

Evropski varuh
človekovih pravic

Letno poročilo
2010

Izjava o poslanstvu Evropski varuh človekovih pravic si prizadeva doseči pravične izide pritožb zoper institucije Evropske unije, spodbuja preglednost in krepí upravno storitveno kulturo. Njegov namen je z dialogom krepiti zaupanje med državljani in Evropsko unijo ter spodbujati najvišje standarde delovanja v institucijah Unije.

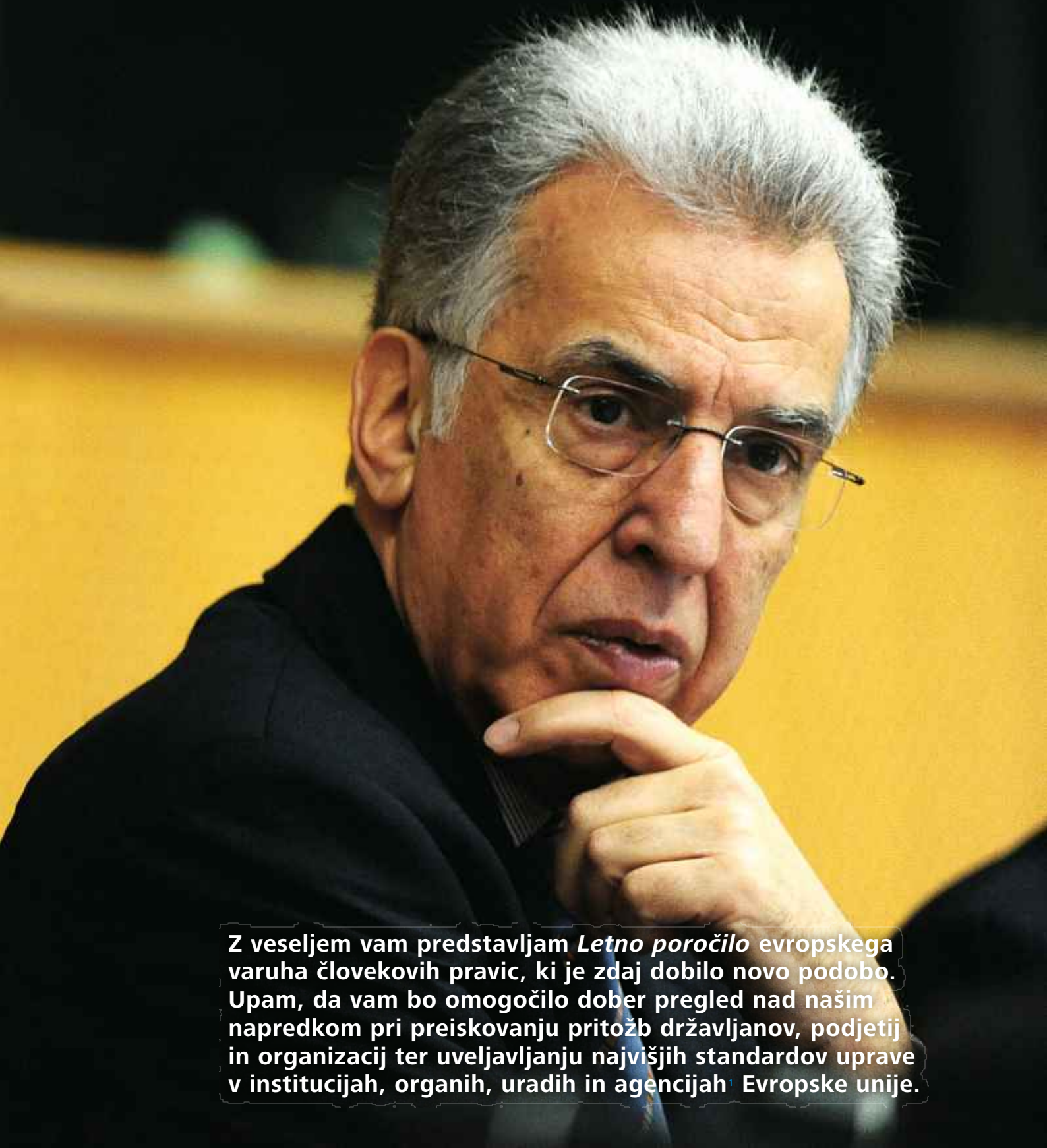
Evropski varuh
človekovih pravic

Letno poročilo
2010

Kazalo

Pregled varuha človekovih pravic	4
1 Pritožbe in preiskave	13
1.1 Pristojnosti in postopki varuha človekovih pravic	14
1.2 Pregled pritožb, proučenih leta 2010	19
1.3 Analiza sproženih preiskav	25
1.4 Ugotovitve preiskav varuha človekovih pravic	28
1.5 Nadvse uspešni primeri, ki predstavljajo najboljšo prakso	35
1.6 Tematska analiza zaključenih preiskav	36
1.7 Posredovanja pritožb in nasveti	55
2 Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi	59
2.1 Odnosi z institucijami, organi, uradi in agencijami EU	60
2.2 Odnosi z varuhi človekovih pravic in podobnimi organi	62
2.3 Odnosi z drugimi zainteresiranimi stranmi	65
3 Viri	69
3.1 Osebe	70
3.2 Proračun	72
Kako navezati stik z evropskim varuhom človekovih pravic	74

Pregled varuha človekovih pravic

Z veseljem vam predstavljam *Letno poročilo* evropskega varuha človekovih pravic, ki je zdaj dobilo novo podobo. Upam, da vam bo omogočilo dober pregled nad našim napredkom pri preiskovanju pritožb državljanov, podjetij in organizacij ter uveljavljanju najvišjih standardov uprave v institucijah, organih, uradih in agencijah Evropske unije.

Poročilo smo v primerjavi z lanskim delno spremenili, tako da smo upoštevali povratne informacije, ki smo jih prejeli od bralcev, in novo vizualno podobo institucije. Ta pregled varuha človekovih pravic, v katerem opozarjam na pomembnejše dogodke v zadevnem letu, nadomešča prejšnji Uvod in Povzetek. Prejšnji poglavji 2 in 3 smo združili v eno samo poglavje – poglavje 1, da bi podali celovit pregled nad delom varuha človekovih pravic pri obravnavanju pritožb in izvajanju preiskav v letu 2010, vključno s pristojnostmi in postopki varuha človekovih pravic. Poglavje 2 se nanaša na odnose varuha človekovih pravic z drugimi institucijami EU ter odnose s skupnostjo nacionalnih,

Petnajst let delovanja evropskega varuha človekovih pravic

Institucija evropskega varuha človekovih pravic je 27. septembra 2010 praznovala petnajstletnico delovanja. V tem poldrugem desetletju je varuh človekovih pravic odgovoril na več kot 36 000 pritožb in končal več kot 3 800 preiskav glede morebitnih nepravilnosti. Z odgovarjanjem na pritožbe, predlaganjem sporazumnih rešitev in dajanjem priporočil je pomagal evropskim institucijam zagotavljati pravno varstvo, dvigovati kakovost njihove uprave in se posledično približati evropskim državljanom.

Upam, da boste uživali v tem novem in jedrnatejšem poročilu, v katerem se izraža naš dvojni cilj: čim bolj izkoristiti razpoložljiva sredstva, pri tem pa ostati čim dostopnejši in preglednejši.

regionalnih in lokalnih varuhov človekovih pravic v Evropi, vsebuje pa tudi pregled nad dejavnostmi varuha človekovih pravic v zvezi z obveščanjem javnosti in vzpostavljanjem stikov. V poglavju 3 so na voljo podrobnosti o osebju in proračunu varuha človekovih pravic.

Upam, da boste uživali v tem novem in jedrnatejšem poročilu, v katerem se izraža naš dvojni cilj: čim bolj izkoristiti razpoložljiva sredstva, pri tem pa ostati čim dostopnejši in preglednejši. Veselimo se vaših odzivov, ki nam omogočajo nenehne izboljšave.

In še več: zaradi reševanja pritožb je varuh človekovih pravic dobil pravi vpogled v stanje nepravilnosti, sistemskih problemov in strukturnih slabosti. Oborožen s temi informacijami, si je prizadeval za tisto, česar si številni pritožniki najbolj želijo – zagotoviti, da se to, kar se je zgodilo njim, v prihodnosti ne bo ponovilo. S sodelovanjem z institucijami smo si prizadevali zagotoviti, da bi se celotna uprava naučila splošnejših lekcij iz reševanja pritožb.

Leta 2010 je bilo za to nekaj dobrih primerov. Rad bi zlasti omenil dva primera v zvezi z dostopom do dokumentov, ki smo ju obravnavali v zvezi z Evropsko agencijo za zdravila (EMA) v Londonu. V obeh primerih je EMA upoštevala priporočilo varuha človekovih pravic, da naj odobri dostop do dokumentov. Še pomembneje je, da je

Pregled varuha človekovih pravic

sprejela in objavila novo politiko v zvezi z dostopom do dokumentov, s katero je javnost dobila veliko širši dostop do dokumentov, ki jih ima Agencija. Konstruktivni pristop agencije EMA sem tudi javno pohvalil. EMA je s tem pomembnim korakom v zvezi s svojo politiko povečala učinek priporočil, ki sem ji jih dal. To prikazuje konkretne in dolgotrajne rezultate, ki jih ima lahko delo varuha človekovih pravic za državljane, kadar organ EU z njim konstruktivno sodeluje in je pripravljen pomagati.

Tudi zaradi zagotovitve uvedbe sistemskih izboljšav v institucijah smo leta 2010 še enkrat objavili raziskavo

V več kot polovici primerov, zaključenih v letu 2010, je zadevna institucija sprejela sporazumno rešitev ali rešila zadevo.

o nadaljnjem ukrepanju institucij EU po vseh kritičnih ocenah in dodatnih pripombah varuha človekovih pravic iz leta 2009. Raziskava je razkrila, da je pri kritičnih ocenah in dodatnih pripombah skupna stopnja zadovoljivega nadaljnjega ukrepanja 81 %, kar je nekoliko boljši rezultat kot prejšnje leto. Raziskava vsebuje številne primere, v katerih so bile uvedene resnične izboljšave, in to na področjih, ki segajo od dokumentiranja notranjih postopkov do razpisov in pogodb. To je izjemno spodbudno. Vseeno pa sem z zaskrbljenostjo ugotovil, da je nezadovoljivih odzivov na kritične ocene, ki jih je dala Evropska komisija, razmeroma veliko (10 od 32 odgovorov). To dokazuje, da morajo varuh človekovih pravic in same institucije še vedno opraviti veliko dela in uradnike prepričati, da je obrambni pristop do varuha človekovih pravic izgubljena priložnost za njihovo institucijo, ki lahko škoduje ugledu Unije.

Rezultati za pritožnike v letu 2010

Vedno je bolje, če varuhu človekovih pravic ni treba podati kritične ocene ali se zateči k osnutku priporočila, da bi zagotovil izboljšanje. Veliko bolje je, če lahko institucija sama reši primere ali je mogoče sprejeti sporazumno rešitev. V več kot polovici primerov, zaključenih v letu 2010, je zadevna institucija sprejela sporazumno rešitev ali rešila zadevo. Čestitam institucijam kot celoti za njihovo zavzetost za iskanje rešitve v teh primerih.

V tem poročilu je navedenih deset nadvse uspešnih primerov, ki so zgled najboljše prakse pri odzivanju na pritožbe. Vsem

institucijam EU so za zgled, kako se najbolje odzvati na težave, na katere jih opozori varuh človekovih pravic. Trije primeri se nanašajo na Komisijo, po en nadvse uspešen primer pa na Parlament, Svet, Evropski ekonomsko-socialni odbor, Evropsko investicijsko banko, Evropsko agencijo za zdravila, Evropsko agencijo za varnost v letalstvu ter Izvajalsko agencijo za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo. Zadeve so se nanašale na zelo različna področja od preglednosti in pravičnosti do pravic invalidnih oseb, pogodb in razpisov ter zaposlovanja.

Varuh človekovih pravic je v letu 2010 zaključil 326 preiskav (v primerjavi s 318 preiskavami v letu 2009). Od tega je 323 preiskav temeljilo na pritožbah, tri pa so bile izvedene na lastno pobudo. Nepravilnosti je odkril v 12 % primerov (40). V sedmih od teh primerov mu je uspelo doseči pozitiven rezultat za

pritožnika s podajo osnutkov priporočil, ki so bili sprejeti. Čeprav je institucijam dal kritične ocene le v 33 primerih, medtem ko jih je bilo v letu 2009 35, v letu 2008 pa 44, so izboljšave še vedno mogoče. Dodatne pripombe so bile podane v 14 primerih (leta 2009 v 28 primerih), da bi izboljšali kakovost uprave.

Varuh človekovih pravic je leta 2010 Parlamentu predložil eno posebno poročilo glede preiskave pritožbe glede dostopa do dokumentov v zvezi z emisijami CO₂ iz avtomobilov. Posebno poročilo je opozarjalo na to, da Komisija skoraj 15 mesecev ni odgovorila na osnutek priporočila, čeprav je v Pogodbi določen trimesečni rok. Komisija tudi ni izpolnila zaveze, ki jo je dala varuhu človekovih pravic. S tem neizpolnjevanjem obveznosti je kršila dolžnost iskrenega sodelovanja z varuhom človekovih pravic.

Številni od teh primerov so vključeni v tematsko analizo v poglavju 1, v katerem so orisane najpomembnejše pravne in stvarne ugotovitve v odločbah varuha človekovih pravic v letu 2010, s katerimi so bile zaključene preiskave. Analiza je razvrščena po glavnem predmetu preiskave na podlagi naslednjih sedmih kategorij: (i) odprtost, dostop javnosti in osebni podatki; (ii) Evropska komisija kot varuhinja Pogodb; (iii) dodelitev javnih naročil in nepovratnih sredstev; (iv) izvajanje pogodb; (v) javna uprava in kadrovski predpisi; (vi) natečaji in izbirni postopki; in (vii) institucionalne in politične zadeve ter drugo. Vključuje primere, ki so imeli pomemben vpliv pri spodbujanju preglednosti in dobrega upravljanja v institucijah EU, primere, ki so imeli posebno dober rezultat za pritožnika, in primere, ki so varuhu

človekovih pravic omogočili razjasnitev pomembnih pravnih vprašanj ali rešitev vprašanja, ki mu prej še ni bilo postavljeno. Ob upoštevanju prizadevanj varuha človekovih pravic za spodbujanje uporabe Listine EU o temeljnih pravicah je pozornost posvečena tudi primerom, ki zadevajo pravice iz Listine. Vprašanje pravičnosti se redno pojavlja. Pravičnost je omenjena v členu 41(1) Listine v zvezi s temeljno pravico do dobrega upravljanja, in varuh človekovih pravic že dolgo šteje pravičnost za ključno načelo dobrega upravljanja.

Z veseljem poročam, da se je čas, potreben za dokončanje preiskav, s povprečno 13 mesecev leta 2008 skrajšal na devet mesecev v letih 2009 in 2010. Večina preiskav je bila zaključena v manj kot enem letu (66 %). Več kot polovica (52 %) jih je bila zaključena prej kot v treh mesecih. Vse to je bilo doseženo s kadrovskim načrtom, v katerem je bilo leta 2010 skupaj 63 delovnih mest, in z dodeljenimi proračunskimi sredstvi v višini 9 332 275 EUR.

Strategija za prihodnja leta

Na prireditvi, s katero smo zaznamovali petnajstletnico delovanja, je bila predstavljena strategija varuha človekovih pravic za mandat 2009-2014². Izvajanje strategije se je začelo februarja 2010 na srečanju našega osebja, na katerem smo se osredotočili na „vizijo evropskega varuha človekovih pravic za naslednjih pet let“. Strategijo smo nato razvijali ob posvetovanju z notranjimi in zunanji zainteresiranimi stranmi.

² Ta dokument je na razpolago v 23 jezikih na spletni strani varuha človekovih pravic: <http://www.ombudsman.europa.eu/resources/strategy.faces>.

Pregled varuha človekovih pravic

Med dogodki, ki so pripomogli k ustvarjanju zamisli za strategijo evropskega varuha človekovih pravic, je bila prireditev z naslovom „Novi mandat evropskega varuha človekovih pravic – kaj pričakovati?“, ki je potekala 12. marca 2010. Namen te prireditve je bil razprava z zainteresiranimi stranmi o prednostnih nalogah varuha človekovih pravic v obdobju 2009-2014. V razpravi so sodelovali državljani, nevladne organizacije, poslovna združenja, interesne skupine, novinarji in uradi regionalnih organov.

Namen strategije je jasno izraziti poslanstvo, stremljenje in vodilna načela varuha človekovih pravic. V strategiji je na podlagi dosedanjih dosežkov predstavljena vrsta ciljev in prednostnih nalog, oblikovanih za uresničevanje varuhovega osnovnega cilja, ki je, prvič, zagotavljati, da državljani EU v celoti uživajo svoje pravice, ter, drugič, izboljšati kakovost uprave EU. Prav je, da tu na kratko predstavimo pet ciljev, ki smo si jih zadali za naslednja leta.

- Prisluhniti želimo zainteresiranim stranem s pridobivanjem rednih povratnih informacij od pritožnikov, nadaljnjim razvojem stikov z institucijami EU in sodelovanjem s civilno družbo. Poleg tega bomo prek evropske mreže varuhov človekovih pravic³ poskušali opredeliti najboljše prakse.

- Hitreje želimo doseči rezultate. S skrajšanjem časa, potrebnega za dokončanje preiskav, in z razvojem poenostavljenih postopkov želimo, kadar je to le mogoče, spodbujati hitrejše reševanje pritožb.

- Želimo pozitivno vplivati na upravno kulturo Unije s poudarjanjem vloge varuha človekovih pravic kot vira pomoči pri izboljšanju upravnih praks in z večjim osredotočenjem na sistemska vprašanja.

- Zainteresiranim stranem in javnosti želimo na dostopen način zagotavljati pravočasne in koristne informacije. Skratka, želimo bolje komunicirati.
- Želimo nenehno razmišljati o tem, kako uporabljamo vire. Prizadevali si bomo za notranje zagotavljanje najvišjih standardov upravljanja ter nenehno spremljali in izboljševali kakovost našega dela.

Z osredotočenjem na te cilje si prizadevamo Uniji pomagati pri izpolnjevanju obljub, ki jih je v Lizbonski pogodbi dala državljanom v zvezi s temeljnimi pravicami, večjo preglednostjo in večjimi možnostmi sodelovanja pri oblikovanju politik. Pri tem si prizadevamo, da bi tudi sami skromno prispevali k plemenitim ciljem krepitve pravne države in izboljševanja kakovosti demokracije v evropskem pravnem redu.

Institucija, ki je dostopna, pravična in usmerjena k državljanom

Navezava stikov z državljani, da bi jih seznanili z njihovimi pravicami in možnostmi za uporabo teh pravic, je ključna prednostna naloga. Zato sem

³ Mreža vključuje nacionalne in regionalne varuhe človekovih pravic ter podobne organe v državah članicah Evropske unije, državah kandidatkah za članstvo v EU in nekaterih drugih evropskih državah ter evropskega varuha človekovih pravic in Odbor Evropskega parlamenta za peticije.

bil zelo vesel, da smo prireditve ob naši petnajstletnici izkoristili tudi za predstavitev nove vizualne podobe evropskega varuha človekovih pravic in evropske mreže varuhov človekovih pravic. Prepričan sem, da bo nova vizualna podoba prispevala k predstavitvi naše institucije kot dostopne, pravične in usmerjene k državljanom, nova podoba mreže pa bo ljudi ozaveščala o pomembnem delu, ki ga varuhi človekovih pravic opravljajo po vsej Evropi, da bi državljanom pomagali uveljavljati njihove pravice na podlagi zakonodaje EU.

Še naprej smo pomagali pritožnikom najti najustreznejše možnosti pritožbe prek interaktivnega vodnika na naši spletni strani, prek katerega je v tem letu nasvet poiskalo 19 000 ljudi. Ker je več oseb zase našlo pravo možnost rešitve, smo prejeli 409 manj pritožb „zunaj naše pristojnosti“, skupno število pritožb pa se je zmanjšalo s 3 098 leta 2009 na 2 667 leta 2010. To mi je v veliko spodbudo, saj pomeni, da večji delež pritožb k nam pride iz pravih razlogov. Povečali smo tudi sodelovanje z drugimi informacijskimi in svetovalnimi mrežami ter mrežami za reševanje težav, kot sta Tvoja Evropa in SOLVIT.

Kot evropski varuh človekovih pravic sem zavezan zagotavljanju, da se vsaka oseba ali organizacija, ki bi lahko imela težave z institucijami EU, zaveda pravice, da se varuhu pritoži zaradi nepravilnosti. Med letom smo si še naprej prizadevali doseči vrsto ciljnih občinstev, da bi opozorili na storitve, ki ji varuh človekovih pravic lahko ponudi državljanom, nevladnim organizacijam, interesnim skupinam, podjetjem, regionalnim organom, skupinam strokovnjakov in združenjem. Med tematskimi prireditvami, organiziranimi leta 2010, so bili seminarji o preglednosti, finančni uredbi in novem mandatu varuha človekovih pravic. Leta 2010 je bilo začelih preiskav skoraj toliko kot leta 2009 (335 v primerjavi s 339). Od preiskav, ki so bile končane leta 2010, so jih 78 % predložili posamezniki, 22 % pa družbe in združenja.

Enako kot v preteklih letih je tudi tokrat večina preiskav, ki jih je sprožil varuh človekovih pravic v letu 2010, zadevala Komisijo (219 preiskav ali 65 % vseh preiskav). Ker je Komisija glavna institucija Evropske unije, ki sprejema odločitve z neposrednim vplivom na državljane, je logično, da

Enako kot v preteklih letih je tudi tokrat večina preiskav, ki jih je sprožil varuh človekovih pravic v letu 2010, zadevala Komisijo (219 preiskav ali 65 % vseh preiskav).

Namen logotipa evropskega varuha človekovih pravic je varuha človekovih pravic podpreti v njegovih prizadevanjih, da bi dosegel široko občinstvo, obenem pa spominja na istovetnost in vrednote institucije. Modra in rumena barva spominjata na evropsko zastavo, okrogla oblika pa predstavlja enotnost in soglasje. Dvosmerni puščici v tem krogu predstavljata izmenjavo in dialog, ki sta ključni značilnosti metodologije evropskega varuha človekovih pravic. Večplastni puščici ustvarjata enačaj, ki simbolizira enakost in pravičnost (grafično oblikovanje: Studio Philippe Apeloig).

Novi logotip evropske mreže varuhov človekovih pravic je oblikovan tako, da spominja na istovetnost in vrednote mreže. Logotip je sestavljen iz mavrice živahnih barv, ki predstavljajo raznovrstnost naše mreže in njenih članov. Barvi zastave Evropske unije sta na najbolj izpostavljenih delih. Okrogla oblika prestavlja komunikacijo, partnerstvo in enotnost, glave puščic pa simbolizirajo stičišče številnih različnih strani v eni jasni točki (grafično oblikovanje: Studio Philippe Apeloig).

Pregled varuha človekovih pravic

je glavni predmet pritožb državljanov. Pripomniti pa je treba, da je bil zadevni delež v letu 2009 56 % vseh preiskav. Petintrideset preiskav (10 %) je zadevalo Evropski urad za izbor osebja (EPSO), 22 (7 %) Evropski parlament, 6 (2 %) Svet Evropske unije in 4 (1 %) Sodišče Evropske unije. V zvezi s Sodiščem je treba opozoriti, da lahko varuh človekovih pravic sproži le preiskave njegovega nesodnega dela. Nadaljnjih 52 preiskav je zadevalo 25 drugih institucij, organov, uradov in agencij EU.

Glavne vrste domnevnih nepravilnosti, ki jih je varuh človekovih pravic preiskoval v letu 2010, so bile (i) kršitve: zakonitosti (nepravilna uporaba materialnih in/ali postopkovnih pravil) (20,6 % preiskav), razumnih rokov za sprejetje odločitev

V več kot 70 % obdelanih primerov smo lahko pritožniku pomagali s sprožitvijo preiskave primera, posredovanjem primera pristojnemu organu ali z nasvetom pritožniku, kam se lahko obrne.

(14,1 %), pravičnosti (11 %), dolžnosti navedbe razlogov za odločbe in možnosti pritožbe (5,8 %), obveznosti odgovarjanja na pisma v jeziku državljanov, navajanja pristojnega uradnika (5,5 %) in dolžnosti skrbnega ravnanja (3,1 %); (ii) kršitve dolžnosti v zvezi z: zahtevki za informacije (30,4 % preiskav), zahtevki za dostop javnosti do dokumentov (6,7 %) in zagotavljanjem nediskriminacije (3,7 %).

Na lastno pobudo je bilo sproženih šest preiskav glede sistemskih vprašanj v institucijah: tri so se nanašale na urad EPSO, ena na Komisijo, ena na Parlament, Komisijo in Svet, zadnja pa na Komisijo in Svet.

V več kot 70 % obdelanih primerov smo lahko pritožniku pomagali s sprožitvijo preiskave primera, posredovanjem primera pristojnemu organu ali z nasvetom pritožniku, kam se lahko obrne. Več kot 53 % primerov (1 435 pritožb) je bilo v pristojnosti katerega od članov evropske mreže varuhov človekovih pravic, za 27 % primerov (744 pritožb) pa je bilo ugotovljeno, da spadajo v pristojnost evropskega varuha človekovih pravic, kar je potrditev, da moramo naše sodelovanje še okrepiti. Sedmi regionalni seminar evropske mreže varuhov človekovih pravic, ki je potekal novembra v Innsbrucku v Avstriji, je bil dobra priložnost za to, prav tako tudi sedmo srečanje uradnikov mreže za zvezo junija v Strasbourgu. Osmi nacionalni seminar

evropske mreže varuhov človekovih pravic bo oktobra 2011 v Köbenhavnu. Med temami za razpravo v Köbenhavnu bo tudi izjava o načelih javne uprave, oblikovana posebej za uradnike EU. Pred pripravo predloga sem se posvetoval z nacionalnimi varuhi človekovih pravic, ker sem želel zagotoviti, da se bo v prihodnji izjavi v celoti upoštevala najboljša praksa držav članic. Odzvali so se pozitivno z dragocenimi predlogi in koristnimi informacijami, ki jih upoštevamo pri pripravljanju predloga.

Uradniki za zvezo so prva kontaktna točka za druge urade evropske mreže varuhov človekovih pravic. Njihovo sedmo srečanje je bilo v Strasbourgu od 6. do 8. junija 2010. Prvič so imeli skupni sestanek z mrežo SOLVIT, da bi razpravljali o vprašanih v skupnem interesu in okrepili sodelovanje. Na tem skupnem sestanku so sprožili projekt za opredelitev pristojnosti nacionalnih varuhov človekovih pravic v okviru mreže. Namen tega projekta je zbrati jasne in celovite informacije o vrstah pritožb, ki jih nacionalni varuhi človekovih pravic lahko obravnavajo oziroma ne morejo obravnavati.

Lizbonska pogodba – leto dni pozneje

Ob ponovni izvolitvi kot evropski varuh človekovih pravic januarja 2010, sem napovedal, da bo ena od mojih glavnih prednostnih nalog v naslednjih petih letih pomoč pri zagotavljanju, da EU skrbi za uresničitev ugodnosti, ki jih državljanom obljublja Lizbonska pogodba. V začetku leta 2010 sem se odzval na javno posvetovanje o tem, kako naj bi evropska državljanska pobuda delovala v praksi. Poudaril sem, kako pomembno je predvideti vprašanja, ki bi se lahko pojavila med njenim izvajanjem, zlasti tista, ki lahko privedejo do pritožb. Sprejetje uredbe o državljanski pobudi v decembru 2010 je bilo zame zelo spodbudno, in prepričan sem, da bo ta instrument v pomoč pri opolnomočenju evropskih državljanov. Varuh človekovih pravic je leta 2010 tudi spodbujal institucije k uporabi zdaj pravno zavezujoče Listine o temeljnih pravicah, predvsem z obravnavanjem pritožb in preiskavami o vprašanih, kot so temeljna pravica do dobrega upravljanja in pravice invalidnih oseb.

Veselim se, da bom še naprej opravljal to delo v imenu evropskih državljanov. Odločitev Parlamenta, da me znova izvoli za drugi polni mandat, razumem kot potrditev dela, ki ga opravlja ta urad, in spodbuda k nadaljnjim prizadevanjem za bolj odprto, odgovorno, vestno in na državljane usmerjeno upravo EU. To so plemeniti cilji, ki jim s sodelavci ostajamo trdno zavezani.

Strasbourg, 14. februarja 2011

P. Nikiforos Diamandouros

1

Pritožbe in preiskave

V poglavju 1 so obrazloženi pristojnosti in postopki varuha človekovih pravic, poleg tega pa sta podana pregled nad pritožbami, obravnavanimi leta 2010, in poglobljena študija končanih preiskav. Poseben razdelek je namenjen nadvse uspešnim primerom, poglavje pa vsebuje tudi tematsko analizo. Končuje se s pregledom primerov, predanih drugim organom za obravnavanje pritožb.

Pritožbe in preiskave

1.1 Pristojnosti in postopki varuha človekovih pravic

Vloga evropskega varuha človekovih pravic

Varuh človekovih pravic se z mogočimi primeri nepravilnosti seznanja predvsem iz pritožb, čeprav opravlja tudi preiskave na lastno pobudo.

Urad evropskega varuha človekovih pravic je bil ustanovljen z Maastrichtsko pogodbo v okviru pravic iz državljanstva Evropske unije. V členu 24 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) je določena pravica do pritožbe evropskemu varuhu človekovih pravic kot ena od pravic, ki izhajajo iz državljanstva Unije. Ta pravica je vključena tudi v Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (člen 43). Varuh človekovih pravic se z mogočimi primeri nepravilnosti seznanja predvsem iz pritožb, čeprav opravlja tudi preiskave na lastno pobudo.

Delovanje varuha človekovih pravic urejajo člen 228 PDEU, Statut varuha človekovih pravic¹ in izvedbene določbe, ki jih je varuh človekovih pravic sprejel v skladu s členom 14 Statuta². Statut in izvedbene določbe so na razpolago na spletni strani varuha človekovih pravic (<http://www.ombudsman.europa.eu>). Izvedbene določbe so na voljo tudi v tiskani obliki na uradu evropskega varuha človekovih pravic.

Pristojnosti varuha človekovih pravic

Varuh človekovih pravic je s členom 228 PDEU pooblaščen za prejetje pritožb glede nepravilnosti pri dejavnostih institucij, organov, uradov in agencij Unije, razen Sodišča Evropske unije pri opravljanju njegove sodne funkcije.

Institucije, organi, uradi in agencije Unije

Institucije EU so naštet v členu 13 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in vključujejo Evropski svet. Opredeljene ali veljavne seznama organov, uradov ali agencij Unije ni. Izraz vključuje organe, ustanovljene s Pogodbami, kot sta Evropski ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij, ter organe, ustanovljene z zakonodajo, kot sta Evropska agencija za kemikalije in Agencija Evropske unije za temeljne pravice. Z Lizbonsko pogodbo so bile pristojnosti varuha človekovih pravic razširjene na morebitne nepravilnosti v okviru skupne zunanje in varnostne politike, vključno s skupno varnostno in obrambno politiko.

Pritožbe proti javnim organom držav članic niso v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic, tudi če se nanašajo na zadeve s področja zakonodaje EU. Veliko takih pritožb je v pristojnosti nacionalnih in regionalnih varuhov iz evropske mreže varuhov človekovih pravic (glej razdelek 1.7 spodaj).

1. Evropski parlament je junija 2008 sprejel sklep o spremembi Statuta varuha človekovih pravic z začetkom veljavnosti 31. julija 2008. Sklep Evropskega parlamenta 2008/587 z dne 18. junija 2008 o spremembi Sklepa 94/262 o pravilih in splošnih pogojih, ki urejajo opravljanje funkcije varuha človekovih pravic, UL 2008 L 189, str. 25.

2. Varuh človekovih pravic je 3. decembra 2008 spremenil svoje izvedbene določbe, tako da so v njih izražene spremembe Statuta iz junija 2008 in upoštevane izkušnje, pridobljene od leta 2004, ko so bile določbe nazadnje spremenjene. Nove izvedbene določbe so začele veljati 1. januarja 2009.

Nepravilnosti

Varuh človekovih pravic je v odgovor na poziv Evropskega parlamenta, naj jasno opredeli nepravilnosti, navedel naslednje, kar je Parlament pozdravil v resoluciji, ki jo je odobrila tudi Komisija: „Nepravilnosti se pojavijo, kadar javni organ ne ukrepa v skladu s pravilom ali načelom, ki ga zavezuje.“

upoštevana načela evropskega upravnega prava iz sodne prakse evropskih sodišč, temelji na nacionalnem pravu držav članic. Parlament je varuha človekovih pravic pozval, naj Kodeks uporablja pri proučevanju pritožb in opravljanju preiskav na lastno pobudo.

Treba je opozoriti, da ta opredelitev nepravilnosti ne omejuje na primere,

Varuh človekovih pravic je „nepravilnost“ opredelil na način, ki zahteva spoštovanje načela pravne države, načel dobrega upravljanja in temeljnih pravic.

Varuh človekovih pravic je „nepravilnost“ opredelil na način, ki zahteva spoštovanje načela pravne države, načel dobrega upravljanja in temeljnih pravic. Vztrajno zagovarja stališče, da je nepravilnost širok pojem in da je treba za dobro upravljanje med drugim spoštovati zakonska določila in načela, med katerimi so tudi temeljne pravice. Listina o temeljnih pravicah vključuje pravico do dobrega upravljanja kot temeljno pravico državljanstva Unije (člen 41). Pravno zavezujoča narava Listine in iz tega izhajajoča možnost sodnega varstva posameznikov bosta verjetno povečali učinek pravice do dobrega upravljanja. Poleg tega se bo verjetno okrepilo prizadevanje varuha človekovih pravic za spodbujanje dobrega upravljanja v javnem interesu in iskanje nesodnih rešitev težav posameznikov.

Evropski parlament je 6. septembra 2001 potrdil Evropski kodeks dobrega ravnanja javnih uslužbencev, ki ga morajo institucije EU, njihove uprave in uradniki spoštovati v stikih z javnostmi. Kodeks, v katerem so

v katerih je pravilo ali načelo, ki se krši, pravno zavezujoče. Načela dobrega upravljanja presegajo zakonske okvire ter od institucij EU zahtevajo ne le spoštovanje zakonskih obveznosti, ampak tudi vestnost pri delu ter ustrezno ravnanje s posamezniki in polno spoštovanje njihovih pravic. Medtem ko nezakonitost v zadevah, ki so v pristojnosti varuha človekovih pravic, nujno pomeni nepravilnost, nepravilnost ne pomeni samodejno pojava nezakonitosti. Ugotovitev varuha človekovih pravic o nepravilnosti sama po sebi ne pomeni nezakonitega ravnanja, ki bi ga bilo mogoče sodno kaznovati³.

Vendar ima pojem nepravilnosti tudi omejitve. Varuh človekovih pravic je na primer vedno menil, da politično delovanje Evropskega parlamenta ne more sprožiti vprašanj glede morebitnih nepravilnosti. Pritožbe zoper odločitve odborov Parlamenta, kot je Odbor za peticije, zato niso v pristojnosti varuha človekovih pravic.

³ V zvezi s tem glej sodbi Splošnega sodišča z dne 28. oktobra 2004 v združenih zadevah *Herrera proti Komisiji*, T-219/02 in T-337/02, točka 101, in z dne 4. oktobra 2006 v zadevi *Hans-Martin Tillack proti Komisiji*, T-193/04 R, točka 128.

Pritožbe in preiskave

Dopustnost in razlogi za preiskave

Preden lahko varuh človekovih pravic začne preiskavo, mora pritožba izpolnjevati dodatna merila dopustnosti. Ta merila, opredeljena v ustreznem členu Statuta, določajo:

1. da morata biti razvidna avtor in predmet pritožbe (člen 2(3));
2. da varuh človekovih pravic ne sme posredovati v primerih pred sodišči ali dvomiti o pravilnosti odločitev sodišč (člen 1(3));
3. da je treba pritožbo vložiti v dveh letih od datuma, ko se je pritožnik seznanil z dejstvi, na katerih pritožba temelji (člen 2(4));
4. da so morala biti pred pritožbo že uporabljena ustrezna upravna sredstva pri zadevni instituciji ali organu (člen 2(4)) in
5. da je treba pred vložitvijo pritožb v zvezi z delovnimi razmerji med institucijami in organi ter njihovimi uradniki in uslužbenci izkoristiti možnosti za vložitev notranjih upravnih vlog in pritožb (člen 2(8)).

V letu 2010 razlogi za preiskavo niso bili ugotovljeni v 40 % obravnavanih dopustnih primerov.

V členu 228 PDEU je določeno, da varuh človekovih pravic „opravlja poizvedbe, ki so po njegovem mnenju utemeljene“. Da bi se izognili neutemeljenim pričakovanjem pritožnikov in zagotovili najboljšo uporabo sredstev, se vse dopustne pritožbe natančno proučijo, da se preveri, ali je mogoče razumno pričakovati, da

bo preiskava privedla do koristnega rezultata. Če tega ni mogoče pričakovati, varuh človekovih pravic zaključi zadevo kot primer, ki ne daje zadostnih razlogov za preiskavo. Varuh človekovih pravic poleg tega meni, da razlogov za preiskavo po navadi ni, kadar je Odbor za peticije Evropskega parlamenta neko pritožbo že obravnaval kot peticijo, razen če se predložijo novi dokazi. V letu 2010 razlogi za preiskavo niso bili ugotovljeni v 40 % obravnavanih dopustnih primerov. Če varuh človekovih pravic meni, da ni razloga za sprožitev preiskave, o tem obvesti pritožnika in v nekaterih primerih pošlje anonimizirano različico te odločbe zadevni instituciji.

Pritožbe in preiskave na lastno pobudo

Člen 228 PDEU pooblašča varuha človekovih pravic za sprejemanje pritožb državljanov Unije ali fizičnih ali pravnih oseb s prebivališčem ali statutarnim sedežem v eni od držav članic. Varuh človekovih pravic lahko tudi sproži preiskave na lastno pobudo. To možnost lahko uporabi za preiskavo mogočega primera nepravilnosti, na katerega ga

opozori oseba, ki nima pravice vložiti pritožbe. Praksa varuha človekovih pravic v takih primerih je, da zadevni osebi med preiskavo omogoči enake postopkovne možnosti, kot če bi se zadeva obravnavala kot pritožba. Leta 2010 je bilo sproženih šest takih preiskav na lastno pobudo. Ob spodbudi Evropskega parlamenta je varuh

človekovih pravic napovedal, da namerava izkoristiti možnost lastne pobude, kadar je edini razlog, ki nasprotuje preiskavi pritožbe o domnevni nepravilnosti, ki jo je zagrešila Evropska investicijska banka, ta, da pritožnik ni državljan ali rezident Unije. V zvezi z drugimi zadevami se varuh človekovih pravic o sprožitvi preiskave na lastno pobudo odloča za vsak primer posebej.

Varuh človekovih pravic lahko sprožitev preiskave na lastno pobudo uporabi tudi za reševanje domnevnih sistemskih težav v institucijah. Kot že omenjeno, je to leta 2010 storil šestkrat. Trije primeri so se nanašali na Evropski urad za izbor osebja (OI/6/2010/IP, OI/7/2010/IP in OI/9/2010/RT). Spodnji razdelek 1.6 vsebuje pregled preiskave na lastno pobudo v zvezi s posebnim primerom zamud pri plačilih Komisije (glej primer OI/2/2010/GG pod naslovom „Izvajanje pogodb“). Naslednja preiskava (OI/4/2010/ELB) je zadevala pravice in dolžnosti državnih uradnikov oziroma natančneje način, kako institucije obravnavajo zahteve uradnikov in agentov na podlagi člena 90(1) kadrovskih predpisov za zamenjavo upravnih aktov glede na razvoj sodne prakse. Ta preiskava je bila usmerjena na Parlament, Komisijo in Svet. In nazadnje, varuh človekovih pravic je leta 2010 na lastno pobudo začel preiskavo o odgovornosti za primere nepravilnosti v dejavnostih misij skupne varnostne in obrambne politike EU. Ta preiskava, OI/12/2010/BEH, je bila usmerjena na Komisijo in Svet. Pet od šestih preiskav ob koncu leta 2010 še ni bilo končanih (OI/2/2010/GG je bila zaključena brez razlogov za nadaljnjo preiskavo).

Postopki varuha človekovih pravic

Pisni in poenostavljeni postopki preiskav

Vse pritožbe, ki jih prejme varuh človekovih pravic, se registrirajo in po navadi potrdijo v enem tednu po prejemu. Pritožnik je v potrdilu o prejemu obveščen o postopku, navedeni pa so tudi referenčna številka ter ime in telefonska številka osebe, ki obravnava pritožbo.

Pritožba se prouči, da se ugotovi, ali je treba sprožiti preiskavo, pritožnik pa je po navadi v enem mesecu obveščen o rezultatih te analize. Če preiskava ni sprožena, je pritožnik obveščen o razlogih. Kadar je to le mogoče, se pritožba posreduje ali pa pritožnik prejme ustrezen nasvet, na kateri pristojni organ naj se obrne.

Med preiskavo je pritožnik obveščen o vsakem novem koraku. Ko se varuh človekovih pravic odloči, da bo preiskavo zaključil, pritožnika obvesti o njenih rezultatih in svojih ugotovitvah. Odločitve varuha niso pravno zavezujoče in ne ustvarjajo pravno izvršljivih pravic ali obveznosti za pritožnika oziroma zadevno institucijo.

Namesto da bi varuh človekovih pravic začel pisno preiskavo o morebitnih nepravilnostih, lahko uporabi neformalne prilagodljive pristope, če se zadevna institucija strinja in sodeluje, da bi se zadevna težava hitro rešila.

Varuh človekovih pravic je v letu 2010 rešil 91 primerov, ko mu je s posredovanjem uspelo dobiti hiter odgovor na neodgovorjene dopise (podrobnosti o tem postopku so

Odločitve varuha niso pravno zavezujoče in ne ustvarjajo pravno izvršljivih pravic ali obveznosti za pritožnika oziroma zadevno institucijo.

Pritožbe in preiskave

v razdelku 2.9 *Letnega poročila za leto 1998*). Nadaljnjih 73 primerov je bilo rešenih po tem, ko je varuh človekovih pravic za pritožnike zagotovil dodatne in podrobnejše odgovore na njihove dopise.

Pregled spisov in zaslišanje prič

V členu 3(2) Statuta varuha človekovih pravic je določeno, da morajo institucije EU varuhu predložiti vse informacije, ki jih je zahteval od njih, in mu omogočiti dostop do zadevnih spisov. Pooblastilo za pregled spisov varuhu človekovih pravic omogoča, da preveri popolnost in točnost informacij, ki mu jih predloži zadevna institucija EU. Pritožniku in javnosti tako zagotavlja, da lahko varuh človekovih pravic opravi temeljito in popolno preiskavo. Varuh človekovih pravic je leta 2010 pooblastilo za pregled spisov institucij uporabil v 26 primerih.

V členu 3(2) Statuta varuha človekovih pravic je določeno, da morajo uradniki in drugi uslužbenci institucij EU pričati na zahtevo varuha človekovih pravic, čeprav jih še vedno obvezujejo ustrezna pravila kadrovske predpisov, predvsem njihova obveznost varovanja poslovne tajnosti. Varuh človekovih pravic v letu 2010 ni uporabil pooblastila za zaslišanje prič.

S spremembo Statuta leta 2008 je bila pojasnjena in okrepljena zahteva po ohranjanju zaupnosti dokumentov in informacij, pridobljenih med preiskavo. Spremenjeni statut določa, da se v zvezi z dostopom varuha človekovih pravic do zaupnih informacij ali dokumentov, zlasti občutljivih dokumentov v smislu člena 9 Uredbe št. 1049/2001⁴, upoštevajo varnostna pravila zadevne institucije EU. Institucije, ki predložijo take zaupne informacije ali dokumente, morajo varuha človekovih pravic o njihovi zaupnosti obvestiti. Poleg tega se varuh človekovih pravic vnaprej dogovori z zadevno institucijo o pogojih za obravnavo zaupnih informacij ali dokumentov in drugih informacij, ki jih zajema obveznost varovanja poslovne tajnosti. V primerih **523/2009/TS** in **944/2008/OV** je bil s Svetom dosežen dogovor o preiskavi dokumentov, označenih kot „*Restreint UE*“.

4. Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, UL 2001 L 45, str. 43.

1.2 Pregled pritožb, proučenih leta 2010

Varuh človekovih pravic je leta 2010 evidentiral⁵ 2 667 pritožb, leta 2009 pa 3 098. Obravnavanih⁶ je bilo skupno 2 727 pritožb, od katerih jih je bilo 27 % (744 pritožb) v okviru pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic. Študija o pritožbah, ki so jih obravnavali člani mreže, razen evropskega varuha človekovih pravic, je na voljo na koncu tega poglavja.

človekovih pravic odgovorjeno na več kot 1 000 elektronskih sporočil z zahtevki za informacije. Za primerjavo, leta 2009 jih je bilo približno 1 850, leta 2008 4 300, leta 2007 pa 4 100. Pomembno trajno zmanjšanje števila zahtevkov za informacije, prejetih v letih 2009 in 2010, kaže na uspeh interaktivnega vodnika, ki je na varuhovi spletni strani na razpolago od 5. januarja 2009 in omogoča pridobitev informacij brez pošiljanja zahtevkov. Skupno je varuh človekovih pravic leta 2010 obravnaval več kot 3 700 pritožb in zahtevkov za informacije.

Skoraj 58 % pritožb, prejetih leta 2010, je bilo poslanih prek spleta.

Skoraj 58 % pritožb, prejetih leta 2010, je bilo poslanih prek spleta. Velik del teh pritožb (53 %) smo prejeli prek elektronskega obrazca za pritožbe, ki je na voljo na spletni strani varuha človekovih pravic v 23 jezikih. Leta 2010 je bilo z glavnega e-naslova varuha

Evropski varuh človekovih pravic je na podlagi pritožb sprožil 323 preiskav, dodatnih 12 preiskav pa je bilo sproženih na pobudo varuha človekovih pravic (v letu 2009 je bilo 335 preiskav, od tega štiri na lastno pobudo).

Preglednica 1.1: Primeri, obravnavani v letu 2010

Pritožbe, evidentirane v letu 2010	2 667
Pritožbe, obravnavane v letu 2010	2 727
Pritožbe, ki so bile v pristojnosti člana evropske mreže varuhov človekovih pravic	1 435
Pritožbe, ki so bile v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic Od katerih je bilo:	744 205 pritožb nedopustnih 216 pritožb dopustnih, vendar ni bilo razlogov za začetek preiskave 323 preiskav, sproženih na podlagi pritožb
Preiskave, sprožene na lastno pobudo	12
Zaključene preiskave Od katerih jih je bilo:	326 (vključno s 3 preiskavami na lastno pobudo) 175 iz leta 2010 92 iz leta 2009 59 iz prejšnjih let

5. Letno poročilo evropskega varuha človekovih pravic uporablja statistično kategorijo „evidentirane pritožbe“ namesto „prejete pritožbe“, zato da je mogoče razlikovati med pritožbami, ki so bile evidentirane v danem koledarskem letu, in tistimi, ki so bile prejete v istem obdobju, vendar evidentirane šele v naslednjem letu.

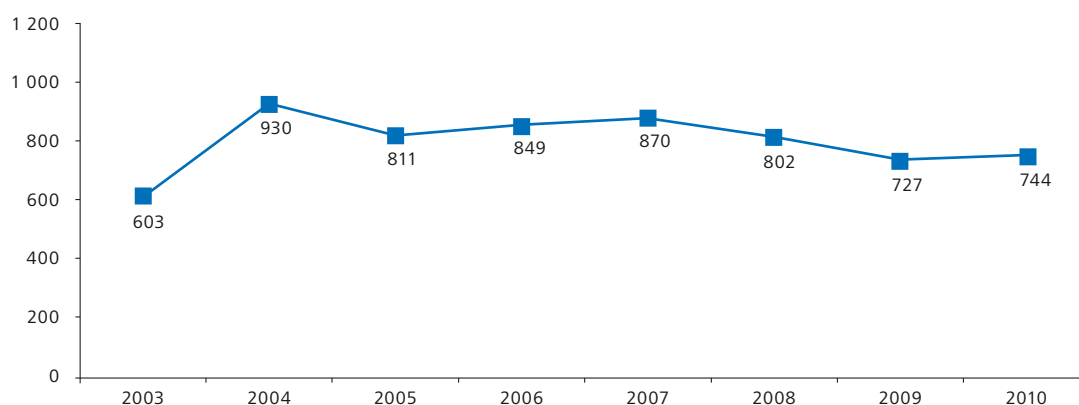
6. Statistična kategorija „obravnavanih“ pritožb pomeni, da je bila izvedena analiza, namenjena ugotovitvi, ali pritožba (i) spada v pristojnost varuha človekovih pravic, (ii) ustreza merilom dopustnosti in (iii) daje razloge za začetek preiskave. Zaradi časa, potrebnega za to, se število „obravnavanih“ pritožb v danem letu razlikuje od števila „evidentiranih“ pritožb v istem letu.

Pritožbe in preiskave

Varuh človekovih pravic je v letu 2010 zaključil 326 preiskav (v primerjavi s 318 preiskavami v letu 2009). Od tega skupnega števila je bilo 175 preiskav evidentiranih v letu 2010, 92 preiskav je bilo iz leta 2009, 59 pa iz prejšnjih let.

Kot je razvidno s slike 1.1⁷, se je število pritožb v okviru pristojnosti varuha človekovih pravic v preteklih sedmih letih povečalo s 603 pritožb v letu 2003 na 744 pritožb v letu 2010. Število pritožb je z 930 doseglo vrhunec v letu 2004, drugo največje število pritožb pa je bilo opaženo leta 2007, ko jih je bilo 870.

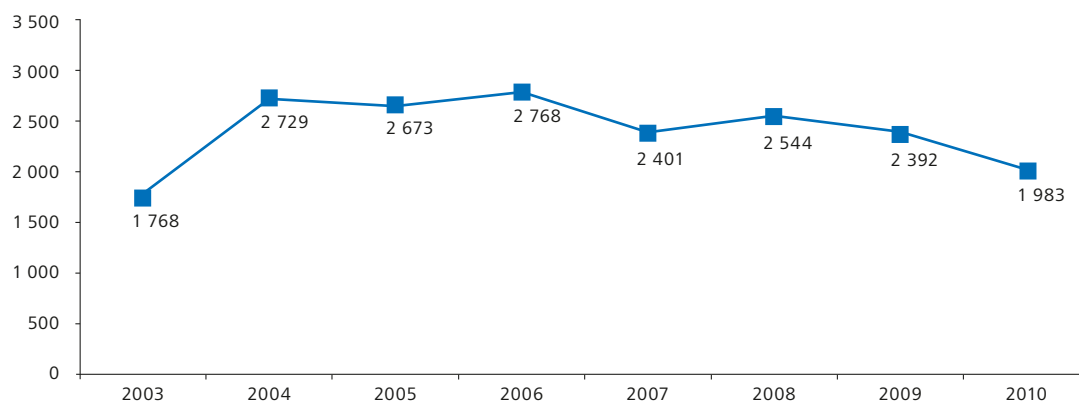
Slika 1.1: Število pritožb v okviru pristojnosti 2003-2010

Kot je razvidno s slike 1.2⁸, se je število pritožb zunaj pristojnosti varuha človekovih pravic v letu 2010 zmanjšalo na 1 983, kar je najmanjše število po letu 2003, ko jih je bilo 1 768. Varuh

človekovih pravic si bo še naprej prizadeval za zmanjšanje števila pritožb zunaj pristojnosti z zagotavljanjem jasnih informacij, kaj lahko naredi in česa ne, in pomoči pri prvi napotitvi pritožnikov na pravi naslov.

Slika 1.2: Število pritožb zunaj pristojnosti 2003-2010

7. Opozoriti je treba, da se je v letu 2005 335 pritožb, ki so bile v pristojnosti varuha človekovih pravic, nanašalo na isto zadevo. Za natančnejšo primerjavo po letih so bile te na sliki 1.1 vštete ločeno samo do vključno enajste pritožbe.

8. Opozoriti je treba, da se je v letu 2006 na isto zadevo nanašalo 281 pritožb, ki niso bile v pristojnosti varuha človekovih pravic. Za natančnejšo primerjavo po letih so bile te na sliki 1.2 vštete ločeno samo do vključno enajste pritožbe.

V preglednici 1.2 je podan pregled geografske porazdelitve pritožb, evidentiranih v letu 2010. Iz Nemčije, države EU z največ prebivalci, je bilo vloženih največ pritožb, sledijo pa Španija,

Poljska in Belgija. Vendar so glede na število prebivalstva največ pritožb vložili prebivalci Luksemburga, Cipra, Belgije in Malte.

Preglednica 1.2: Geografska porazdelitev evidentiranih pritožb v letu 2010

Država	Število pritožb	Delež pritožb v %	Delež prebivalstva EU v %	Količnik
Luksemburg	34	1,3	0,1	12,7
Ciper	22	0,8	0,2	4,1
Belgija	207	7,8	2,1	3,7
Malta	9	0,3	0,1	3,4
Slovenija	34	1,3	0,4	3,2
Latvija	21	0,8	0,5	1,6
Bolgarija	63	2,4	1,6	1,5
Slovaška	43	1,6	1,1	1,5
Španija	349	13,1	9,0	1,5
Irska	32	1,2	0,9	1,3
Finska	39	1,5	1,1	1,3
Portugalska	71	2,7	2,1	1,3
Estonija	9	0,3	0,3	1,1
Češka republika	63	2,4	2,1	1,1
Litva	20	0,7	0,7	1,1
Grčija	65	2,4	2,3	1,1
Avstrija	48	1,8	1,7	1,1
Poljska	214	8,0	7,7	1,0
Madžarska	51	1,9	2,0	1,0
Nemčija	375	14,1	16,6	0,8
Nizozemska	60	2,2	3,3	0,7
Švedska	32	1,2	1,8	0,7
Romunija	73	2,7	4,4	0,6
Danska	16	0,6	1,1	0,5
Francija	171	6,4	12,8	0,5
Italija	132	4,9	11,9	0,4
Združeno kraljestvo	132	4,9	12,3	0,4
Druge	131	4,9		
Neznano	151	5,7		

Opomba: Količnik je bil izračunan tako, da se je delež pritožb delil z deležem prebivalstva. Če je količnik večji kot 1,0, je zadevna država varuhu človekovih pravic predložila več pritožb, kot bi bilo mogoče pričakovati glede na velikost njenega prebivalstva. Vsi deleži v zgornji preglednici so zaokroženi na eno decimalno mesto.

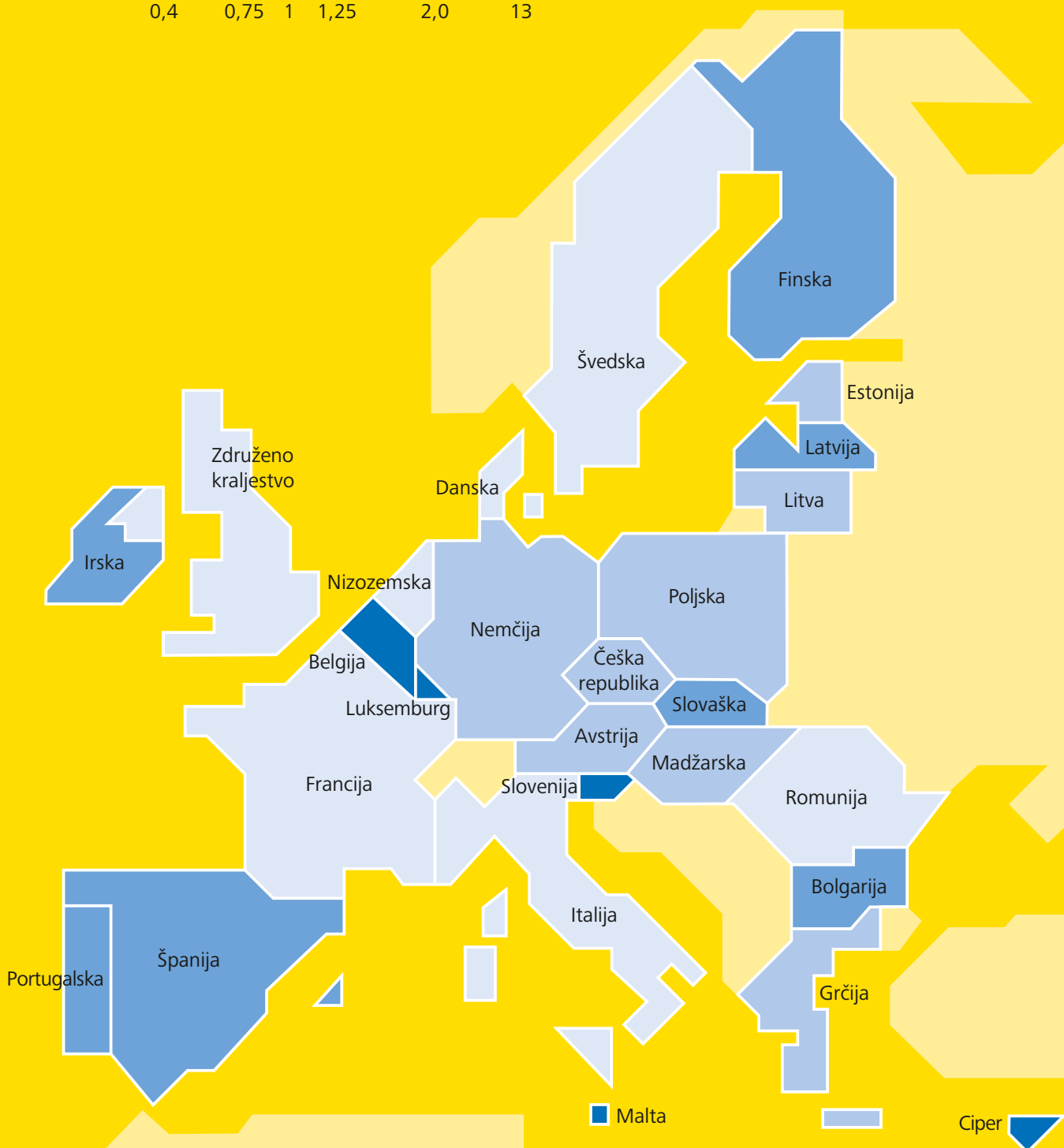
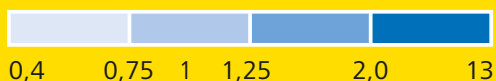
V letu 2010 je 17 držav članic vložilo več pritožb, kot bi bilo mogoče pričakovati glede na število njihovega prebivalstva,

osem jih je vložilo manj pritožb, dve državi pa sta vložili število pritožb, ki odraža število njunega prebivalstva.

Pritožbe in preiskave

Zemljevid v nadaljevanju ponuja grafični prikaz verjetnosti, da se bodo prebivalci posamezne države članice pritožili evropskemu varuhu človekovih pravic. Temelji na številu pritožb iz vsake države članice glede na število njenega prebivalstva iz preglednice 1.2 (glej opombo ob preglednici 1.2 o načinu, kako je bilo izračunano razmerje).

Kolicnik (% pritožb / % prebivalstva)

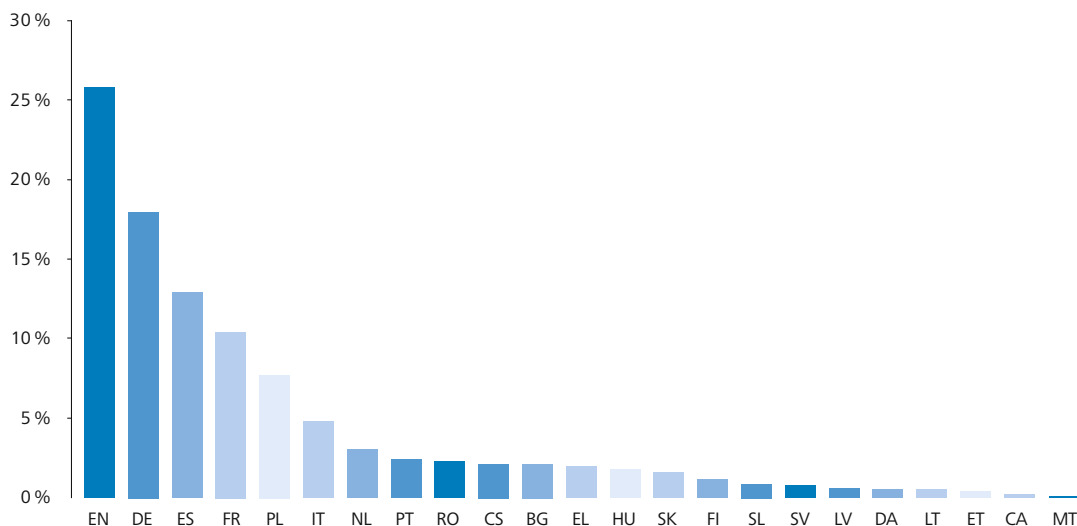

Pritožbe evropskemu varuhu človekovih pravic je mogoče vložiti v katerem koli od 23 jezikov Pogodbe EU⁹. Kot prikazuje

slika 1.3, je v letu 2010 večina pritožnikov pritožbe vložila v angleščini, sledijo pa ji nemščina, španščina in francoščina.

Slika 1.3: Porazdelitev pritožb glede na jezik

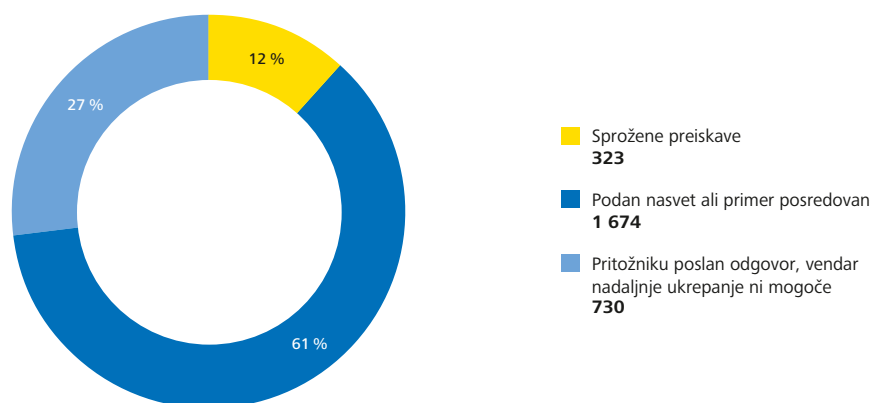
Kot je razvidno s slike 1.4, smo pritožnikom lahko pomagali v več kot 70 % primerov, tako da smo začeli preiskavo primera (12 % primerov), ga posredovali pristojnemu organu ali svetovali, kam se lahko pritožniki obrnejo (61 % primerov). V razdelk 1.7 spodaj je podan pregled primerov, ki so bili

posredovani ali pri katerih smo pritožniku svetovali. V 27 % primerov, obravnavanih v letu 2010, je bil pritožniku poslan odgovor, vendar je varuh človekovih pravic menil, da nadaljnje ukrepanje ni mogoče. V nekaterih primerih je bil razlog za to dejstvo, da pritožnik ni navedel, glede koga ali česa se želi pritožiti.

⁹ Angleščina, bolgarščina, češčina, danščina, estonščina, finščina, francoščina, grščina, irščina, italijanščina, latvijščina, litovščina, madžarščina, malteščina, nemščina, nizozemščina, poljščina, portugalsščina, romunščina, slovaščina, slovenščina, španščina in švedščina. Po sporazumu, ki sta ga novembra 2006 podpisala evropski varuh človekovih pravic in španska vlada, se državljani evropskemu varuhu človekovih pravic lahko pritožijo v vsakem od uradnih jezikov v Španiji (katalonskem/valencijskem, galicijskem in baskovskem). Varuh človekovih pravic je s podpisom tega sporazuma uskladiril svojo prakso s sklepi Sveta EU iz junija 2005, ki zagotavljajo uporabo teh jezikov, da se španskim državljanom olajša sporazumevanje z institucijami EU.

Pritožbe in preiskave

Slika 1.4: Vrsta ukrepanja evropskega varuha človekovih pravic po prejemu pritožb

Opomba: v to je vključenih 187 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2009 in obravnavanih v letu 2010, izključenih pa je 46 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2010, ki so se še obravnavale ob koncu leta, da bi ugotovili, kako ukrepati dalje.

1.3 Analiza sproženih preiskav¹⁰

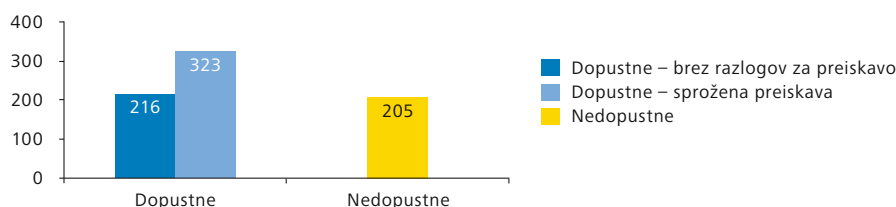
Vse pritožbe, ki sodijo v okvir pristojnosti varuha človekovih pravic, so bile obravnavane naprej, da bi ugotovili, ali so dopustne. Od teh 744 pritožb, ki so sodile v pristojnost varuha človekovih pravic, je bilo 205 pritožb nedopustnih,

za nadaljnjih 216, ki so bile dopustne, pa varuh človekovih pravic ni našel razlogov za sprožitev preiskave.

V letu je bilo na podlagi pritožb sproženih 323 novih preiskav. To pomeni zmanjšanje za 3,5 % v primerjavi z letom 2009.

Varuh človekovih pravic je sprožil tudi 12 preiskav na lastno pobudo.

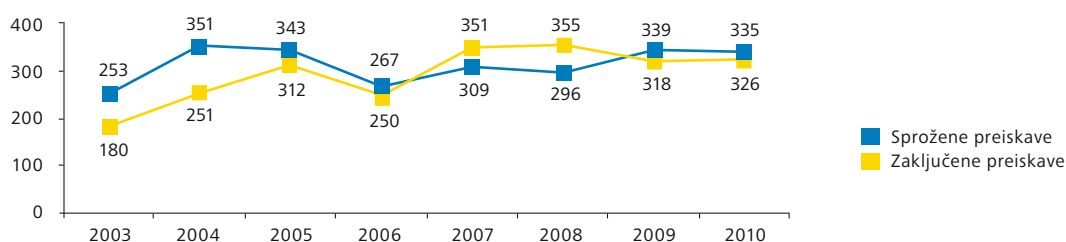
Slika 1.5: Pritožbe v okviru pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic

Kot je razvidno s slike 1.6, je sproženih preiskav v letu 2010 malo manj, kot jih je bilo v letih 2004 (351) in 2005 (343).

Zaključene preiskave bodo proučene v nadaljevanju v razdelku 1.4.

Slika 1.6: Gibanje števila preiskav

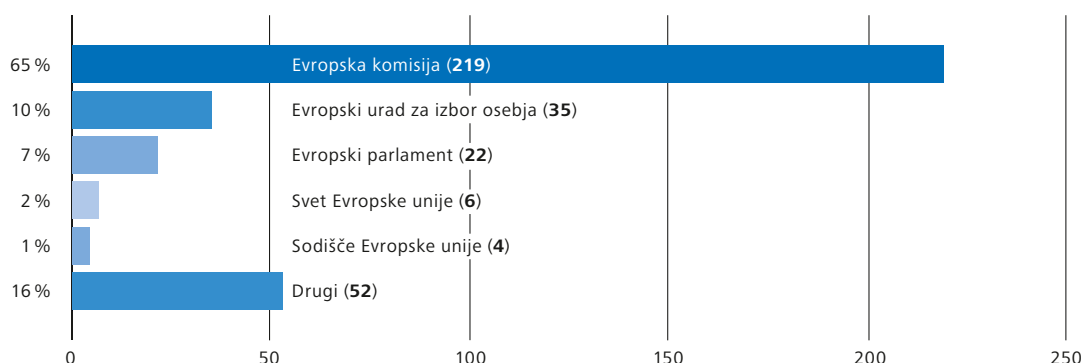
Večina preiskav, ki jih je sprožil varuh človekovih pravic v letu 2010 (219 primerov), je zadevala Evropsko komisijo (65 %). Primerjalna številka za leto 2009 je 191 primerov. Ker je Komisija glavna institucija Evropske unije, ki sprejema odločitve z neposrednim vplivom na državljane, je logično, da je glavni predmet pritožb državljanov.

Naslednji je Evropski urad za izbor osebja (EPSO) s 35 primeri (30 leta 2009). Število začetih preiskav, ki so se nanašale na Evropski parlament, Svet in Sodišče Evropske unije, se je v primerjavi z letom 2009 približno prepolovilo. V zvezi s Sodiščem je treba opozoriti, da lahko varuh človekovih pravic sproži le preiskave njegovega nesodnega dela.

¹⁰ Kot pri *Letnem poročilu za leto 2009* analiza v tem razdelku temelji na številu preiskav, ki so bile sprožene v letu 2010, in ne – kot v prejšnjih letih – na skupnem številu preiskav, ki so bile obravnavane med letom (tj. vključno s primeri, ki so bili preneseni iz prejšnjih let). Ta metoda za izračun statističnih podatkov bolje predstavi letna gibanja.

Pritožbe in preiskave

Slika 1.7: Institucije in organi, ki so bili predmet preiskav

Opomba: dve preiskavi, začeti v letu 2010, sta bili na lastno pobudo in sta se nanašali na več kot eno institucijo. Zato je seštevek vseh deležev večji od 100 %.

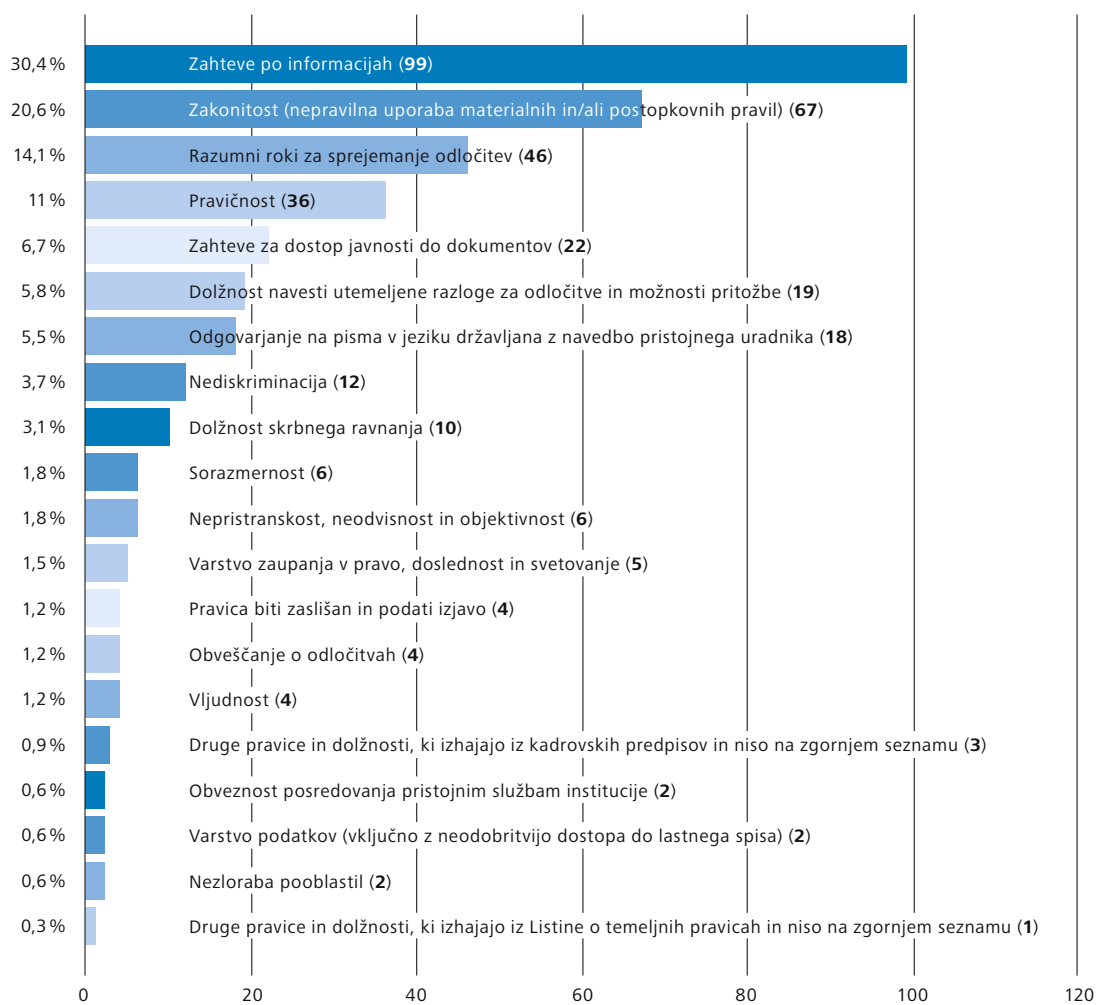
Petindvajset drugih institucij, organov, uradov in agencij EU je bilo predmet nadaljnjih 52 preiskav¹¹.

Glavne vrste domnevnih nepravilnosti, ki jih je varuh človekovih pravic preiskoval v letu 2010, so bile (i) kršitve: zakonitosti (nepravilna uporaba materialnih in/ali postopkovnih pravil) (20,6 % preiskav), razumnih rokov za odločanje (14,1 %), pravičnosti (11 %), dolžnosti, navesti razloge za odločbo, in možnost pritožbe (5,8 %), obveznosti odgovarjanja na pisma v jeziku državljanov, navajanja pristojnega uradnika (5,5 %) in dolžnosti skrbnega ravnanja (3,1 %); (ii) kršitve dolžnosti v zvezi z: zahtevki za informacije (30,4 % preiskav), zahtevki za dostop javnosti do dokumentov (6,7 %) in zagotavljanjem nediskriminacije (3,7 %).

¹¹ Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (1), Odbor regij Evropske unije (1), Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (5), Izvajalska agencija za zdravje in potrošnike (2), Evropska agencija za varnost v letalstvu (2), Evropski bančni organ (1), Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni (1), Evropska agencija za kemikalije (1), Evropska obrambna agencija (1), Evropski nadzornik za varstvo podatkov (1), Evropski ekonomsko-socialni odbor (3), Evropska agencija za varnost hrane (4), Evropska investicijska banka (2), Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (1), Evropska agencija za zdravila (2), Evropska agencija za varnost omrežij in informacij (2), Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta (3), Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (1), Eurojust (2), Europol (2), Agencija Evropske unije za temeljne pravice (2), Urad za usklajevanje na notranjem trgu (1), Evropski urad za boj proti goljufijam (7), Urad za publikacije Evropske unije (3) in Izvajalska agencija za raziskave (1).

Slika 1.8: Vrste očitanih nepravilnosti – (i) kršitev oz. (ii) kršitev dolžnosti v zvezi z:

Opomba: v nekaterih primerih sta se v isti preiskavi proučevali dve vrsti nepravilnosti ali več. Zato je seštevek vseh deležev večji od 100%.

Pritožbe in preiskave

1.4 Ugotovitve preiskav varuha človekovih pravic

Kot je razvidno s slike 1.6, je varuh človekovih pravic v letu 2010 zaključil 326 preiskav. Od tega je 323 preiskav temeljilo na pritožbah, tri preiskave pa na lastni pobudi.

Skupno 78 % pritožb, ki so privedle do končanih preiskav (254), so vložili posamezni državljani, medtem ko so jih 22 % (72) vložila podjetja in združenja.

Preglednica 1.3: Izvor pritožb, ki vodijo do zaključenih preiskav v letu 2010

Podjetja in združenja	22 % (72)
Posamezni državljani	78 % (254)

Večina preiskav, ki jih je varuh človekovih pravic zaključil v letu 2010, je bila zaključena v manj kot enem letu (66 %). Več kot polovica (52 %) jih je bila zaključena prej kot v treh mesecih.

Večina preiskav, ki jih je varuh človekovih pravic zaključil v letu 2010, je bila zaključena v manj kot enem letu (66 %). Več kot polovica (52 %) jih je bila zaključena prej kot v treh mesecih. To vključuje primere, ki jih je varuh človekovih pravic lahko rešil zelo hitro, na primer tako, da je telefoniral zadevni instituciji in ji predlagal rešitev¹² (glej zgornji razdelek „Pisni in poenostavljeni postopki preiskav“). Več kot 80 % preiskav je bilo končanih v 18 mesecih. Povprečno je bilo za dokončanje primerov potrebnih devet mesecev, tako kot leta 2009, medtem ko je bilo leta 2008 povprečje 13 mesecev. To gibanje je v skladu s ciljem iz *Letnega poročila za leto 2008*, in sicer nadalje izboljšati uspešnost institucije, tako da bo za zaključek primera potrebnega še manj časa, obenem pa bodo ohranjeni ali izboljšani standardi kakovosti.

Preglednica 1.4: Primeri, ki so bili v letu 2010 zaključeni po preiskavah

Povprečno trajanje preiskave	9 mesecev
Primeri, zaključeni prej kot v 3 mesecih	52 %
Primeri, zaključeni prej kot v 12 mesecih	66 %
Primeri, zaključeni prej kot v 18 mesecih	82 %

Opomba: šteje se, da ima mesec 30 dni.

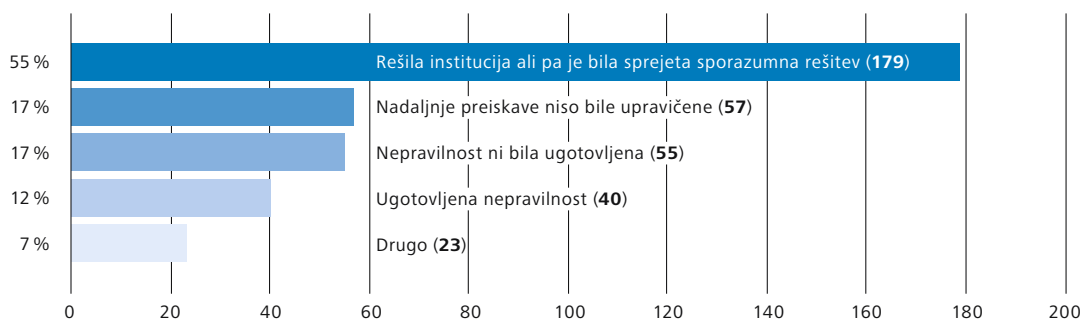
Kot je razvidno s slike 1.9, je bil v 179 primerih, zaključenih v letu 2010, dosežen pozitiven rezultat s tem, ko je zadevna institucija sprejela sporazumno rešitev ali sama rešila primer. V 55 primerih ni bilo odkrite nobene nepravilnosti. Nepravilnost je bila odkrita v 40 primerih: v sedmih primerih je institucija sprejela osnutek priporočila (v primerjavi z dvema v letu 2009), medtem ko je bilo 33 primerov zaključenih s kritičnimi pripombami (glej sliko 1.10), vključno z enim, ki se je zaključil s posebnim poročilom Parlamentu. V 14 primerih je varuh človekovih pravic dal dodatno pripombo, da bi pomagal izboljšati upravno delovanje v prihodnje. Ugotovitve so podrobneje opisane v nadaljevanju¹³.

¹². Vključuje tudi primere, v katerih bi varuh človekovih pravic izvedel popolno preiskavo, če pritožnik ne bi umaknil pritožbe, in primere, v katerih varuh človekovih pravic ni mogel nadaljevati preiskave, ker se je pritožnik odločil za tožbo.

¹³. Analiza, ki sledi, temelji na preiskavah, ki so bile zaključene leta 2010. Če je bila v preiskavi obravnavana več kot ena obtožba ali zahtevka, je lahko varuh človekovih pravic podal več različnih ugotovitev.

Slika 1.9: Rezultati zaključenih preiskav

Opomba: v nekaterih primerih so bile preiskave zaključene na podlagi dveh ali več razlogov. Zato je seštevek vseh deležev večji od 100 %.

Brez nepravilnosti

Leta 2010 je bilo 55 primerov zaključenih z ugotovitvijo, da nepravilnosti ni bilo. To ni nujno negativen rezultat za pritožnika, ki od zadevne institucije prejme vsaj temeljito obrazložitev dejanja, od varuha pa neodvisno analizo primera. Taka ugotovitev je hkrati tudi otipljiv dokaz, da je zadevna institucija delovala v skladu z načeli dobrega upravljanja.

Svet: pravica do zavrnitve dostopa do dokumentov

Pritožnik je zahteval dostop javnosti do obvestila predsedstva Sveta v zvezi z obtožbami, da je ameriška osrednja obveščevalna agencija (CIA) uporabljala evropske države za prevoz in nezakonito pridržanje zapornikov. Svet je trdil, da bi razkritje škodilo odnosom med EU in Združenimi državami ter oviralo diplomatska prizadevanja za iskanje konstruktivnih rešitev na občutljivih političnih področjih. Delnega dostopa do dokumenta ni bilo mogoče odobriti, ker so bile informacije v njem del nedeljive celote.

Varuh človekovih pravic je preiskal domnevno nezadostno navedbo razlogov za zavrnitev odobritve delnega dostopa. Svet je navedel, da razlogov ni mogoče podrobneje navesti, ne da bi razkrili vsebino dokumenta. Varuh človekovih pravic je po pregledu dokumenta ugotovil, da ima Svet pravico zavrniti dostop do njega iz razlogov, ki jih je navedel.

523/2009/TS

Dodatne pripombe

Tudi kadar varuh človekovih pravic ne ugotovi nepravilnosti ali sklene, da ni razlogov za nadaljevanje preiskave, lahko poda dodatno pripombo, če vidi priložnost za izboljšanje kakovosti uprave. Dodatna pripomba se ne sme razumeti kot kritika institucije, na katero je naslovljena, temveč jo je treba razumeti kot nasvet, kako izboljšati posamezno prakso za izboljšanje kakovosti storitve za državljane. Varuh človekovih pravic je v letu 2010 pripravil dodatne pripombe v 14 primerih, vključno z naslednjim:

Pritožbe in preiskave

Domnevna nezagotovitev anonimnosti in enake obravnave

Pritožnica je v primeru v zvezi z uradom EPSO trdila, da sta bili na enem od njenih pisnih preskusov, ki so bili poslani ocenjevalcem, navedeni njena prijavna in tajna številka, namesto da bi bila navedena samo tajna številka. Trdila je, da so s tem ocenjevalci in izbirna komisija izvedeli za njeno identiteto. EPSO je razložil, da različica, ki jo je pritožnica prejela po pomoti, ni bila različica, ki je bila poslana ocenjevalcem in se ustrezno opravičil. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da pritožnica ni dokazala, da je bila različno obravnavana. Vseeno je v dodatni pripombi predlagal, da bi lahko urad EPSO še povečal jasnost svojih izbirnih postopkov z uporabo zgolj skeniranih izvodov preskusov in pri odobritvi dostopa kandidatom do njihovih preskusov.

2831/2009/RT

Primeri, ki jih je rešila institucija, in sporazumne rešitve

Varuh človekovih pravic si, če je le mogoče, prizadeva doseči rezultat, s katerim sta zadovoljna pritožnik in institucija, zoper katero je vložena pritožba.

Varuh človekovih pravic si, če je le mogoče, prizadeva doseči rezultat, s katerim sta zadovoljna pritožnik in institucija, zoper katero je vložena pritožba. Pri doseganju takih rezultatov, ki pripomorejo h krepitvi odnosov med institucijami in državljani ter k izogibanju dragim in dolgotrajnim sodnim postopkom, je bistveno sodelovanje institucij EU.

Institucije so leta 2010 po pritožbi varuhu človekovih pravic same rešile 179 primerov ali pa je bila najdena sporazumna rešitev¹⁴.

Domnevna jezikovna diskriminacija

Številni dokumenti na spletni strani Komisije v zvezi s pozivom za zbiranje predlogov glede civilne zaščite so bili na razpolago samo v angleščini. Komisija je v odgovoru na pritožbo nemškega poslanca Evropskega parlamenta navedla, da je angleščina priznana kot standardni jezik za tako komunikacijo na področju civilne zaščite; da so vlagatelji predlogov lahko zahtevali prevod; da so vlagatelji lahko predloge podali v katerem koli uradnem jeziku EU; da Komisija ni nikoli posegala v izbiro jezika; da bi Komisija lahko prevode zagotovila v desetih dneh in da bi lahko razmislila o podaljšanju roka za vložitev predlogov. Komisija je tudi obljubila, da bo pri prihodnjih razpisih na tem področju jasneje sporočila udeležencem, da lahko zahtevajo dokumente v drugi jezikovni različici. Pritožnik je bil zadovoljen z odgovorom, in varuh človekovih pravic je zaključil primer.

1266/2009/KM

Kadar varuh človekovih pravic pri preiskavi predhodno ugotovi nepravilnost, poskuša vedno, kadar je to mogoče, doseči sporazumno rešitev. Med letom je bilo po doseženi sporazumni rešitvi zaključenih osem primerov. Ob koncu leta 2010 se je 18 predlogov za sporazumno rešitev še vedno proučevalo.

¹⁴. Kot je opisano zgoraj, je med temi primeri varuhu človekovih pravic v 91 primerih s posredovanjem uspelo dobiti hiter odgovor na neodgovorjene dopise.

Kadrovski primer domnevno nepravilne obravnave

Komisija je sprejela predlog varuha človekovih pravic za sporazumno rešitev za odškodovanje pritožnika zaradi zapoznele ponovne zaposlitve na delovno mesto. Uradnik je 1. aprila 2004 začel bolniški stalež zaradi invalidnosti, 1. aprila 2005 pa je bil razglašen za sposobnega za ponovno opravljanje dela. Toda Komisija je potrebovala dve leti, da mu je ponudila primerno delovno mesto, in to v generalnem direktoratu, v katerem je delal prej in razmere v katerem so povzročile njegovo bolezen. Komisije mu je ponudila odškodnino samo za čas od 15. februarja 2006. Varuh človekovih pravic je Komisijo opozoril, da bi morala v skladu s kadrovskimi predpisi pritožnika 1. aprila 2005 znova zaposliti na prvo delovno mesto, ki ustreza njegovemu profilu, če bi izpolnjeval ustrezne pogoje. Dobro upravljanje pomeni tudi, da bi morala Komisija dejavno iskati primerno delovno mesto za pritožnika.

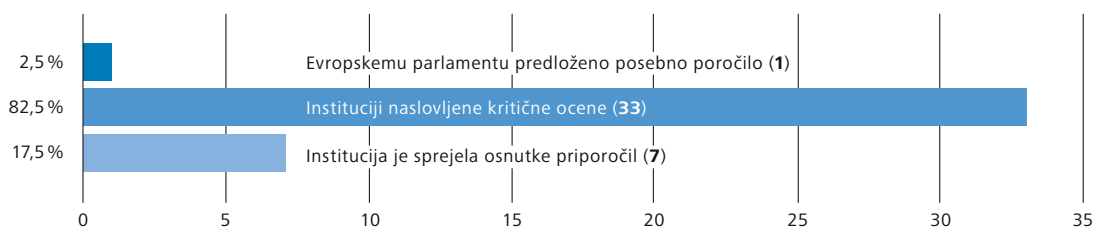
1131/2009/MF

V nekaterih primerih je pritožbo mogoče rešiti ali doseči sporazumno rešitev, če zadevna institucija pritožniku ponudi odškodnino. V teh primerih gre za dejanja *ex gratia*: to pomeni brez vključitve pravne odgovornosti in brez oblikovanja pravnega precedensa.

Ugotovljene nepravilnosti

Varuh človekovih pravic je zaključil, da so bile nepravilnosti ugotovljene v 12 % primerov, zaključenih v letu 2010. V 33 takih primerih se je preiskava zaključila s kritično oceno za zadevno institucijo (35 primerov v letu 2009). Sedem primerov je bilo zaključenih, ko je zadevna institucija sprejela osnutek priporočila, ki ga je podal varuh človekovih pravic. Te ugotovitve so podrobneje analizirane v nadaljevanju.

Slika 1.10: Preiskave, pri katerih so bile ugotovljene nepravilnosti

Opomba: v enem primeru, v katerem je bila ugotovljena nepravilnost, je bila preiskava končana s posebnim poročilom in kritično oceno. Zato je seštevek vseh deležev večji od 100 %.

Pritožbe in preiskave

Kritične ocene

Če sporazumna rešitev ni mogoča ali če iskanje take rešitve ni uspešno, lahko varuh človekovih pravic zaključi primer s kritično oceno za zadevno institucijo ali pa sestavi osnutek priporočila.

Kritična ocena se običajno sestavi, če (i) je prepozno, da bi zadevna institucija nepravilnost odpravila, (ii) se zdi, da nepravilnost nima splošnih posledic, ali (iii) se zdi, da nadaljnji ukrepi varuha človekovih pravic niso potrebni. Varuh človekovih pravic sestavi kritično oceno tudi, če meni, da osnutek priporočila ne bi bil uporaben za ta namen, ali kadar zadevna institucija ne sprejme osnutka priporočila, varuhu pa se kljub temu ne zdi primerno, da bi Parlamentu predložil posebno poročilo.

Kritična ocena pritožniku potrdi, da je bila njegova pritožba upravičena, zadevni instituciji pa pokaže njeno napako, da se lahko v prihodnje izogne podobnim nepravilnostim.

Spor v zvezi z uvozom govedine iz Brazilije

Organizacija, ki zastopa kmete, se je varuhu človekovih pravic pritožila, da Komisija ni prepovedala uvoza govedine v EU iz Brazilije, kljub dokazom, pridobljenim marca 2007, da tak uvoz predstavlja tveganje, zlasti zaradi slinavke in parkljevke. Organizacija je nadalje trdila, da Komisija po prejetju poročila Urada za prehrano in veterinarstvo o njegovi misiji v Braziliji iz novembra 2007 ni ukrepala razumno in sorazmerno, da bi se spopadla z nevarnostjo za zdravje živali in ljudi zaradi takega uvoza. Varuh človekovih pravic ni ugotovil nepravilnosti v zvezi s trditvijo, da bi morala Komisija uveljaviti popolno prepoved. Vseeno pa je ugotovil, da Komisija ni zadostno utemeljila, zakaj je

med 1. februarjem 2008 in 15. marcem 2008 dovoljevala uvoz pošiljk govedine iz Brazilije, čeprav vsa kmetijska gospodarstva, s katerih je ta govedina izhajala, niso bila inšpekcijsko pregledana v skladu z zahtevami, ki jih Komisija šteje za potrebne za izključitev tveganja za zdravje živali. Dal je kritično oceno. Podal je tudi dodatno pripombo, da naj Komisija nadaljuje redne misije v tretje države za opravljanje sistematičnih pregledov.

2115/2007/FOR

Kritična ocena ne pomeni odškodnine za pritožnika. Če je treba zagotoviti odškodnino, je najbolje, da zadevna institucija po prejemu pritožbe prevzame pobudo za priznanje nepravilnosti in ponudi ustrezno odškodnino.

V nekaterih primerih je to preprosto opravičilo. Institucija s tovrstnim ukrepanjem dokaže svojo zavezanost izboljšanju odnosov z državljani. Prav tako pokaže, da se zaveda svoje napake, in se lahko tako v prihodnje izogne podobnim nepravilnostim.

Nadaljnje ukrepanje pri kritičnih ocenah in dodatnih pripombah

Varuh človekovih pravic za zagotovitev, da se institucije iz svojih napak učijo in da v prihodnosti ne bo prišlo do nepravilnosti, letno obvešča javnost o svojih ugotovitvah o nadaljnjih ukrepih institucij v zvezi s kritičnimi ocenami in dodatnimi pripombami. To počne prek študije, ki jo objavi na svoji spletni strani.

Nadaljnje ukrepanje v zvezi s kritičnimi ocenami in dodatnimi pripombami, podanimi v letu 2009¹⁵

Varuh človekovih pravic je zadevne institucije pozval, naj se v šestih mesecih odzovejo na kritične ocene in dodatne pripombe, podane leta 2009. Na vse ocene in pripombe je prejel odgovore, razen v štirih primerih, v katerih je odgovor Komisije prišel prepozno, da bi ga lahko upoštevali.

Če upoštevamo kritične ocene in dodatne pripombe iz leta 2009 skupaj, je bilo nadaljnje ukrepanje zadovoljivo v 81 % primerov. Nadaljnje ukrepanje v zvezi z dodatnimi pripombami je bilo

Če upoštevamo kritične ocene in dodatne pripombe iz leta 2009 skupaj, je bilo nadaljnje ukrepanje zadovoljivo v 81 % primerov.

zadovoljivo v 94 % primerov, stopnja zadovoljivega nadaljnega ukrepanja v zvezi s kritičnimi ocenami pa je bila precej nižja, znašala je namreč 70 %. To dokazuje, da morajo varuh človekovih pravic in same institucije še vedno opraviti pomembno delo ter uradnike prepričati, da je obrambni pristop do varuha človekovih pravic izgubljena priložnost za njihovo institucijo, ki lahko škoduje ugledu Unije.

Sedem primerov nadaljnega ukrepanja si zasluži, da so posebej omenjeni kot primeri, ki morajo biti za zgled drugim institucijam, kako se najbolje odzvati na kritične ocene in dodatne pripombe. Nanašajo se na **Parlament (2350/2007/RT)**, **Komisijo (791/2005/FOR, 834/2007/TN in 1342/2007/FOR)**, Izvajalsko agencijo za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (2576/2008/GG), Evropskega nadzornika za varstvo podatkov (491/2008/PB) in Evropsko investicijsko banko (244/2006/JMA). Zadevne institucije so vzorno izvedle nadaljnje ukrepanje v teh primerih.

S študijo o nadaljnjem ukrepanju v zvezi s kritičnimi ocenami in dodatnimi pripombami je varuh človekovih pravic dobil priložnost za spremljanje napredka institucij glede spoštovanja temeljnih pravic. Med vprašanji, ki so predmet študije, so pravica do obrambe in domneva nedolžnosti, pravice invalidnih oseb ter temeljni pravici do dobrega upravljanja in dostopa javnosti do dokumentov.

Osnutki priporočil

V primerih, v katerih je mogoče, da zadevna institucija nepravilnost odpravi, ali v primerih, v katerih so nepravilnosti

posebno resne oziroma imajo splošne posledice, varuh človekovih pravic po navadi sestavi osnutek priporočila za to institucijo. V skladu s členom 3(6) Statuta varuha človekovih pravic mora institucija poslati podrobno mnenje v treh mesecih. V letu 2010 je bilo izdanih 16 osnutkov priporočil. Poleg tega je 11 osnutkov priporočil iz leta 2009 privedlo do odločitev v letu 2010, trije nadaljnji primeri pa so bili zaključeni po osnutkih priporočil, sestavljenih v letu 2008. Sedem primerov je bilo zaključenih v letu, ko je institucija sprejela osnutek priporočila, v še enem primeru pa nadaljnja preiskava ni bila upravičena. Deset primerov je bilo zaključenih s kritično oceno. Ob koncu leta 2010 se je še vedno obravnavalo 15 osnutkov priporočil: trije iz leta 2009 in 12 iz leta 2010.

¹⁵ Študija nadaljnega ukrepanja varuha človekovih pravic je na razpolago na naslovu: <http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/followup.faces/en/5482/html.bookmark>.

Pritožbe in preiskave

Preiskava domnevnih nepravilnosti

Novinar je Komisijo opozoril na nekatere domnevne nepravilnosti v zvezi s financiranjem zgradbe Parlamenta v Bruslju. Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) je zadevo zaključil, ne da bi priporočil nadaljnje ukrepanje. Novinar se je obrnil na varuha človekovih pravic s trditvijo, da OLAF ni resno in objektivno proučil uporabe direktive o javnih naročilih. OLAF je trdil, da jo je v resnici proučil, toda ker ni bilo odkritih nedvomnih nepravilnosti, zaradi katerih bi lahko sprožili disciplinski ali kazenski postopek, se vprašanje, ali se direktiva uporablja ali ne, ni proučevalo v nadaljnji poglobljeni preiskavi. Varuh človekovih pravic je navedel, da lahko tako ozko razumevanje pristojnosti urada OLAF dejansko omeji njegovo sposobnost, da v celoti opravlja svojo nalogo, ki je boj proti goljufijam, korupciji in vsem drugim nezakonitim dejavnostim, ki vplivajo na finančne interese EU. V osnutku priporočila je urad OLAF pozval, naj znova razmisli o rezultatih svoje preiskave. OLAF je sicer vztrajal, da je preiskavo opravil pravilno in skrbno, vendar je potrdil, da je imenoval preiskovalca, da bo na novo ocenil primer.

1450/2007/BEH

Posebna poročila

Če institucija Unije na osnutek priporočila ne da zadovoljivega odgovora, lahko varuh človekovih pravic pošlje posebno poročilo Evropskemu parlamentu. Posebno poročilo lahko vključuje priporočila.

Kot je evropski varuh človekovih pravic poudaril v *Letnem poročilu za leto 1998*, je možnost predstavitve posebnega poročila Parlamentu neprecenljiva za njegovo delo. Posebno poročilo Evropskemu parlamentu je zadnji bistveni korak, ki ga varuh človekovih pravic lahko naredi pri obravnavi primera, saj so resolucije, ki jih

sprejme Parlament, in pooblastila, ki jih izvaja, stvar politične presoje te institucije. Varuh človekovih pravic seveda zagotovi vse informacije in pomoč, ki jih Parlament potrebuje pri obravnavi posebnega poročila.

V skladu s Poslovnikom Evropskega parlamenta je za odnose Parlamenta z varuhom človekovih pravic pristojen Odbor za peticije. Varuh človekovih pravic se je na seji Odbora za peticije 12. oktobra 2005 zavezal, da bo v skladu s členom 205(3) Poslovnika Parlamenta na svojo pobudo nastopil pred Odborom, kadar bo Parlamentu predstavil posebno poročilo.

Parlamentu je bilo leta 2010 predloženo eno posebno poročilo:

Odsotnost iskrenega in dobrovernega sodelovanja z varuhom človekovih pravic

Varuh človekovih pravic je Parlamentu predložil posebno poročilo v zvezi s preiskavo pritožbe glede dostopa do dokumentov v zvezi z emisijami CO₂ iz avtomobilov. Komisija je zavrnila dostop do treh pisem, ki jih je družba Porsche AG poslala nekdanjemu podpredsedniku Komisije Verheugen, pri tem pa trdila, da bi z njihovim razkritjem spodkopali zaščito poslovnih interesov družbe Porsche AG. Varuh človekovih pravic je dokumente pregledal in Komisiji podal osnutek priporočila, naj omogoči dostop do treh pisem v celoti ali razmisli o delnem razkritju. Komisija skoraj 15 mesecev ni odgovorila na osnutek priporočila, čeprav je v Pogodbi določen trimesečni rok. Komisija tudi ni izpolnila zaveze, da bo družbo Porsche AG obvestila o nameravanem razkritju dokumentov. S tem neizpolnjevanjem obveznosti je kršila dolžnost iskrenega sodelovanja z varuhom človekovih pravic.

676/2008/RT

1.5 Nadvse uspešni primeri, ki predstavljajo najboljšo prakso

Deset nadvse uspešnih primerov, zaključenih leta 2010, predstavlja najboljšo prakso. Vsem institucijam EU so za zgled, kako se najbolje odzvati na težave, na katere jih opozori varuh človekovih pravic. V tem poročilu so poudarjeni z modro barvo.

Deset nadvse uspešnih primerov, zaključenih leta 2010, predstavlja najboljšo prakso.

Na področju preglednosti je Evropska agencija za zdravila (EMA) omogočila dostop javnosti do poročil o kliničnih raziskavah in zadevnih protokolih preskušanja v zvezi z dvema zdraviloma proti debelosti, nato pa sprejela in objavila novo politiko o dostopu do dokumentov, s katero naj bi javnost dobila veliko večji dostop do dokumentov, ki jih ima ta agencija ([2560/2007/BEH](#))¹⁶. V primeru [793/2007/BEH](#) je Parlament pristal na odobritev dostopa do dokumentov v zvezi s financiranjem njegovega nakupa nekaterih zgradb v Bruslju. V odgovor na nadaljnje obtožbe pritožnika je Parlament pojasnil svoje izjave in dal dodatne informacije glede postopka, ki ga je uporabil za zagotovitev zunanje financiranja. V primeru [2145/2009/RT](#) je Evropska investicijska banka (EIB) stopila v stik z nacionalnimi organi v Republiki Tadžikistan, da bi zagotovila dostop do okvirnega sporazuma, ki ga je zahtevala nevladna organizacija. Sporazum je bil objavljen na spletni strani tadžikistanskega veleposlaništva v Belgiji, naslednji dan pa je EIB pritožniku posredovala spletno povezavo.

Komisija je na področju razpisov in pogodb pritožniku plačala 6 025 EUR in še 1 586 EUR obresti po tem, ko je varuh človekovih pravic od nje zahteval, naj še enkrat prouči trditev združenja, da je Komisija napačno znižala končno plačilo ([3249/2008/KM](#)). Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA) je v odziv na preiskavo varuha človekovih pravic v primeru [255/2009/JF](#) znova proučila svoje spise in preklicala zahtevek za

nadomestilo v znesku 2 364 EUR. Poleg tega je pritožniku plačala dodatnih 2 722 EUR, ko je varuh človekovih pravic opozoril, da je nevladna organizacija pri izpolnjevanju vloge za sredstva naredila očitno napako, zaradi česar ji ni bil izplačan pravilni znesek za potne stroške udeležencev. Varuh človekovih pravic je to zadevo uvrstil med nadvse uspešne primere v letu 2010, da bi pokazal, kako lahko institucije pri svojem delu uporabijo načelo pravičnosti.

Dva primera zadevata pravice invalidnih oseb. V primeru [1226/2008/OV](#) se je Komisija strinjala, da bo uradnici Komisije, ki je po hudi nesreči postala invalid, zagotovila rezervirano parkirno mesto. V primeru [129/2009/VL](#), ki se je nanašal na podporo za invalidne vzdrževane družinske člane uradnikov Sveta, je varuh človekovih pravic ugotovil, da je Svet v celoti deloval v skladu z ustreznimi zakonskimi pravicami in zagotovil ustrezne notranje ukrepe, s katerimi je omogočil izvajanje teh pravic, nato pa sprejel še dodatne ukrepe, s katerimi je presekel pravice, ki jih zagotavljajo kadrovske predpisi.

¹⁶. Tudi primer [2493/2008/TS](#) je pomemben v zvezi s tem. Preiskava v zvezi z njim še poteka.

Pritožbe in preiskave

V primeru **906/2009/JF**, ki prikazuje, da dobro upravljanje zahteva več kot samo spoštovanje zakonitosti, je varuh človekovih pravic pozval Komisijo, naj prevzame odgovornost za svoje ponavljajoče se upravne napake v zvezi s plačilom pomožni uslužbenki. Komisija se je strinjala s preklicem zahtevka za povračilo, čeprav je bila zakonsko upravičena do povračila zneska.

V primeru **2924/2007/TS** se je Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) strinjal z izplačilom 3 965 EUR pritožnici, kar je bila finančna poravnava za materialne stroške, ki jih je utrpela zaradi njegovih dejanj. Odbor je pritožnico napačno

V tem razdelku ne poskušamo zajeti tako velikega števila primerov kot v prejšnjih letih, temveč poskušamo predstaviti najpomembnejše pravne in stvarne ugotovitve v odločbah varuha človekovih pravic v letu 2010, s katerimi so bile zaključene preiskave.

obvestil, da je bila izbrana za zaposlitev, preden je njegov organ za imenovanja sprejel uradno odločitev v zvezi z njeno zaposlitvijo. Dva tedna pred njenim predvidenim začetkom dela jo je obvestil, da je ne more zaposliti. Do takrat je pritožnica že odpovedala službo na Finskem in najela stanovanje v Bruslju.

Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA) se je v odziv na predlog za sporazumno rešitev v primeru **1182/2009/JF** opravičila pritožniku in znova pregledala svoja uradna opozorila. V preiskavi varuha človekovih pravic je bilo ugotovljeno, da je EASA ob zahtevku plačila izdala uradno opozorilo, v katerem je bila med drugim navedena možnost preklica pritožnikovih obstoječih spričeval. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je to opozorilo nesorazmerno, žaljivo in morda celo nezakonito. EASA je varuha človekovih pravic tudi obvestila, da namerava predlagati spremembe veljavne zakonodaje.

1.6 Tematska analiza zaključenih preiskav

Vse odločbe, ki jih varuh sprejme po končani preiskavi, so običajno objavljene na njegovi spletni strani (<http://www.ombudsman.europa.eu>) v angleščini in jeziku pritožnika, če ta ni angleščina. Povzetki izbranih primerov so na spletni strani objavljeni v vseh 23 uradnih jezikih EU. Povzetki prikazujejo različne teme in institucije Unije, zajete v 326 odločbah, s katerimi so bile zaključene preiskave v letu 2010, ter različne razloge za zaključek.

V tem razdelku ne poskušamo zajeti tako velikega števila primerov kot v prejšnjih letih, temveč poskušamo predstaviti najpomembnejše pravne in stvarne ugotovitve v odločbah varuha človekovih pravic v letu 2010, s katerimi so bile zaključene preiskave. Vključeni so primeri, ki so imeli pomemben vpliv pri spodbujanju preglednosti in dobrega upravljanja v institucijah EU, primeri, ki so imeli posebno dober rezultat za pritožnika, in primeri, ki so varuhu človekovih pravic omogočili razjasnitev pomembnih pravnih vprašanj ali rešitev vprašanja, ki mu prej še ni bilo postavljeno. V skladu s prizadevanji varuha človekovih pravic za spodbujanje uporabe Listine EU o temeljnih pravicah je posebej opozorjeno tudi na primere, ki zadevajo pravice iz Listine.

Tematsko so glede na glavni predmet preiskave razvrščeni v naslednjih sedem glavnih kategorij:

- odprtost, dostop javnosti in osebni podatki,
- Evropska komisija kot varuhinja Pogodb,
- dodelitev javnih naročil in nepovratnih sredstev,
- izvajanje pogodb,
- javna uprava in kadrovski predpisi,
- natečaji in izbirni postopki,
- institucionalne in politične zadeve ter drugo.

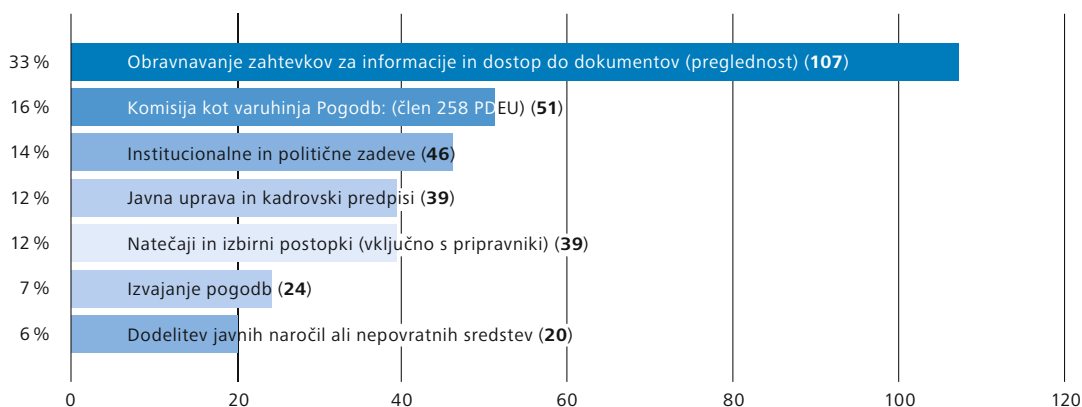
Opozoriti je treba, da se te kategorije med seboj precej prekrivajo. Na primer, vprašanja glede odprtosti se pogosto pojavljajo v pritožbah, ki zadevajo zaposlovanje ali vlogo Komisije kot varuhinje Pogodb. Opozoriti je treba tudi, da te kategorije niso navedene v istem vrstnem redu, kot so na sliki 1.11¹⁷.

Odprtost, dostop javnosti in osebni podatki

Dostop javnosti do dokumentov

V členu 10(3) PEU je navedeno, da se odločitve v Uniji sprejemajo „kar najbolj odprto in v kar najtesnejši povezavi z državljani“, medtem ko morajo v skladu s členom 15(1) PDEU institucije, organi, uradi in agencije Unije zaradi spodbujanja dobrega upravljanja in zagotovitve sodelovanja civilne družbe pri svojem delu kar najbolj upoštevati načelo javnosti delovanja. V členu 15(3) PDEU je zagotovljena pravica do dostopa do dokumentov institucij, organov, uradov in agencij Unije. Ista pravica je določena tudi v členu 42 Listine. Ta temeljna pravica do dostopa do dokumentov je urejena z Uredbo št. 1049/2001¹⁸.

Slika 1.11: Predmet zaključenih preiskav

¹⁷. Slika 1.11 prikazuje informacije o vseh zaključenih preiskavah v letu 2010 glede na predmet preiskave. Grafikon naj bi bralcu pokazal pomembnost obravnavanega predmeta preiskave glede na skupno število primerov varuha človekovih pravic.

¹⁸. Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, UL 2001 L 45, str. 43. Komisija je 30. aprila 2008 podala predlog (COM(2008)229 konč.) za spremembo in nadomestitev Uredbe št. 1049/2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije. Razprave o tej spremembi zakonodaje so se nadaljevale tudi v letu 2010.

Pritožbe in preiskave

Z Uredbo št. 1049/2001 je prosilcem omogočena izbira pravnega sredstva: popolno ali delno zavrnitev dostopa lahko izpodbijajo bodisi s sodnim postopkom v skladu s členom 263 PDEU bodisi s pritožbo varuhu človekovih pravic. Varuh človekovih pravic je leta 2010 zaključil preiskave v zvezi z 22 pritožbami, ki so zadevale uporabo Uredbe št. 1049/2001, od katerih se jih je 14 nanašalo na Komisijo. Te preiskave so zadevale postopkovna vprašanja in uporabo izjem v zvezi z dostopom javnosti, predvidenim v Uredbi.

Zamude in postopkovni problemi

Več pritožb se je nanašalo na domnevne zamude. V primeru **1438/2008/DK** je varuh človekovih pravic na primer očital Komisiji, da je potrebovala pet mesecev za sprejetje odločitve glede zahteve za dostop javnosti in da ni predložila utemeljene ali zadostne obrazložitve. V primeru **1302/2009/TS** je pritožnik trdil, da je Komisija nazadnje sicer odobrila delni dostop do zadevnih dokumentov, vendar pa je po nepotrebnem zavlačevala pri odgovoru na začetno prošnjo pritožnika¹⁹. Ker se pritožnik ni odločil za vložitev potrdilne prošnje, čeprav je imel do tega pravico, po mnenju varuha človekovih pravic nadaljnja preiskava ni utemeljena. Vseeno pa je navedel, da Komisija pritožniku ni nakazala, koliko časa naj bi

potrebovala za obravnavo začetne prošnje. Po mnenju varuha človekovih pravic bi bilo primerno, da bi Komisija v prihodnjih primerih to navedla in s tem prosilcu omogočila, da se na podlagi prejetih informacij odloči, ali bi bilo koristno takoj vložiti potrdilno prošnjo.

V primeru **355/2007/FOR** (glej tudi spodaj) je varuh človekovih pravic upošteval trditev pritožnika, da Komisija razmeroma pogosto zamuja z evidentiranjem in odgovori. Poudaril je, da je to vprašanje v preteklosti že obravnaval²⁰, in napovedal, da bo na podlagi prejetih pritožb še naprej spremljal zavezanost Komisije k spoštovanju rokov, določenih v Uredbi št. 1049/2001. Če se bo varuhu človekovih pravic zdelo, da v službah Komisije obstaja sistemski problem, bo razmislil o sprožitvi preiskave o tej zadevi na lastno pobudo.

Varuh človekovih pravic je podal dve kritični oceni v zvezi s postopkovnimi vidiki v primeru **3163/2007/KM**. Ugotovil je, da Komisija ni podala utemeljenega razloga za podaljšanje roka za obravnavo potrdilne prošnje pritožnika in da bi morala pritožnikovo začetno prošnjo po dostopu predložiti svojemu generalnemu sekretariatu ali vsaj obvestiti pritožnika, kje naj vloži prošnjo.

¹⁹ V Uredbi št. 1049/2001 je določen dvostopenjski postopek obravnavanja zahtevkov. Če institucija ne odgovori na začetno prošnjo v 15 delovnih dneh, ima prosilec pravico vložiti potrdilni zahtevek. Če je potrdilni zahtevek zavrnjen ali če prosilec ne prejme odgovora v 15 delovnih dneh, ima pravico, da zadevo predloži Splošnemu sodišču ali poda pritožbo varuhu človekovih pravic.

²⁰ Varuh človekovih pravic je v odločbi v primeru **3697/2006/PB** podal naslednjo dodatno pripombo: „Varuh človekovih pravic opozarja, da je treba v skladu s členom 7(1) in členom 8(1) Uredbe št. 1049/2001 zahtevke za dostop do dokumentov in potrdilne zahtevke obravnavati nemudoma in da je treba odgovor na zahtevek za dostop ali potrdilni zahtevek dati v 15 delovnih dneh po datumu evidentiranja. Po mnenju varuha človekovih pravic obveznost takojšnje obravnave zahtevkov pomeni, da mora Komisija svoje upravne službe organizirati tako, da se zagotovi, da se evidentiranje običajno izvede najpozneje na prvi delovni dan po prejetju zahtevka.“

Spori glede uporabe izjem

Številne druge preiskave varuha človekovih pravic na tem področju so se nanašale na izjeme od dostopa javnosti, predvidene v členu 4 Uredbe št. 1049/2001.

Trije primeri so se nanašali na zahtevke za dostop do dokumentov v zvezi s konkurenčnim pravom EU. Primer **1039/2008/FOR** je zadeval zavrnitev Komisije, da bi odobrila dostop v protidampinški preiskavi. Glede na sodno prakso Sodišča²¹ je varuh človekovih pravic menil, da je treba pri razlagi, kako se izjeme iz člena 4 Uredbe št. 1049/2001 uporabljajo pri dokumentih, uporabljenih v preiskovalnih postopkih, upoštevati posebna pravila glede takih postopkov. Opozoril je, da je v osnovni protidampinški uredbi izrecno določeno, da stranka, ki se preiskuje, nima pravice do vpogleda v zaupne dokumente, ki so jih predložile tretje strani, in internih dokumentov institucij ali držav članic. Navedel je, da namen Uredbe št. 1049/2001 ni spremeniti naravo preiskovalnega postopka Komisije na podlagi osnovne protidampinške uredbe z omogočanjem dostopa javnosti do dokumentov, ki jih stranka, ki se preiskuje, nima pravice pridobiti. Varuh človekovih pravic je opozoril tudi, da zadevna preiskava še ni bila povsem dokončana, ko je bila sprejeta odločitev o dostopu javnosti do dokumentov. Glede na te utemeljitve se je Komisija upravičeno sklicevala na izjemo zaradi varstva namena preiskav (tretja alineja člena 4(2) Uredbe), ko je zavrnila dostop do internih dokumentov. Ugotovil je tudi, da je Komisija konkretno in posamezno ocenila dokumente tretje strani, da bi potrdila, da se štejejo za zaupne, in da niso zaradi časa, ki je minil, nič manj poslovno občutljivi. Tudi

primer **2953/2008/FOR** se je nanašal na izjemo zaradi varstva namena preiskav. Komisija je zavrnila odobritev dostopa javnosti do predhodne ocene, katere namen je bil pridobiti zavezo nemškega dobavitelja energije E.ON, kar bi končalo domnevno kršitev konkurenčnega prava EU. Varuh človekovih pravic je navedel, da se postopek pridobitve zavez nanaša na pripravljenost Komisije in stranke v preiskavi, da dokažeta prilagodljivost, pripravljenost sodelovati in medsebojno zaupanje. Strinjal se je, da bi razkritje predhodne ocene, preden je končni dogovor sprejet in postane zavezujoč, lahko negativno vplivalo na pripravljenost družbe E.ON za sodelovanje. To bi lahko tudi ogrozilo dokončanje preiskave. Varuh človekovih pravic je tudi zavzel stališče, da pri razkritju ni šlo za prevladujoč javni interes. V primeru **3699/2006/ELB** so pritožniki želeli uporabiti dokumente, navedene v odločbi s področja konkurenčnega prava EU, v odškodninski tožbi pred nacionalnim sodiščem zoper podjetje, za katero je Komisija ugotovila, da krši konkurenčno pravo EU. Komisija se je tudi tu sklicevala na izjemo zaradi varstva namena preiskave, pa tudi na izjemo v zvezi s poslovnimi interesi (prva alineja člena 4(2)). Po pregledu dokumentov je varuh človekovih pravic ugotovil, da vsebujejo poslovno občutljive informacije. Komisijo je zaprosil, naj pretehta interes javnosti glede razkritja dokumentov na eni strani ter zaščito namena preiskave in poslovnih interesov na drugi strani. Natančneje, zaprosil jo je, naj prouči, ali bi bilo v interesu javnosti, da se dokumenti razkrijejo, če bi se posledično povečal odvračilni učinek konkurenčnega prava EU s tem, ko bi bilo vlaganje odškodninskih tožb pred nacionalnimi sodišči lažje.

²¹ Sodba z dne 29. junija 2010 v zadevi C-139/07 P, *Komisija proti Technische Glaswerke Ilmenau*, še neobjavljena.

Pritožbe in preiskave

Komisija se načelno ni strinjala, da bi bilo razkritje dokumentov v tem primeru v interesu javnosti, kljub temu pa je zadevo pretehtala, kot je zahteval varuh. V dodatni pripombi je varuh človekovih pravic navedel, kako bi Komisija lahko spodbujala interes javnosti v zasebnih tožbah.

V nadaljnjih primerih, ki sta se med drugim nanašala na dokumente, ki so izvirali iz držav članic, je varuh človekovih pravic Komisijo opozoril na njene obveznosti v skladu s sodbo Sodišča v zadevi *Švedska proti Komisiji*²². V primeru **355/2007/FOR** je zveza okoljevarstvenih organizacij Komisijo zaprosila za dostop do več dokumentov, povezanih s sklepom Komisije, da se šteje, da je projekt za gradnjo industrijskega pristanišča v Granadilli na Tenerifu (Španija) v skladu z okoljskimi pravili EU. Komisija je odgovorila, da bi razkritje nekaterih internih dokumentov resno škodilo njenemu postopku odločanja (prvi in drugi pododstavek člena 4(3)). Navedla je še, da jo je Španija prosila, naj ne razkrije dokumentov, ki jih hrani in ki izvirajo iz te države (člen 4(5)). Varuh človekovih pravic je ugotovil, da se samo eden od spornih dokumentov ne bi smel razkriti. V zvezi z dokumenti, ki izvirajo iz Španije, je ugotovil še, da bi morala Komisija vzpostaviti dialog s španskimi organi in se prepričati, ali res obstajajo utemeljeni razlogi, ki nasprotujejo razkritju. V odziv na osnutek priporočila varuha je Komisija razkrila interne dokumente. Ob zaključku primera je varuh človekovih pravic očital Komisiji, da ni v pristnem dialogu s španskimi organi preverila, ali obstajajo zadostni razlogi za zavrnitev odobritve dostopa javnosti do dokumentov, ki izvirajo iz

Španije. Primer **2219/2008/MHZ** se je nanašal na zavrnitev Komisije, da bi omogočila dostop do dokumenta v zvezi s postopkom za ugotavljanje kršitev zoper Nemčijo. Nemški organi so se sklicevali na različne izjeme glede dostopa iz Uredbe št. 1049/2001, pritožnik pa je trdil, da Komisija ni sama presodila, ali se izjeme v tem primeru uporabljajo. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da se zdita utemeljeni samo dve izjemi od tistih, ki jih je Komisija navedla v obrazložitvi. Poleg tega Komisija ni izvedla ocene, da bi ugotovila, ali ne prevlada javni interes za razkritje. Varuh je Komisijo pozval, naj znova prouči zavrnitev glede na sodbo v zadevi *Švedska proti Komisiji*. Komisija je v odgovoru podala svojo oceno uporabe izjeme v zvezi z varstvom namena preiskav in se oddaljila od sklicevanja nemških organov na izjemo v zvezi z zaščito mednarodnih odnosov (tretja alineja člena 4(1)(a)). Varuh človekovih pravic je ta odziv pozdravil in se strinjal, da razkritje pisma ni bilo mogoče, ker izjemi za zaščito poslovnih interesov in zaščito gospodarske politike (četrti alineja člena 4(1)(a)) v tem primeru veljata.

Primer **1195/2010/OV** se je nanašal na zavrnitev Komisije, da bi odobrila dostop do svojega internega priročnika o upravljanju pregledov razvoja poklicne poti. Trdila je, da vsebuje mnenja za notranjo rabo in da bi njegovo razkritje resno oslabilo postopek odločanja te institucije (člen 4(3)) ter zaščito pravnih nasvetov (druga alineja člena 4(2)). V odziv na preiskavo varuha človekovih pravic se je Komisija odločila pritožniku odobriti poln dostop do dokumenta in se je opravičila, ker ni odgovorila v rokih, določenih v Uredbi št. 1049/2001.

22. Sodba Sodišča z dne 18. decembra 2007 v zadevi C-64/05 P, *Švedska (IFAW) proti Komisiji*, ZOdl., str. I-11389.

Komisija ni bila edina institucija, na katero so se leta 2010 nanašale preiskave v zvezi s dostopom do dokumentov. Primer **793/2007/BEH** je zadeval zavrnitev Parlamenta, da bi odobril dostop do dokumentov v zvezi s financiranjem njegovega nakupa nekaterih zgradb v Bruslju. Pritožnik je tudi trdil, da je Parlament morda uporabil nepravilne in zavajajoče izjave v zvezi z vprašanjem, ali se direktive EU o oddaji javnih naročil uporabljajo pri zadevnem nakupu. Varuh človekovih pravic je pozval Parlament, naj razkrije zahtevane dokumente. Poleg tega ga je zaprosil, naj popravi ali razjasni svoje izjave, zlasti v zvezi s pomembnostjo sodbe Sodišča za izbrani finančni sporazum. Parlament se je strinjal z odobritvijo dostopa, ker ni bilo verjetno, da bi razkritje ekonomskih informacij iz dokumentov škodovalo poslovnim interesom. Parlament je v zvezi s svojimi izjavami vztrajal, da nikakor niso bile nepravilne ali zavajajoče, kljub temu pa je predložil dodatne podrobnejše pripombe o primernosti zadevne sodbe in pojasnil, zakaj po njegovem mnenju ni uporabna. Navedel je tudi dodatne informacije o postopku, ki ga je uporabil za zagotovitev zunanjega financiranja.

Naslednja primera, **523/2009/TS**²³ in **944/2008/OV**, sta zadevala zavrnitev Sveta, da bi omogočil dostop do dokumentov v zvezi s terorizmom, na podlagi izjeme zaradi zaščite javnega interesa v zvezi z mednarodnimi odnosi. Varuh človekovih pravic je po pregledu dokumentov ugotovil, da je stališče Sveta utemeljeno²⁴.

Leta 2010 se je varuh človekovih pravic ukvarjal z dvema pomembnima primeroma v zvezi s dostopom do dokumentov, ki sta se nanašala na Evropsko agencijo za zdravila (EMA). EMA odobri in spremlja zdravila, dana na trg EU, da varuje zdravje ljudi. Primer **2560/2007/BEH** se je nanašal na zahtevo za dostop do poročil o kliničnih raziskavah in zadevnih protokolih preskušanja v zvezi z dvema zdraviloma proti debelosti. Pritožniki so pojasnili, da želijo opraviti neodvisno analizo zadevnih podatkov, ker je po njihovem mnenju poročanje o preskušanih zdravilih pogosto pristransko. Agencija EMA je razkritje najprej zavrnila z utemeljitvijo, da bi to ogrozilo poslovne interese proizvajalcev zdravila. Varuh človekovih pravic je dokumente pregledal in ugotovil, da ne vsebujejo informacij o sestavi zadevnih zdravil proti debelosti. Tudi zaupnih poslovnih informacij niso vsebovali. Ugotovil je, da njihovo razkritje ne bi škodovalo poslovnim interesom. V odziv je EMA napovedala izdajo poročil o raziskavah in protokolov. V primeru **2493/2008/TS** je varuh človekovih pravic priporočil, naj EMA razkrije poročila v zvezi s sumom neželenih učinkov zdravila, ki se uporablja za zdravljenje hudih oblik aknavosti. EMA je omogočila dostop do poročil²⁵.

Leta 2010 se je varuh človekovih pravic ukvarjal z dvema pomembnima primeroma v zvezi s dostopom do dokumentov, ki sta se nanašala na Evropsko agencijo za zdravila (EMA). EMA odobri in spremlja zdravila, dana na trg EU, da varuje zdravje ljudi.

²³. Podrobnejši opis tega primera je podan v razdelku 1.4 zgoraj pod naslovom „Brez nepravilnosti“.

²⁴. Kot je navedeno v razdelku 1.1 zgoraj glede postopkov varuha človekovih pravic, so te preiskave pripeljale do odločbe Sveta glede uporabe njegovih varnostnih pravil v okviru varuhovega pregleda zaupnih dokumentov.

²⁵. V zvezi s tem primerom potekajo dodatne preiskave glede posebne vsebine podatkov, ki jih je treba razkriti v zvezi s poročili o hudih neželenih učinkih zdravil. Preiskava naj bi bila končana na začetku leta 2011, ta primer pa bo v celoti zajet v *Letnem poročilu za leto 2011*.

Pritožbe in preiskave

Nazadnje, v primeru **2145/2009/RT** je nevladna organizacija prosila Evropsko investicijsko banko (EIB) za dostop do okvirnega sporazuma med EIB in Republiko Tadžikistan. EIB je dostop zavrnila z utemeljitvijo, da nacionalni organi okvirnega sporazuma še niso ratificirali. Pritožnik je navedel, da v politiki EIB o javnem razkritju podatkov taka izjema ni navedena. EIB je odgovorila, da je bil po dodatnih stikih s tadžikistanskimi nacionalnimi organi okvirni sporazum objavljen na spletni strani tadžikistanskega veleposlaništva v Belgiji. Pritožniku je posredovala spletno povezavo.

Dostop javnosti do informacij

Člen 41 Listine priznava pravico vsakogar, da institucije, organi, uradi in agencije Unije njegove zadeve obravnavajo nepristransko, pravično in v razumnem roku. Vključuje tudi pravico do prejetja odgovora. Varuh človekovih pravic je leta 2010 obravnaval 164 primerov, v katerih so državljani trdili, da uprava ni odgovorila ustrezno ali sploh ni odgovorila. Ti primeri so bili hitro obravnavani po poenostavljenem postopku. Primer **3364/2008/IP** je primer celovite preiskave, v kateri je pritožnik trdil, da ni dobil informacij. Natančneje, trdil je, da Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA) ni odgovorila na njegovo zahtevo po pojasnilu v zvezi z uporabo negativnih točk v postopku ocenjevanja za projekt, ki ga je usklajeval. Med preiskavo je EACEA priznala napako in pritožniku posredovala zahtevane informacije.

Varstvo podatkov

Člena 7 in 8 Listine o temeljnih pravicah vključujeta temeljni pravici do zasebnosti in varstva osebnih podatkov. Za ti pravici je šlo v primeru **2682/2008/ELB**, v katerem se je italijanski novinar pritožil varuhu človekovih pravic zaradi zavrnitve Parlamenta, da bi mu posredoval statistične podatke o odsotnosti poslancev Evropskega parlamenta iz različnih držav članic iz zdravstvenih razlogov. Varuh človekovih pravic se je posvetoval z evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, in ta je menil, da bi bilo mogoče v posebnih okoliščinah na podlagi zahtevanih statističnih podatkov prepoznati posamezne poslance Evropskega parlamenta. Ob upoštevanju določb Uredbe št. 45/2001 o varstvu podatkov²⁶ je varuh človekovih pravic ugotovil, da Parlament z zavrnitvijo pritožnikove zahteve ni zagrešil nepravilnosti.

Evropska komisija kot varuhinja Pogodb

Pravna država je temeljno načelo Evropske unije. Ena najpomembnejših nalog Komisije je, da je varuhinja Pogodb²⁷. V členu 258 PDEU je določen splošni postopek, v skladu s katerim lahko Komisija razišče, ali so države članice kršile pravo EU, in morebitne kršitve predloži Sodišču Evropske unije. Komisija lahko sproži preiskave na lastno pobudo, na podlagi pritožb ali na zahtevo Evropskega parlamenta, naj obravnava peticije, naslovljene na Parlament v skladu s členom 227 PDEU. Drugi postopki se uporabljajo za posebne zadeve, kot so nezakonite državne pomoči.

²⁶. Uredba (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov, UL 2001 L 8, str. 1.

²⁷. V členu 17 PEU je določeno, da Komisija „skrbi za uporabo Pogodb in ukrepov, ki jih institucije sprejmejo na njihovi podlagi“.

V zvezi s tem je pomembno omeniti „EU Pilot“²⁸, delovno metodo, ki so jo razvile Komisija in države članice, da bi čim prej odpravili kršitve prava EU, ne da bi bilo treba uporabiti postopek za ugotavljanje kršitev. Namen tega projekta je zagotoviti, da bodo države članice pravo EU izvajale učinkoviteje ter se da bodo pritožbe državljanov in podjetij reševale hitreje. Varuh človekovih pravic pozorno spremlja napredek projekta „EU Pilot“ od začetka v letu 2007, da bi zagotovil, da poteka kar se da pregledno za pritožnike.

Postopkovne obveznosti

Kar zadeva postopkovne obveznosti Komisije do pritožnikov, je glavna oporna točka varuha človekovih pravic sporočilo, ki ga je Komisija objavila leta 2002²⁹. V njem so določene obveznost evidentiranja pritožb in nekatere izjeme od te obveznosti ter tudi roki za obravnavo pritožb in obveščanje pritožnikov. To sporočilo je bilo izdano kot odgovor na prejšnje preiskave in kritike varuha človekovih pravic v zvezi

Varuh človekovih pravic sprejema in obravnava pritožbe zoper Komisijo v njeni vlogi varuhinje Pogodb.

Varuh človekovih pravic sprejema in obravnava pritožbe zoper Komisijo v njeni vlogi varuhinje Pogodb. Kadar varuh sproži preiskavo v zvezi s tako pritožbo, mora vedno pojasniti, da s preiskavo ne bo proučil, ali obstaja kršitev, ker evropski varuh človekovih pravic ni pristojen za preiskovanje ukrepov organov držav članic. V preiskavi varuha človekovih pravic se proučuje samo ravnanje Komisije pri analizi in obravnavi pritožbe o kršitvi, ki ji je bila predložena. Varuh človekovih pravic lahko obravnava postopkovne in materialne vidike ravnanja Komisije.

s temi vprašanji. Varuh človekovih pravic meni, da je to sporočilo pomemben temelj za to, da državljanji zaupajo Komisiji kot varuhinji Pogodb.

Kot kaže spodnji primer, so bile v preiskavah varuha človekovih pravic v letu 2010 odkrite številne pomanjkljivosti. Vseeno je pomembno omeniti, da je Komisija v dveh preiskavah (primera **219/2009/PB** in **294/2009/PB**) varuha človekovih pravic obvestila, da je uvedla ukrepe, katerih namen je bil precej izboljšati obravnavo pritožb v zvezi s kršitvami. Varuh človekovih pravic je pozdravil pobudo Komisije in navedel, da želi prejeti konkretne informacije o izvajanju novih ukrepov in njihovem konkretnem vplivu na obravnavo pritožb.

²⁸. Glej sporočilo Komisije: Evropa rezultatov – uporaba prava Skupnosti, COM(2007)502.

²⁹. Sporočilo Evropskemu parlamentu in evropskemu varuhu človekovih pravic o odnosih s pritožniki v primerih kršitev prava Skupnosti, UL 2002 C 244, str. 5.

Pritožbe in preiskave

Neevidentiranje pritožb

Ponavljajoč se problem na tem področju se nanaša na evidentiranje pritožb. V točki 3 sporočila Komisije iz leta 2002 je predvidena obveznost Komisije, da prijete pritožbe evidentira v centralnem registru. Predvidenih je šest izjem od te obveznosti. V primeru **1009/2009/KM** je varuh človekovih pravic ugotovil, da Komisija ni ne potrdila prejetja zadevne pritožbe niti je ni evidentirala kot pritožbo o kršitvi, čeprav je pritožnik uporabil obrazec za pritožbe in vlogo jasno označil kot pritožbo o kršitvi. Tega, da Komisija ni evidentirala pritožbe, ni bilo mogoče upravičiti zgolj z dejstvom, da sta si Komisija in pritožnik že prej dopisovala, saj to ni ena od izjem, predvidenih v točki 3. Varuh človekovih pravic je pogrjal to postopkovno pomanjkljivost in opozoril, da mora Komisija evidentirati vse pritožbe, razen če obstaja eden od razlogov iz točke 3 sporočila.

ne zadeva evidentiranja dopisov kot pritožb, temveč zadeva naslednjo upravno fazo po evidentiranju pritožbe. V zvezi z dopisi o dostopu do okoljskih informacij je Komisija najprej zavzela stališče, da „očitek ni naveden“, kar je ena od izjem iz točke 3 sporočila iz leta 2002. Komisija je nato sprejela poziv varuha človekovih pravic, naj zoži svojo razlago izjeme.

Vsebinska vprašanja

Varuh človekovih pravic lahko pri preiskovanju pritožb o kršitvah pregleda tudi vsebino analiz in ugotovitev Komisije, na primer to, ali so razumne, utemeljene in podrobno pojasnjene pritožnikom. Varuh človekovih pravic v preiskavah in ugotovitvah v celoti spoštuje diskrecijsko pravico Komisije, ki je priznana v Pogodbah in sodni praksi Sodišča, da se odloči o tem, ali bo kršitev

Varuh človekovih pravic v preiskavah in ugotovitvah v celoti spoštuje diskrecijsko pravico Komisije, ki je priznana v Pogodbah in sodni praksi Sodišča, da se odloči o tem, ali bo kršitev predložila Sodišču ali ne.

Leta 2009 je varuh človekovih pravic na lastno pobudo sprožil preiskavo o praksi Komisije v zvezi z evidentiranjem dopisov in pritožb o domnevnih kršitvah okoljskega prava EU (**OI/3/2009/MHZ**). To se je zgodilo po trditvi španske nevladne organizacije, da se zdi, da Komisija ne evidentira takih dopisov kot pritožbe, če meni, da (i) predmet pritožbe ne zasluži prednostne obravnave in (ii) da se dopis nanaša na dostop do okoljskih informacij, pri čemer vsa pravna sredstva v okviru nacionalne zakonodaje še niso bila izčrpana. Te izjeme v točki 3 niso predvidene. Komisija je odgovorila s pojasnilom, da „prednostna obravnava“

predložila Sodišču ali ne. Če bi varuh človekovih pravic bistveno nasprotoval oceni Komisije, bi to navedel, pri čemer bi tudi opozoril, da je Sodišče najvišji organ za razlago zakonodaje EU. Vendar so taka nesoglasja izjemno redka.

Spori v zvezi z uveljavljanjem diskrecijske pravice Komisije³⁰

Primer **3307/2006/JMA** se je nanašal na to, kako je Komisija obravnavala pritožbo o kršitvi zoper Avstrijo v zvezi s popolno prepovedjo divjih živali v cirkusih. Varuh človekovih pravic je v osnutku priporočila pozval Komisijo, naj pritožniku da jasno in nedvoumno izjavo o svojem stališču do tega, ali je Avstrija dokazala, da so njena pravila skladna s Pogodbo. Komisija je odgovorila z navedbo, da je z zaključkom postopka za ugotavljanje kršitev uporabila svojo diskrecijsko pravico. Trdila je tudi, da se o vprašanih dobrega počutja živali ne bi smeli odločati na ravni EU, temveč bi to morali prepustiti državam članicam. Varuh človekovih pravic je sprejel to, da ima Komisija diskrecijsko pravico, da preiskavo opusti, preden je dokončana in preden sprejeta odločitev o tem, ali država članica krši pravo EU. Toda primer je zaključil s kritično oceno glede utemeljitve Komisije v tem primeru. Po njegovem mnenju je izjava Komisije, da „je vprašanje dobrega počutja živali bolje prepustiti državam članicam“, enaka odpovedi vlogi varuhinje Pogodb v vseh zadevah, ki se nanašajo na dobro počutje živali, in ne samo tistih, ki se nanašajo na ta primer. Komisija tako ni podala pravih, jasnih in razumljivih razlogov za izvajanje diskrecijske pravice.

Primer **1528/2006/VL** je sledil prejšnji pritožbi zaradi kršitve, ki je privedla do tega, da je Sodišče Nemčijo obsodilo, ker ni sprejela potrebnih ukrepov, s katerimi bi dala prednost predelavi odpadnih olj z regeneracijo. Čeprav je Nemčija pozneje sprejela nekatere ukrepe, da bi izpolnila svoje obveznosti v skladu z zadevno direktivo, jih je pritožnik štel za nezadostne in je vložil novo pritožbo

zaradi kršitve, to pa je Komisija zavrnila. Varuh človekovih pravic je primer proučil, ugotovil, da Komisija ni zadovoljivo pojasnila svojega mnenja, in jo pozval, naj znova pretehta svoje stališče. Komisija je vztrajala pri njem in se sklicevala na diskrecijsko pravico na tem področju ter opozorila na novo direktivo, ki jo morajo države članice uresničiti do decembra 2010. Varuh človekovih pravic je opozoril, da je bil razlog, ki ga je Komisija podala za zavrnitev pritožbe zaradi kršitve, ta, da je Nemčija ustrezno uresničila prejšnjo direktivo. Ne more se torej zanašati na poznejšo spremembo zakonodaje. Varuh človekovih pravic je poudaril tudi, da Komisiji njena diskrecijska pravice ne daje pravice, da bi se odpovedala opravljanju vloge varuhinje Pogodb – v tem primeru da ne uveljavlja posebne zakonske obveznosti veliko pred koncem njene veljavnosti in pred razveljavitvijo same obveznosti. Primer je zaključil s kritično oceno.

Nezadostna utemeljitev

V primeru **953/2009/MHZ** je varuh človekovih pravic ugotovil, da Komisija ni sprejela utemeljenega stališča do tega, ali španski organi ustrezno izvajajo zadevno direktivo. Zlasti se ni ustrezno sklicevala na razlago v sodbi Sodišča³¹. Varuh človekovih pravic je podal kritično oceno in tudi pogrjal Komisijo zaradi neutemeljene zamude pri obravnavanju pritožbe.

³⁰. Še en primer je 2115/2007/FOR, ki je vključen v zgornji razdelek 1.4 pod naslov „Kritične ocene“.

³¹. Sodba Sodišča z dne 25. januarja 2007 v zadevi C-278/05, *Carol Marilyn Robins in drugi proti Secretary of State for Work and Pensions*, Zdl., str. I-1053.

Pritožbe in preiskave

Dodelitev javnih naročil in nepovratnih sredstev

Varuh človekovih pravic obravnava pritožbe zaradi dodelitve oz. zavrnitve javnih naročil in vlog za nepovratna sredstva. Vendar meni, da imajo institucije in zlasti odbori za oceno ponudb in organi, ki dodeljujejo naročila, široke diskrecijske pravice in da je njegov pregled v takih primerih omejen na preverjanje, ali so bila upoštevana pravila, s katerimi se urejajo postopki, ali dejstva držijo in ali ni bila storjena očitna napaka pri vrednotenju ali zloraba pooblastil. Poleg tega lahko prouči, ali so institucije upoštevale svojo dolžnost, da navedejo razloge, in ali so ti razlogi skladni in smiselni.

Varuh človekovih pravic ima pravičnost že dolgo za ključno načelo dobrega upravljanja.

Med zadevami, ki jih je varuh človekovih pravic leta 2010 proučil na področju javnih naročil in nepovratnih sredstev, so bile domnevna diskriminacija³², nepravilna uporaba zadevnih pravil, nezadostna utemeljitev in nepravičnost. V zvezi z zadnjim je pomembno poudariti, da je pravičnost navedena v členu 41(1) Listine v zvezi s temeljno pravico do dobrega upravljanja. Varuh človekovih pravic ima pravičnost že dolgo za ključno načelo dobrega upravljanja. Prizadeva si za razumno in pravično ravnotežje med nasprotujočimi si pravicami in interesi ter za pomoč drugim, da bi tudi samo tako ravnali, kot prikazujejo spodnji primeri, zbrani pod naslovom „Nepravičnost“.

Nepravičnost

Dva primera sta se nanašala na Izvajalsko agencijo za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA). V primeru **1598/2008/MHZ** se je EACEA odločila, da ne bo prevzela stroškov konference, ker je menila, da povezave med lokalnim partnerjem in zadevno nevladno organizacijo

pomenijo mogoče navzkrižje interesov. Zavrnila je tudi prevzem (i) stroškov druge konference, ki so bili že pokriti z drugo dotacijo, in (ii) stroškov, katerih povračilo je bilo zahtevano dvakrat. Nevladna organizacija je trdila, da je odločitev agencije EACEA nepravilna in nesorazmerna. Varuh človekovih pravic je zavzel stališče, da je pri razlagi določb pogodbe, ki se nanašajo na navzkrižje interesov, treba upoštevati tudi dobro vero in pošteno obravnavo udeleženih strank ter naravo in namen pogodbe. Poudaril je, da dejanskega navzkrižja interesov ni bilo in da nikoli ni šlo za osebne koristi. EACEA je sprejela pristop varuha človekovih pravic in se strinjala, da ne bo zahtevala povračila zadevnih zneskov. V zvezi s preostalimi stroški je varuh človekovih pravic poudaril, da je pritožniku grozil stečaj. EACEA je trdila, da ji zadevna določba finančne uredbe dejansko preprečuje upravno presojo v tem primeru. Varuh človekovih pravic je to pojasnilo sprejel. Primer **255/2009/JF** je zadeval zahtevo agencije EACEA, naj nevladna organizacija povrne 2 364 EUR za stroške seminarja, ki ga je organizirala. V odziv na preiskavo varuha človekovih pravic je EACEA znova proučila svoje spise in ugotovila, da so stroški, ki jih je prvotno ocenila kot neupravičene, dejansko upravičeni, in je preklicala zahtevek za povračilo. V preiskavi varuha človekovih pravic je bilo ugotovljeno tudi, da je pritožnica storila očitno napako pri izpolnjevanju prošnje za nepovratna sredstva, zato ji ni bil izplačan pravilni znesek za njene potne stroške. Ker je bila agencija EACEA pravočasno opozorjena na omenjeno napako, je varuh človekovih pravic menil, da bi bilo nepravilno in nesorazmerno, če pritožnici ne bi povrnili dejanskih stroškov, ki jih je imela. EACEA je sprejela predlog varuha človekovih pravic o sporazumni rešitvi in pritožnici izplačala 2 722 EUR.

³². Glej primer **1266/2009/KM**, opisan v zgornjem razdelku 1.4 pod naslovom „Primeri, ki jih je rešila institucija, in sporazumne rešitve“.

Nepravilna uporaba pravil

Primer 485/2008/IP je predložil italijanski raziskovalec, ki ni bil zadovoljen z obravnavo njegove pritožbe zoper odločitev o zavrnitvi njegovega raziskovalnega predloga. To je bil eden od prvih razpisov za zbiranje predlogov, ki jih je objavil Evropski raziskovalni svet (ERC). Pritožnik je menil, da odbor za pritožbe ni obravnaval njegove trditve, da so pregledovalci nekatera merila uporabili napačno ali da so uporabili merila, ki niso bila pomembna. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je pritožba utemeljena, in podal kritično oceno. Vseeno pa je pozdravil dejstvo, da je bil pri novih postopkih vlagateljem omogočen dostop do posameznih ocen neodvisnih pregledovalcev. S tem je bil vzpostavljen pomemben nov standard preglednosti pri razpisih EU za zbiranje predlogov, kar je varuh človekovih pravic pohvalil.

Domnevna nezadostna utemeljitev

Primer 1793/2009/MHZ je predložil konzorcij, katerega predlog za nepovratna sredstva je Komisija zavrnila. Predlog je ocenila skupina neodvisnih strokovnjakov in Komisija je zavrnitev delno utemeljila tudi z oceno te skupine. Predstavniki konzorcija je trdil, da zavrnitev ni bila ustrezno utemeljena. Komisija je v mnenju o pritožbi pojasnila glavne točke ocene strokovnjakov. Varuhu človekovih pravic se je pojasnilo zdelo zadovoljivo. Zavzel je stališče, da Komisija glede na to, da sprejme končno odločitev in mora podati primerne razloge zanjo, lahko ustrezno ukrepa – in to mora storiti –, ko zazna kakršne koli očitne napake. Tako je storila v zadevnem primeru, ko je spremenila in pojasnila svojo prvotno utemeljitev za zavrnitev pritožnikovega predloga.

Izvajanje pogodb

Varuh človekovih pravic meni, da se nepravilnosti pojavijo, kadar javni organ ne ukrepa v skladu s pravilom ali načelom, ki ga zavezuje. Nepravilnosti je tako mogoče odkriti tudi v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti iz pogodb, ki so jih sklenile institucije EU.

Obseg pregleda, ki ga lahko opravi varuh človekovih pravic v takih primerih, pa je nujno omejen. Varuh človekovih pravic meni, da ne bi smel preverjati, ali je katera koli od strani prekršila pogodbo, kadar je zadeva sporna. To vprašanje lahko učinkovito obravnava samo pristojno sodišče, ki ima možnost poslušati argumente vseh strani v zvezi z ustrezno nacionalno zakonodajo in ovrednotiti nasprotujoče si dokaze o spornih vprašanjih.

Varuh človekovih pravic meni, da je v zvezi s pogodbenimi spori upravičeno, da preiskavo omeji na proučitev, ali je institucija Unije zagotovila skladno in smiselno pravno podlago za svoja dejanja in zakaj misli, da je njeno stališče do pogodbenega položaja upravičeno. Če to drži, bo varuh človekovih pravic sprejel odločitev, da njegova preiskava ni odkrila nepravilnosti. Ta odločitev ne bo vplivala na pravico strank, da njihov pogodbeni spor prouči in avtoritativno reši pristojno sodišče. Če se strani odločijo za to možnost, bo varuh človekovih pravic takoj zaključil preiskavo brez nadaljnega presojanja ob upoštevanju določbe člena 2(7) svojega statuta.

Pritožbe in preiskave

Vse v celoti pisne preiskave, ki jih je varuh človekovih pravic leta 2010 opravil na področju pogodb, so se nanašale na Komisijo.

Vse v celoti pisne preiskave, ki jih je varuh človekovih pravic leta 2010 opravil na področju pogodb, so se nanašale na Komisijo. Med proučevanimi vprašanji so bili zamude pri plačilih, spori glede upravičenih stroškov in težave v zvezi z uporabo podizvajalcev. Štirje primeri³³ so se nanašali na načelo pravičnosti, ki ga varuh človekovih pravic zavzeto spodbuja, v skladu s členom 41(1), ki zadeva temeljno pravico do dobrega upravljanja.

Zamude pri plačilih

Varuh človekovih pravic je leta 2009 sprožil nadaljnje ukrepanje glede svoje prejšnje preiskave na lastno pobudo (OI/5/2007/GG) v zvezi s pravočasnostjo izplačil Komisije. S to preiskavo (OI/1/2009/GG) bo ugotovljeno, ali je bil dosežen napredek na tem področju. V okviru te preiskave na lastno pobudo se je varuh človekovih pravic seznanil s primerom, pri katerem je pred izplačilom nastala 754-dnevna zamuda. Na prvi pogled se je zdelo pravično domnevati, da je bil ta primer izjema. Varuh človekovih pravic je izvedel tudi, da so bile zaradi zamude pri izplačilu plačane obresti in da ni bilo vloženih pritožb v zvezi s tem. Odločil se je, da bo ta primer proučil ločeno od splošne preiskave na lastno pobudo, in sprožil preiskavo na lastno pobudo OI/2/2010/GG. Velika zamuda je bila pojasnjena s takratnim hudim pomanjkanjem osebja, ki ga je povzročila velika fluktuacija zaposlenih. Poudarjeno je bilo, da se je pravočasnost plačil v zadevnem direktoratu od takrat precej izboljšala. Po pregledu spisa se je varuh človekovih pravic strinjal, da primer ne kaže na sistemsko težavo. Ugotovil je tudi, da ta primer in težave, ki jih je povzročil, že proučuje Računsko sodišče.

Spori zaradi upravičenih stroškov ali revizij

V primeru 1962/2009/KM je pritožnik trdil, da je Generalni direktorat za energetiko in promet (GD TREN) napačno izračunal prispevek EU k stroškom projekta in uporabil stopnje prispevka, ki v zadevni pogodbi niso bile določene. Navedel je tudi, da je GD TREN projekt obravnaval počasi. Komisija je znova ocenila zadevo in projektnim partnerjem vrnila 38 000 EUR. V zvezi z domnevno zamudo je Komisija poudarila, da je bil postopek za sprejetje sklepa o plačilu sicer dolg, da pa se je z njim nenehno dejavno ukvarjala.

Primer 3249/2008/KM se je nanašal na delno zavrnitev zahtevka za plačilo v pogodbenem primeru. Avgusta 2005 je zadevno združenje zahtevalo spremembo proračuna, saj je bila njegova razstava na ogled v več mestih, kot je bilo sprva predvideno. Uradnik Komisije je sprejel predlagane spremembe. Toda Komisija je končno plačilo združenju znižala za več kot 6 000 EUR z utemeljitvijo, da ni bila ustrezno obveščena o spremembi proračuna. Po preiskavi primera je varuh človekovih pravic ugotovil, da Komisija ni zagotovila skladne in razumne razlage načina, kako je obravnavala pritožnikov zahtevke za plačilo. Komisija je nato znova proučila zahtevke in se strinjala, da pritožniku izplača razliko v višini 6 025 EUR in obresti v višini 1 586 EUR.

Primer 2834/2007/BEH se je nanašal na revizijo, ki jo je sprožila Komisija. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da tega ni storila v razumnem roku. Zavzel je tudi stališče, da Komisija ni zagotovila,

33. Primeri 173/2009/RT, 2945/2008/FOR, 2509/2008/ELB in 2486/2008/MF.

da bi pritožnik dobil nemški prevod predhodnega revizijskega poročila. Nazadnje je ugotovil še eno nepravilnost, saj Komisija ni podala zadostne razlage, zakaj je bila štiridnevna revizija sorazmerna v primeru, kot je zadevni.

Nepravičnost

V primeru **2509/2008/ELB** je nepridobitno združenje s Komisijo podpisalo pogodbo o subvencioniranju projekta, namenjenega zagotavljanju pomoči ženskam, ki so bile žrtve terorističnega nasilja v Alžiriji. Težave so nastale, ko je združenje prodalo vozilo, ki ga je kupilo na začetku projekta. Po mnenju Komisije pogodba o subvencioniranju tega ni dopuščala, zato je izdala nalog za izterjavo denarja od združenja. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je pritožnik naredil napako, vendar je sklenil, da je bila odločitev Komisije, da celotne stroške vozila razglasi za neupravičene, nesorazmerna. Predlagal je sporazumno rešitev. Komisija se je zaradi stroškovne učinkovitosti odločila, da odstopi od naloga za izterjavo.

Vprašanja v zvezi z uporabo podizvajalcev

S pogodbami, ki jih Komisija sklene za izvajanje ukrepov ali programov, ki jih financira EU, praviloma vzpostavi pogodbeno razmerje z nekim podjetjem ali konzorcijem, ta pa nato izvaja zadevni projekt, tako da uporabi podizvajalce, strokovnjake ali svoje zaposlene. V številnih primerih ima Komisija nekatere pravice v zvezi z izvajalčevimi strokovnjaki ali zaposlenimi. Te posebne pogodbene okoliščine so lahko povod za spore med izvajalci Komisije in

njihovim osebjem ali strokovnjaki, in varuh človekovih pravic meni, da Komisija v zvezi s tem nosi določeno stopnjo odgovornosti. Prispevek varuha človekovih pravic k javnemu posvetovanju glede spremembe finančne uredbe vsebuje konkretne predloge za reševanje tovrstnih težav³⁴. Zanimiv je naslednji primer iz leta 2010, v katerem se je sklicevalo na odgovornost Komisije do njenega izvajalca:

V primeru **760/2009/JMA** so pritožniki trdili, da Komisija ni ustrezno nadzorovala nizozemske zasebne agencije za zaposlovanje, ki v njenem imenu organizira preskuse. Po proučitvi pogodbe med agencijo in Komisijo je varuh človekovih pravic ugotovil, da kandidati niso imeli možnosti, od Komisije neposredno zahtevati, naj preveri, ali je izbor agencije pravičen in pregleden, ravno zato ker je pogodba izključevala tako možnost. Vseeno je podal dodatno pripombo in Komisijo pozval, naj razmisli o tem, da bi se znova obrnila na agencijo in dobila ustrezna pojasnila, zakaj je agencija pritožnike najprej obvestila, da so bili uspešni, šest mesecev pozneje pa, da preskusa niso uspešno opravili.

Javna uprava in kadrovske predpisi

Varuh človekovih pravic prejme vsako leto več pritožb, povezanih z upravnimi dejavnostmi institucij (39 preiskav oziroma 12 % vseh preiskav, zaključenih v letu 2010). Te dejavnosti so povezane z uporabo kadrovske predpisov za uradnike in drugih ustreznih besedil. Primeri zadevajo skoraj vse institucije,

³⁴. Ta prispevek je na razpolago na spletni strani varuha človekovih pravic na naslovu: <http://www.ombudsman.europa.eu/en/resources/otherdocument.faces/en/4592/html.bookmark>.

Pritožbe in preiskave

V številnih primerih so bile ogrožene tudi pravice invalidnih oseb, pri čemer je varuh človekovih pravic stremel k zagotavljanju spoštovanja člena 26 Listine o vključevanju invalidnih oseb.

kot kažejo spodnji primeri, njihov značaj pa je precej različen, čeprav se tudi tu redno pojavlja načelo pravičnosti. V številnih primerih so bile ogrožene tudi pravice invalidnih oseb, pri čemer je varuh človekovih pravic stremel k zagotavljanju spoštovanja člena 26 Listine o vključevanju invalidnih oseb. Varuh človekovih pravic pozdravlja proaktivni odnos uprave v številnih od teh primerov, ki je omogočil pozitiven izid³⁵.

Nespoštovanje pravic invalidnih oseb

V primeru [1226/2008/OV](#) se je Komisija strinjala, da bo pritožnici odobrila rezervirano parkirno mesto za preostali dve leti njene poklicne poti. Zadevna uradnica je imela hudo nesrečo, zaradi katere ji je bila priznana 4-odstotna trajna invalidnost. Trdila je, da Komisija njene prošnje za rezervirano parkirno mesto ni obravnavala pravično in pravilno. Pritožnik v primeru [2710/2009/RT](#) je trdil, da mu Komisija ni izplačala zneska, ki ustreza njegovi stopnji trajne invalidnosti, čeprav ga je obvestila, da je to storila. Dala mu je tudi zavajajoče informacije. Pritožnik je pozneje varuha človekovih pravic obvestil, da je medtem Komisija plačala dolgovani znesek z zamudnimi obrestmi.

Dva primera v zvezi z določbo kadrovske predpisa, v skladu s katero se lahko dodatek za vzdrževanega otroka zaposlenega podvoji, če ima otrok hudo bolezen, ki povzroča velike stroške, sta pripeljala do zelo različnih izidov. V primeru [1963/2009/ELB](#) je Komisija sprejela predlog varuha človekovih pravic za sporazumno rešitev, naj

pritožniku odobri dvojni dodatek od leta 2006, ko je bila bolezen njegovega sina diagnosticirana, in ne od leta 2008, ko je bila po njenih navedbah zahteva predložena. Odziv Parlamenta v primeru [1953/2008/MF](#) je bil povsem drugačen. Pritožnik je trdil, da Parlament ni ravnal pravično in v skladu z načelom enake obravnave, ko je zavrnil retroaktivno plačilo dvojnega dodatka za vzdrževanega otroka. Navedel je, da tudi ni ustrezno upošteval sodbe Sodišča. Varuh človekovih pravic je menil, da Parlament sicer ni zakonsko obvezan upoštevati sodbe v zvezi z uradniki v podobnih okoliščinah, vendar pa bi bilo povsem zakonito in v skladu z načeli dobrega upravljanja, če bi to storil. Ugotovil je, da je zavrnitev Parlamenta še hujša zaradi tega, ker ga je pritožnik izrecno prosil, naj pred uveljavitvijo odbitka počaka na sodbo Sodišča, vendar Parlament tega ni storil. Parlament je zavrnil poziv varuha človekovih pravic, naj pritožniku plača zadevni znesek v višini 5 500 EUR. Varuh človekovih pravic je poudaril socialni pomen dodatkov, ki se izplačujejo staršem invalidnih otrok. Primer je zaključil s kritično oceno in Odbor Parlamenta za peticije obvestil o stališču njegovih upravnih služb do temeljnih pravic otrok in invalidov.

In nazadnje, uradnik Sveta, čigar sin ima hudo bolezen, je v primeru [129/2009/VL](#) trdil, da Svet ni odgovoril na njegova vprašanja in da ne daje zadostne podpore vzdrževanim invalidnim družinskim članom uradnikov Sveta. Svet je varuha človekovih pravic obvestil, da se je odločil pritožnikovem sinu odobriti zadevni

³⁵. Glej na primer primer [1131/2009/MF](#), opisan v zgornjem razdelku 1.4 pod naslovom „Primeri, ki jih je rešila institucija, in sporazumne rešitve“.

dodatek za nedoločen čas, pridržal pa si je pravico, da opravi preglede, ki bi morda postali potrebni. Svet je pritožniku tudi izrecno obljubil, da bo v skladu s svojimi obveznostmi tudi po njegovi smrti poskrbel za njegovega sina. Varuh človekovih pravic je sklenil, da je Svet za svoje uradnike uvedel zadevne zakonske pravice v celoti, kadar ustrezni notranji ukrepi omogočajo njihovo izvajanje, ter sprejel še dodatne ukrepe, ki presegajo pravice, zagotovljene s kadrovskimi predpisi.

Nepravičnost

V naslednjem primeru (**906/2009/JF**), ki prikazuje, kako dobro upravljanje presega zakonitost, je Komisija pokazala, da je pripravljena sodelovati z varuhom človekovih pravic pri iskanju ugodnega izida. Potem ko je zagrešila številne napake pri izplačevanju sredstev pomožni uslužbenki, je izterjala del celotnega preplačanega zneska. Pritožnica je nasprotovala izterjavi preostalega dela zadevnega zneska. Pritožbo je utemeljevala z opozorilom na številne napake Komisije in svojim takratnim slabim finančnim stanjem. Varuh človekovih pravic je opozoril, da je Komisija zakonsko upravičena do izterjave zneska. Vendar pa jo je v predlogu za sporazumno rešitev pozval, naj prevzame odgovornost za več svojih upravnih napak in se odpove izterjavi. Komisija je preklicala zahtevek za povračilo.

Nezagotovitev nepristranskosti

Primer **3289/2008/BEH** se je nanašal na uradnika Parlamenta, ki je v skladu s členom 90(2) vložil pritožbo v zvezi s številom točk za delovno uspešnost, ki so mu bile dodeljene leta 2005. V pritožbi varuhu človekovih pravic je trdil, da je v nasprotju z načeli dobrega upravljanja odločitev o njegovi pritožbi v skladu s členom 90(2) sprejel generalni sekretar Parlamenta. Ker je imel ta odločilno vlogo pri sprejetju izpodbijane odločbe, bi moral odločitev prepustiti predsedniku Parlamenta. Varuh človekovih pravic je opozoril, da je namen internih pravil Parlamenta, da se pristojnost za sprejetje odločitve o pritožbi v skladu s členom 90(2), kolikor je to mogoče, poveri drugi osebi, kot je izpodbijano odločbo sprejela. Ta namen ni dosežen, če oseba, ki je močno vpletena v sprejetje odločbe, čeprav je uradno ne sprejme, sprejme odločitev o pritožbi v skladu s členom 90(2). Glede na vpletenost generalnega sekretarja v odločbo, s katero je pritožnik prejel dve točki za delovno uspešnost, je varuh človekovih pravic ugotovil, da generalni sekretar ni mogel zadovoljivo jamčiti, da ni upravičenega dvoma o njegovi nepristranskosti. Primer je zaključil s kritično oceno.

Pritožbe in preiskave

Natečaji in izbirni postopki

EPSO

Evropski urad za izbor osebja (EPSO) je predmet večine preiskav varuha človekovih pravic v zvezi z odprtimi natečaji in drugimi izbirnimi postopki. Glede na vlogo urada EPSO kot pomembne kontaktne točke z znatnim številom državljanov EU, je še posebno pomembno, da razvije storitveno kulturo do državljanov in deluje pregledno.

Številne težave, odkrite v natečajih, ki jih je organiziral urad EPSO, so bile odpravljene s hitrimi postopki, kar kaže na pripravljenost urada EPSO za iskanje hitrih in pravičnih rešitev težav. Varuh človekovih pravic je v zvezi z uradom EPSO v letu 2010 opravil devet polnih preiskav. Od tega v sedmih ni našel nepravilnosti, medtem ko v osmem primeru nadaljnja preiskava ni bila utemeljena, v zadnjem primeru pa je pritožnik od primera odstopil. To je pomembno izboljšanje v primerjavi z letom 2009.

Domnevno nezagotavljanje enake obravnave

Primer **1994/2008/IP³⁶** je bil med primeri v zvezi z uradom EPSO in je bil zaključen z ugotovitvijo, da ni nepravilnosti, pri čemer je varuh človekovih pravic menil, da je EPSO podal utemeljene in zadostne razloge za svojo odločitev, da bo s kandidati v zadevnem odprtem natečaju komuniciral v enem od zgolj treh jezikov – v angleščini, francoščini ali nemščini. EPSO je pojasnil, da je namen te politike zagotoviti učinkovito komuniciranje med prijavnim postopkom. Poleg tega je bil pogoj za sodelovanje kandidata na javnem razpisu dobro znanje najmanj enega od treh navedenih jezikov.

Druge institucije, organi, uradi in agencije

Čeprav je večina pritožb glede zaposlovanja usmerjena zoper urad EPSO, varuh človekovih pravic včasih prejme pritožbe zoper druge institucije, zlasti novoustanovljene agencije, ki še vedno utrjujejo postopke zaposlovanja.

Nezagotavljanje spoštovanja pravice do pritožbe

V primeru **923/2009/FOR** v zvezi z Evropsko agencijo za upravljanje in operativno sodelovanje na zunanjih mejah držav članic (Frontex) je pritožnik trdil, da je ravnanje Frontexa nepravilno, nepregledno, nevljudno in neprofesionalno. Poleg tega je zmanjšal njegove pravice do pritožbe, ki jih ni mogel uveljaviti, ker Frontex z njim ni komuniciral. Pritožnik se je prijavil za tri delovna mesta pri Frontexu. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da Frontex v tem primeru ni spoštoval načel dobrega upravljanja. To nespoštovanje je bilo še zlasti hudo, ker je s tem oviral uveljavljanje pritožnikove temeljne pravice do pritožbe zoper odločitev, ki mu škoduje. Varuh človekovih pravic se je v odločitvi skliceval na Listino oziroma natančneje na člen 47, v katerem je zagotovljena pravica do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja. Varuh je primer zaključil s kritično oceno.

Domnevno kršenje načela varstva zaupanja v pravo

V primeru **2924/2007/TS** je Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pritožnico obvestil, da je bila izbrana na delovno mesto. Dva tedna pred začetkom dela jo je obvestil, da je ne more zaposliti, ker nima končane triletno višješolske izobrazbe. Takrat je pritožnica že dala odpoved v službi na Finskem,

Varuh človekovih pravic je v zvezi z uradom EPSO v letu 2010 opravil devet polnih preiskav. Od tega v sedmih ni našel nepravilnosti, medtem ko v osmem primeru nadaljnja preiskava ni bila utemeljena, v zadnjem primeru pa je pritožnik od primera odstopil.

³⁶. Glej tudi primer **2831/2009/RT**, opisan v zgornjem razdelku 1.4 pod naslovom „Dodatne pripombe“.

najela stanovanje v Bruslju in oddala v najem svoje stanovanje na Finskem. Varuh človekovih pravic je menil, da EESO ni ustrezno pregledal prijave in življenjepisa pritožnice. Poleg tega jo je napačno obvestil, da je bila izbrana, preden je njegov organ za imenovanja sprejel uradno odločitev v zvezi z njeno zaposlitvijo. EESO se je na podlagi predloga varuha človekovih pravic za sporazumno rešitev³⁷ strinjal, da pritožnici plača 3 965 EUR kot finančno poravnavo za materialne izdatke, ki jih je utrpela zaradi nepravilnosti pri delovanju odbora.

Institucionalne in politične zadeve ter drugo

Ta zadnja kategorija zajema različne pritožbe proti institucijam v zvezi z njihovimi dejavnostmi oblikovanja politike ali splošnim delovanjem. Med obravnavanimi obtožbami so – spet – nepravilnost, upravne napake, zloraba pooblastil in neizpolnjevanje obveznosti³⁸.

Nepravičnost

V primeru **3272/2008/BEH** v zvezi z dostopom poslancev Evropskega parlamenta do tiskovnega središča Sveta med zasedanji Evropskega sveta je varuh človekovih pravic menil, da pritožnica ni dokazala, da je Svet ravnal samovoljno z dodelitvijo enakega števila priponk za dostop delegaciji Parlamenta kot drugim delegacijam. Nadalje je menil, da se odločitev Sveta, da raje sprejme za vse veljavne omejitve, kot da o omejitvah odloča v vsakem primeru posebej, ne more šteti za nepravilnost. Glede tega je upošteval stopnjo diskrecije, ki jo ima Svet. V zvezi z zahtevo, da bi morali vsi evropski poslanci imeti neomejen dostop, je varuh človekovih pravic ugotovil, da

glede na dejstvo, da je trenutno evropskih poslancev več kot 700 in da ima stavba Sveta omejene zmogljivosti, odločitev Sveta, da ne ugoditi pritožnični zahtevi, ni mogoče oporekati.

V primeru **2905/2008/GG** v zvezi s prepovedjo vstopa znanstveniku zaradi domnevnega nadlegovanja osebja EU je varuh človekovih pravic pojasnil, da z vsem srcem pozdravlja politiko „ničelne tolerance“ v zvezi z nadlegovanjem, vendar je poudaril, da je treba spoštovati tudi domnevo nedolžnosti. Poleg tega je ugotovil, da pritožniku ni bila dana možnost, da bi pred sprejetjem odločitve o prepovedi vstopa predstavil svoje pripombe, in da je to groba kršitev pravice do izjave. Nadalje je opozoril, da Komisija pritožnika ni obvestila o svoji odločitvi in da ni podala utemeljenega razloga za kopiranje pisma, v katerem so bile negativne pripombe o njem, tretji osebi. Varuh človekovih pravic je Komisijo pozval, naj umakne prepoved vstopa, se opraviči za svoje napake in tretjo osebo obvesti, da je bila prepoved vstopa umaknjena. Komisija se je opravičila, da pritožnika ni obvestila o prepovedi vstopa, vendar je zavrnila ugotovitve in priporočila varuha človekovih pravic glede preostalih zadev. Varuh človekovih pravic je dal več kritičnih ocen.

Primer **647/2010/RT** se je nanašal na Komisijino domnevno neizvedbo izravnalnega plačila za program tesnega medinstitucionalnega sodelovanja v Srbiji. Pritožnik je trdil, da je Komisija ravnala nepravilno in nesorazmerno, ko je zavrnila plačilo nekaterih stroškov v zvezi s projektom. Med preiskavo je varuha človekovih pravic obvestil, da se je Komisija strinjala z izravnalnim plačilom in privolila, da bo plačala skoraj celotni zahtevani znesek.

³⁷. Predlog za sporazumno rešitev je bil dan na podlagi tega, da je EESO pritožnici povzročil škodo. Varuh človekovih pravic ni opravil analize na podlagi pogojev, ki jih predpisujejo sodišča EU v zvezi s kršenjem načela varstva zaupanja v pravo.

³⁸. Glej primer **1450/2007/BEH**, opisan v zgornjem razdelku 1.4 pod naslovom „Osnutki priporočil“.

Pritožbe in preiskave

V primeru **296/2009/OV** v zvezi s sklepi Sveta o varstvu prihrankov je državlján trdil, da Svet ni držal besede, da je prevaral evropske državljane in kršil načelo varstva zaupanja v pravo. Svet je varuhu človekovih pravic zatrdil, da se pritožba ne nanaša na nepravilnost. Navedel je tudi, da sklepi niso pravno zavezujoči. Varuh človekovih pravic je opozoril na trditve pritožnika, da je to, da Svet ni uresničil svoje politične odločitve, nepravilnost. Zato je menil, da je pristojen za obravnavanje te obtožbe, vendar je poudaril, da bi bila pritožba v zvezi s to zadevo utemeljena samo, če bi Svet sprejel konkretne obveznosti, nato pa jih ne bi izpolnil. Varuh človekovih pravic je opozoril, da je bila zadevna direktiva medtem spremenjena in da morajo države članice najpozneje 1. julija 2009 začeti zagotavljati stopnjo varstva, ki je predvidena v sklepih. Sklenil je, da vprašanje ni več pomembno in da ni potrebna nadaljnja preiskava.

Upravne napake

Primer **865/2008/OV** se je nanašal na domnevno upravno napako v zvezi z ribolovnimi kvotami za zahod Škotske. Pritožnik je navedel, da je Komisija pomotoma zamešala zadevne stolpce za zahod Škotske in Severno morje v preglednici, v kateri so prikazana predlagana zmanjšanja. Varuh človekovih pravic je napako potrdil, toda Komisija je zavrnila osnutek priporočila varuha človekovih pravic, naj jo prizna, in kolikor je to mogoče, sprejme ukrepe za odpravo napake. Ponovila je svojo trditev, da je zadevni predlog nameren in da temelji na znanstvenih dokazih, ki kažejo, da so trske na zahodu Škotske

v kritičnem stanju. Poleg tega pa ni več mogoče sprejeti ukrepov za odpravo napake, tudi če se je ta zgodila, je dejala. Varuh je primer zaključil s kritično oceno. Komisija je pozneje v pismu varuhu človekovih pravic napako priznala in s tem spremenila stališče, ki ga je zavzela med preiskavo.

Zloraba pooblastil

V primeru **1182/2009/(BU)JF** se je malo podjetje za vzdrževanje lahkih letal pritožilo varuhu človekovih pravic zaradi pristojbine, ki jo je Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA) zaračunala za dela na njegovi aplikaciji za manjšo varnostno spremembo letala. Preiskava varuha človekovih pravic je pokazala, da je agencija EASA glede na veljavne zakonske določbe in informacije, ki so bile na voljo pritožniku, upravičeno zaračunala pristojbino. Vseeno pa je bilo v preiskavi varuha človekovih pravic ugotovljeno tudi, da je EASA ob tem, ko je zahtevala plačilo pristojbine, izdala uradno opozorilo, v katerem je bila med drugim navedena možnost preklica pritožnikovih obstoječih spričeval. Varuhu človekovih pravic se zdi tako opozorilo nesorazmerno, žaljivo in morda celo nezakonito, zato bi se morala EASA pritožniku opravičiti. EASA se je pritožniku opravičila in spremenila svoja uradna opozorila. Varuha človekovih pravic je tudi obvestila, da namerava predlagati spremembe veljavne zakonodaje.

1.7 Posredovanja pritožb in nasveti

Varuh človekovih pravic je pritožnikom lahko pomagal v več kot 70 % primerov, obravnavanih v letu 2010 (1 997), tako da je začel preiskavo primera, ga posredoval pristojnemu organu ali svetoval, kam se lahko pritožniki obrnejo. Pritožbe, ki so zunaj pristojnosti varuha človekovih pravic, se večkrat nanašajo na domnevne kršitve zakonodaje EU, ki naj bi jih

posredovana³⁹ članu mreže ali se je pritožniku svetovalo, naj se obrne na člana mreže (546 pritožb je bilo posredovanih nacionalnemu ali regionalnemu varuhu človekovih pravic ali podobnemu organu, 145 pa jih je bilo posredovanih Odboru za peticije Evropskega parlamenta).

Varuh človekovih pravic v nekaterih primerih meni, da je pritožbo primerno posredovati Komisiji ali mreži SOLVIT, ki jo je Komisija vzpostavila za pomoč ljudem, ki se srečujejo s težavami pri

Pritožbe, ki so zunaj pristojnosti varuha človekovih pravic, se večkrat nanašajo na domnevne kršitve zakonodaje EU, ki naj bi jih zagrešile države članice.

zagrešile države članice. Številne take primere najlažje obravnava nacionalni ali regionalni varuh človekovih pravic iz evropske mreže varuhov človekovih pravic. V mreži kot polnopravni član sodeluje tudi Odbor za peticije Evropskega parlamenta. Eden od njenih namenov je omogočiti hitro posredovanje pritožb pristojnemu nacionalnemu ali regionalnemu varuhu človekovih pravic ali podobnemu organu.

Za skupaj 53 % (1 435) pritožb, ki jih je evropski varuh človekovih pravic obravnaval leta 2010, je bilo ugotovljeno, da so v pristojnosti člana evropske mreže varuhov človekovih pravic. Od teh je bilo 744 primerov v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic. Kot je razvidno s slike 1.12, je bila v 691 primerih pritožba

uveljavljanju svojih pravic na notranjem trgu Unije. Službe varuha človekovih pravic pred posredovanjem pritožb ali svetovanjem pritožniku naredijo vse, kar je v njihovi moči, da se prepričajo, da dajejo najboljši nasvet. Leta 2010 je bilo 176 pritožb posredovanih Komisiji⁴⁰, medtem ko je bil 601 pritožnik napoten na druge institucije in organe, vključno z mrežo SOLVIT in specializiranimi varuhi človekovih pravic ali organi za obravnavanje pritožb v državah članicah.

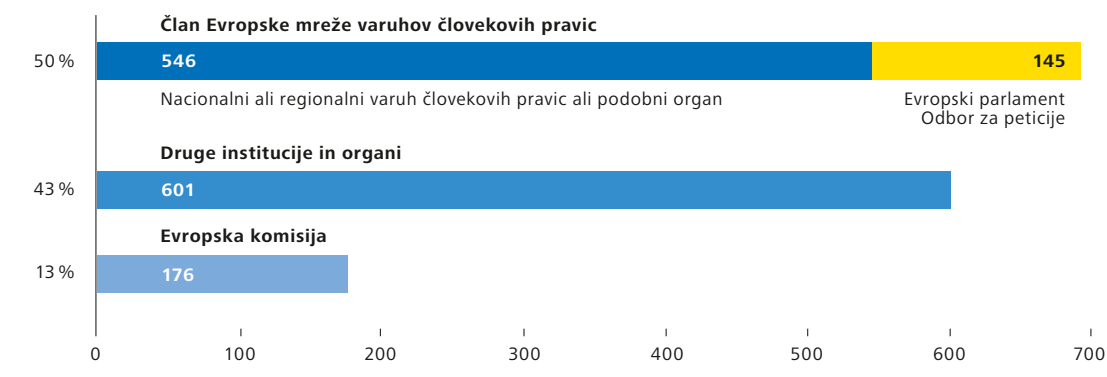
V 61 % vseh proučenih primerov v letu 2010 je bil pritožniku dan nasvet ali pa je bil primer posredovan drugemu organu ali instituciji. Primeri so prikazani spodaj.

³⁹ Pritožba se posreduje le s predhodnim soglasjem pritožnika in če obstajajo razlogi za pritožbo.

⁴⁰ V to število so vključeni nekateri primeri, v katerih je bila pritožba proti Komisiji razglašena za nedopustno, ker pred predložitvijo pritožbe varuhu človekovih pravic niso bila izčrpana ustrezna upravna sredstva pri tej instituciji.

Pritožbe in preiskave

**Slika 1.12: Pritožbe, posredovane drugim institucijam in organom
Pritožnikom svetovano, naj se obrnejo na druge institucije in organe**

Opomba 1: v te podatke je vključenih 187 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2009 in obravnavanih v letu 2010, izključenih pa je 46 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2010, ki so se še obravnavale ob koncu leta, da bi ugotovili, kako ukrepati.

Opomba 2: v nekaterih primerih je pritožnik prejel več kot eno vrsto nasveta. Zato je seštevek vseh deležev večji od 100 %.

Vloga članov evropske mreže varuhov človekovih pravic

Župan kraja v Zamori se je pritožil zaradi slabega stanja cest v tem kraju, za katere so odgovorni regionalni organi v pokrajini Kastilja in Leon (Španija). Pritožnik je varuha človekovih pravic obvestil, da se je mestni svet večkrat pritožil regionalnim organom, vendar ni prejel zadovoljivega odgovora. S soglasjem pritožnika je varuh človekovih pravic primer posredoval regionalnemu varuhu človekovih pravic v Kastilji in Leonu.

3071/2009/PL

Alžirski državljan je francoske organe v Strasbourgu prosil, naj mu dajo potrdilo o poroki njegovega starega očeta, ki se je bojeval v Franciji v prvi svetovni vojni. Trdil je, da lokalni organi na njegovo prošnjo niso odgovorili. S pritožnikovim soglasjem je varuh človekovih pravic primer posredoval francoskemu varuhu človekovih pravic.

1785/2010/PF

Pritožniku je bilo svetovano, naj se obrne na Evropsko komisijo

Posameznik je trdil, da nemški Zvezni urad za migracijo in begunce diskriminira zakonske partnerje nenemških državljanov EU s tem, ko morajo čakati tri mesece, preden dobijo dostop do tečajev za vključevanje, ki jih sponzorira zvezna vlada. Pritožnik je želel obvestiti Evropsko komisijo o diskriminaciji in zahtevati sodno prepoved zoper urad ali Nemčijo. Pritožnik je varuha človekovih pravic pooblastil, da pritožbo posreduje Komisiji.

2313/2010/NF

Nemški državljan, ki je s svojo ženo živel v Bonairu (Nizozemski Antili) od leta 1994, je trdil, da so morali tujci ob njegovi selitvi dati gotovinski depozit, da so prejeli status rezidenta v Bonairu. Vlada naj bi depozit povrnila po desetih letih prebivanja. Pritožil se je, da so lokalni organi zneske povrnilo samo nizozemskemu državljanom in uradno zavrnilo povračilo drugim državljanom Unije. Pritožnik je trdil, da s tem ravnanjem kršijo pravo EU. Zaradi občutka diskriminacije je pritožnik želel pomoč varuha človekovih pravic. S pritožnikovim soglasjem je varuh človekovih pravic pritožbo posredoval Komisiji.

2476/2010/NF

Pritožba je bila posredovana mreži SOLVIT

Španski državljan se je pri varuhu človekovih pravic pritožil zoper generalni direktorat za promet (ministrstvo za notranje zadeve, Španija), ker ni priznal njegovega britanskega voznškega dovoljenja D1 in s tem morda kršil zakonodajo EU o voznških dovoljenjih. Dva tedna po vložitvi pritožbe je varuhu človekovih pravic sporočil, da se je pritožil mreži SOLVIT, od tam pa so ga obvestili, da bodo začeli preiskavo. Varuh človekovih pravic je primer predal predstavnikom mreže SOLVIT v Španiji.

1769/2010/PL

V času Lizbonske pogodbe je bistveno, da institucije ustvarijo in negujejo kulturo storitev za državljane in kulturo spoštovanja njihovih pravic. V zgornji tematski analizi smo želeli zajeti širino in pestrost preiskav varuha človekovih pravic v letu 2010 ter prikazati različne načine, kako si varuh prizadeva spodbujati načela storitvene kulture in pomagati, da bi Listina o temeljnih pravicah postala živa realnost. Bralce, ki želijo preiskave varuha človekovih pravic temeljiteje proučiti, vabimo, naj uporabijo iskalnike na spletni strani varuha človekovih pravic za dostop do obširnejše zbirke povzetkov odločb, osnutkov priporočil in posebnih poročil, ki so na razpolago na internetu.

2

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

V tem poglavju so opisani odnosi evropskega varuha človekovih pravic z institucijami EU, njegovimi kolegi varuhi človekovih pravic in drugimi ključnimi zainteresiranimi stranmi v letu 2010. Predstavljeni so sestanki, seminarji in druge dejavnosti, namenjeni zagotavljanju učinkovite obravnave pritožb, čim obsežnejše izmenjave najboljše prakse in ozaveščanja o vlogi varuha človekovih pravic med različnimi zainteresiranimi stranmi.

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

2.1 Odnosi z institucijami, organi, uradi in agencijami EU¹

Evropski varuh človekovih pravic se redno sestaja s člani in uradniki institucij EU ter z njimi razpravlja o načinih izboljšanja kakovosti uprave, jih opozarja na pomen dobrega obravnavanja pritožb in zagotavlja ustrezno spremljanje svojih pripomb, priporočil in poročil.

Glede na to, da se največji del preiskav, ki jih vsako leto opravi varuh človekovih pravic, nanaša na Evropsko komisijo, si zelo prizadevamo za sistematično izmenjavo z njenimi člani in uradniki.

Glede na to, da se največji del preiskav, ki jih vsako leto opravi varuh človekovih pravic, nanaša na Evropsko komisijo, si zelo prizadevamo za sistematično izmenjavo z njenimi člani in uradniki. Leta 2010 se je Nikiforos Diamandouros sestal s predsednikom Evropske komisije, Joséjem Manuelom Durãom Barrosom, podpredsednikom Komisije, odgovornim za medinstitucionalne odnose in upravo, Marošem Šefčovičem, podpredsednico Komisije, odgovorno za pravosodje, temeljne pravice in državljanstvo, Viviane Reding, ter komisarjem, odgovornim za notranji trg in storitve, Michelom Barnierjem. Sestal se je tudi z generalno sekretarko Komisije, Catherine Day, generalnim direktorjem pravne službe, Luisom Romerom, in kadrovsko mediatorko pri Komisiji, Mercedes de Sola. Za nadaljnje ukrepanje v zvezi s preiskavami se je vodja pravnega oddelka varuha človekovih pravic mesečno sestajal z direktorjem, v generalnem sekretariatu Komisije odgovornem za medinstitucionalne odnose, novembra pa je imel predstavitev za koordinatorje Komisije, odgovorne za preiskave varuha človekovih pravic.

Odnosi varuha človekovih pravic s Komisijo so presegali njegovo delo v zvezi s preiskavami: leta 2010 se je Nikiforos Diamandouros sestal z uradniki Komisije, odgovornimi za Eurobarometer, in prvič predstavil dostop do informacij v evropskih dokumentacijskih centrih. Njegovi uslužbenci so se še naprej povezovali z mrežo SOLVIT, mrežo Enterprise Europe Network in generalnim direktoratom za komunikacije.

V zvezi z odnosi z Evropskim parlamentom sta imeli poseben pomen leta 2010 izvolitev varuha človekovih pravic (glej spodaj) in kot vedno plenarna razprava o dejavnostih varuha človekovih pravic v prejšnjem letu. Ta je bila 25. novembra 2010 in je temeljila na poročilu, ki ga je sestavila evropska poslanka Marija Nedelčeva. Varuh človekovih pravic je svoje *Letno poročilo za leto 2009* Odboru Parlamenta za peticije predstavil 4. maja, ko je imel tudi priložnost predstaviti svoje posebno poročilo v zvezi s pomanjkljivim sodelovanjem Komisije pri preiskavi (glej zgornji razdelek 1.4). To poročilo je bilo tudi predmet plenarne razprave Parlamenta 25. novembra. Drugi zanimivi dogodki leta 2010 so bili predstavitev revizije Uredbe št. 1049/2001 o dostopu javnosti do dokumentov Odboru za peticije, predstavitev v zvezi z evropsko državljansko pobudo Odboru za ustavne zadeve in sestanek z delovno skupino za upravno pravo Odbora za pravne zadeve.

Oktobra je Nikiforos Diamandouros šel na Sodišče Evropske unije v Luxembourg in prisegel za novi mandat. Zatem se je sestal s predsednikom Sodišča,

1. Uporablja se kratki izraz „institucije“, kadar se sklicujemo na vse institucije, organe, urade in agencije EU.

Varuh človekovih pravic je 21. aprila predstavil svoje *Letno poročilo za leto 2009* predsedniku Parlamenta in evropskemu poslancu Jerzyju Buzku, 4. maja pa Odboru Parlamenta za peticije. Plenarna razprava o dejavnostih varuha človekovih pravic v letu 2009 je bila 25. novembra 2010 in je temeljila na poročilu, ki ga je sestavila evropska poslanka Marija Nedelčeva.

Vassiliosom Skourisom, predsednikom Splošnega sodišča, Marcom Jaegerjem, in predsednikom Sodišča za uslužbence, Paulom Mahoneyjem. Na začetku istega meseca se je udeležil konference ob petletnici delovanja Sodišča za uslužbence. Ko je bil varuh človekovih pravic v Luxembourgju zaradi slovesnosti ob prisegi, se je sestal tudi s predsednikom Evropske investicijske banke (EIB), Philippom Maystadtom, in imel na 27. plenarnem zasedanju Znanstvenega sveta Evropskega raziskovalnega sveta predavanje z naslovom „Etika in varuh človekovih pravic“.

Med drugimi pomembnimi dogodki v zadevnem letu so bili predstavitev generalnim direktorjem, direktorjem in vodjem enot generalnega sekretariata Sveta EU, sestanek z vodstvom Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF) ter govor na simpoziju Agencije Evropske unije za temeljne pravice z naslovom „Krepitev arhitekture temeljnih pravic v EU“. Poleg tega se je varuh leta 2010 sestal z evropskim

nadzornikom za varstvo podatkov (EDPS), Petrom Hustinxom; vodjem Evropskega urada za izbor osebja (EPSO), Davidom Bearfieldom; generalnim direktorjem za upravo v Svetu, Williamom Shapcottom; namestnikom direktorja Evropske agencije za okolje, Gordonom McInnesom; namestnikom vodje Urada svetovalcev za evropsko politiko (BEPA), Margaritisom Schinasom, in direktorjem Urada Evropske komisije za vodenje in plačevanje posameznih pravic (PMO), Stephenom Questom. Varuh človekovih pravic je imel tudi dve predstavitvi za udeležence programa Erasmus za javno upravo, ki ga organizira Evropska šola za upravo.

Izvolitev varuha človekovih pravic

V členu 228(2) PDEU je določeno, da se varuh človekovih pravic izvoli po vsakih volitvah v Evropski parlament za trajanje njegovega mandata. V poslovniku Parlamenta so navedene podrobnosti o volilnem postopku.

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

Parlament je razpis za zbiranje kandidatur za položaj varuha človekovih pravic objavil v Uradnem listu z dne 10. septembra 2009² in kot rok za predložitev kandidatur določil 9. oktober 2009. Glasovanje za izvolitev evropskega varuha človekovih pravic je potekalo na plenarnem zasedanju v Strasbourgu 20. januarja 2010. Nikiforos Diamandouros je bil že v prvem krogu s 340 glasovi znova izvoljen za evropskega varuha človekovih pravic. Pierre-Yves Monette je prejel 289 glasov, Vittorio Bottoli pa 19. Oddanih je bilo 648 veljavnih glasov. Nikiforos Diamandouros je ob ponovni izvolitvi napovedal, da bodo njegove prednostne naloge zagotavljati, da bodo državljani

2.2 Odnosi z varuhi človekovih pravic in podobnimi organi

Veliko pritožnikov se obrne na evropskega varuha človekovih pravic, kadar imajo težave z nacionalno, regionalno ali lokalno upravo. Evropski varuh človekovih pravic tesno sodeluje s kolegi v državah članicah, da bi zagotovili hitro in učinkovito obravnavo pritožb državljanov v zvezi z zakonodaje EU. To sodelovanje poteka večinoma pod pokroviteljstvom evropske mreže varuhov človekovih pravic. Zdaj jo sestavlja več kot 90 uradov iz 32 držav, vključuje pa nacionalne in regionalne

Evropski varuh človekovih pravic tesno sodeluje s kolegi v državah članicah, da bi zagotovili hitro in učinkovito obravnavo pritožb državljanov v zvezi z zakonodaje EU.

lahko v celoti izkoristili Lizbonsko pogodbo in Listino o temeljnih pravicah, krepiti kulturo storitev za državljane v upravi EU in še izboljšati učinkovitost urada varuha človekovih pravic.

Podrobne informacije o izvolitvi evropskega varuha človekovih pravic so na razpolago na spletni strani Parlamenta na naslovu: <http://www.europarl.europa.eu/electionombudsman/>

varuhe človekovih pravic ter podobne organe v državah članicah Evropske unije, državah kandidatkah za članstvo v EU in nekaterih drugih evropskih državah ter evropskega varuha človekovih pravic in Odbor Evropskega parlamenta za peticije.

Leta 2010 je bil posebnega pomena za mrežo začetek uporabe nove vizualne podobe mreže skupaj z novo vizualno podobo evropskega varuha človekovih pravic (glej spodaj). Varuhi človekovih pravic in člani njihovega osebja iz Avstrije, Belgije, Danske, Francije, Madžarske, Italije, Norveške, Portugalske, Slovenije in Združenega kraljestva so se udeležili prireditve ob začetku uporabe nove vizualne podobe 27. septembra v Bruslju. Novi logotip mreže spominja na istovetnost in vrednote mreže, pri tem pa poudarja prizadevanja njenih članov, da bi dosegli zelo široko občinstvo.

Dne 27. septembra 2010 je bila v Bruslju prireditev ob začetku uporabe nove vizualne podobe evropskega varuha človekovih pravic in evropske mreže varuhov človekovih pravic. Prireditve se je udeležilo več kot 150 ljudi, vključno z varuhi človekovih pravic in njihovim osebjem iz desetih držav.

Eden od namenov mreže je omogočiti hitro posredovanje pritožb pristojnemu varuhu človekovih pravic ali podobnemu organu. V letu 2010 je bila v 977 primerih pritožba posredovana članu evropske mreže varuhov človekovih pravic ali pa je varuh pritožniku svetoval, naj se obrne na njenega člana. Nadaljnje podrobnosti o tem sodelovanju so navedene v poglavju 1.

Neposrednega pomena za obravnavanje pritožb je tudi posebni postopek, po katerem lahko regionalni varuhi človekovih pravic evropskega varuha prosijo za pisne odgovore na vprašanja glede zakonodaje EU in njene razlage, vključno z vprašanji, ki izhajajo iz njihove obravnave konkretnih primerov. Leta 2010 so nacionalni varuhi človekovih pravic predložili tri vprašanja: eno je poslal avstrijski svet varuha človekovih pravic v zvezi s pravili EU o usklajevanju sistemov socialne varnosti, eno estonski varuh človekovih pravic o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov, da se prosto gibajo in prebivajo na ozemlju držav članic, eno pa belgijski zvezni varuhi človekovih pravic o dvojni obdavčitvi z davkom na dodano vrednost na evropski ravni.

Splošneje je mreža tudi uporaben mehanizem za izmenjavo informacij o zakonodaji EU in najboljših praksah s seminarji, polletnim glasilom, elektronskim forumom za razprave in izmenjavo dokumentov (EUOMB Summit in spletna stran) ter elektronsko storitvijo dnevne novice. Med temami, o katerih je v letu 2010 potekala razprava s temi orodji, so bile pravica državljanov do svobodnega gibanja, izvajanje zakonodaje EU na področju državne pomoči, vprašanja v zvezi z obdavčitvijo vozil, migracija in azil, diskriminacija, okolje ter pravice invalidnih oseb. Poleg tega je evropski varuh človekovih pravic leta 2010 nacionalne varuhe v mreži obvestil, da namerava pripraviti osnutek izjave o etičnih načelih za uradnike EU. Prosil je za njihovo pomoč pri zagotavljanju, da se bo v prihodnji izjavi v celoti upoštevala najboljša praksa v državah članicah. Nacionalni varuhi človekovih pravic v mreži so se na to prošnjo za informacije o nacionalnih izjavah o etičnih načelih v javnem življenju odzvali pozitivno in se strinjali, da bodo o tej temi razpravljali na naslednjem dvoletnem seminarju leta 2011 v Københavnu.

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

Seminarji za nacionalne in regionalne varuhe človekovih pravic se vsako leto izmenjujejo ter jih skupaj organizirata evropski varuh človekovih pravic in njegov nacionalni ali regionalni kolega. Sedmi regionalni seminar evropske mreže varuhov človekovih pravic sta skupaj organizirala evropski varuh človekovih pravic in tirolski varuh človekovih pravic, Josef Hauser. Potekal je od 7. do 9. novembra 2010 v Innsbrucku v Avstriji. Na seminarju so bili zastopani uradi varuhov človekovih pravic iz šestih držav članic EU, v katerih obstajajo regionalni varuhi človekovih pravic ali podobni organi (iz Belgije, Nemčije, Španije, Italije, Avstrije in Združenega kraljestva). Prvič so bili navzoči tudi švicarski regionalni varuhi človekovih pravic, saj so poleti 2009 postali polnopravni člani evropske mreže varuhov človekovih pravic. Seminar je bil priložnost za obravnavo vrste tem, vključno z vlogo regionalnih varuhov človekovih pravic, izmenjavo znanja o zakonodaji Evropske unije, delom evropskega in regionalnih varuhov na področju okolja ter razvojem novega ektraneta za evropsko mrežo varuhov človekovih pravic.

Sedmi regionalni seminar mreže varuhov človekovih pravic je potekal novembra 2010 v Innsbrucku v Avstriji. Na seminarju so bili zastopani regionalni varuhi človekovih pravic in podobni organi iz Avstrije, Belgije, Nemčije, Italije, Španije, Švice in Združenega kraljestva.

Uradniki za zvezo so prva kontaktna točka za druge urade evropske mreže varuhov človekovih pravic. Njihovo sedmo srečanje je bilo v Strasbourgu od 6. do 8. junija 2010. Razprave so bile osredotočene na vpliv Lizbonske pogodbe na delo varuhov človekovih pravic, čezmejno zdravstveno oskrbo in pravice pacientov ter jezik, ki se uporablja pri obveščanju tujih državljanov o storjenih prometnih prekrških. Tako kot na sedmem regionalnem seminarju je urad evropskega varuha človekovih pravic predstavil projekt ektraneta mreže, ki bo leta 2011 nadomestil EUOMB Summit in spletno stran. Prvič je potekal tudi skupni sestanek z mrežo SOLVIT, da bi razpravljali o vprašanjih, ki so v skupnem interesu, in okrepili sodelovanje. Na tem skupnem sestanku je bil sprožen projekt za opredelitev pristojnosti nacionalnih varuhov človekovih pravic v mreži. Namen tega projekta je zbrati jasne in celovite informacije o vrstah pritožb, ki jih nacionalni varuhi človekovih pravic lahko obravnavajo oziroma ne morejo obravnavati. Rezultati bi morali biti izjemno koristni za vse, ki morajo pritožnikom hitro in točno svetovati glede tega, kdo je pristojen za to, da jim pomaga.

Med letom so prizadevanja varuha človekovih pravic za sodelovanje s kolegi presešla dejavnosti evropske mreže varuhov človekovih pravic. Med dogodki, ki se jih je leta 2010 udeležil Nikiforos Diamandouros, je bila evropska konferenca Mednarodnega združenja varuhov človekovih pravic oktobra v Barceloni. Tema te konference je bila „Evropa kot odprta družba“, razprave pa so se posvečale predvsem pravicam priseljencev.

© ARAG, 2010

Poleg zgoraj navedenih seminarjev je evropski varuh človekovih pravic izkoristil priložnost, ko je obiskal različne države članice EU v letu 2010, da se je sestel s svojimi kolegi varuhi. To je storil, ko je bil na Danskem (januarja), v Združenem kraljestvu (marca), Belgiji (novembra) in Grčiji (novembra). Junija je obiskal svojega kolega v Srbiji, ko se je udeležil uradne predstavitve srbskega kodeksa dobrega upravnega ravnanja srbskemu parlamentu. Srbski zakonik se večinoma zgleduje po evropskem zakoniku. Oktobra je evropski varuh človekovih pravic sprejel delegacijo urada srbskega varuha človekovih pravic. In nazadnje, varuh človekovih pravic je bil zastopan na četrtem srečanju združenja sredozemskih varuhov človekovih pravic junija v Madridu.

2.3 Odnosi z drugimi zainteresiranimi stranmi

Evropski varuh človekovih pravic je zavezan zagotavljanju, da se vsaka oseba ali organizacija, ki bi lahko imela težave z institucijami EU, zaveda pravice, da se varuhu pritoži zaradi nepravilnosti. Zavzema se tudi za splošnejše ozaveščanje o njegovih prizadevanjih za spodbujanje preglednosti, odgovornosti in storitvene kulture v upravi EU.

Komunikacijski dogodek leta je bil začetek uporabe nove vizualne podobe evropskega varuha človekovih pravic in evropske mreže varuhov človekovih pravic 27. septembra (glej zgoraj). Ta dogodek je sovpadal s petnajstletnico institucije, na njem pa so se zbrali predstavniki institucij EU, varuhov človekovih pravic, nevladnih organizacij, interesnih skupin in novinarjev. Glavni govornik je bil Rainer Wieland, podpredsednik Evropskega parlamenta, Philippe Apeloig, oblikovalec nove vizualne podobe, pa je predstavil razmišljanje, na katerem temeljita nova logotipa. Modra in rumena barva novega

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

Komunikacijski dogodek leta 2010 je bil začetek uporabe nove vizualne podobe evropskega varuha človekovih pravic in evropske mreže varuhov človekovih pravic 27. septembra. Ta dogodek je sovpadal s petnajstletnico delovanja institucije, na njem pa se je zbralo več kot 150 ljudi. Glavni govornik je bil Rainer Wieland, podpredsednik Evropskega parlamenta, ki je na sliki s Nikiforos Diamandouros. Na fotografiji je tudi novi logotip evropskega varuha človekovih pravic.

logotipa evropskega varuha človekovih pravic spominjata na evropsko zastavo, okrogla oblika pa predstavlja enotnost in soglasje. Dvosmerni puščici v tem krogu predstavljata izmenjavo in dialog, ki sta ključni značilnosti metodologije evropskega varuha človekovih pravic. Večplastni puščici ustvarjata enačaj, ki simbolizira enakost in pravičnost.

Varuh človekovih pravic je leta 2010 priredil tudi vrsto tematskih prireditev, da bi usmeril pozornost na svoje delo na nekaterih področjih. V Bruslju je 12. marca gostil prireditev z naslovom „Novi mandat evropskega varuha človekovih pravic – kaj pričakovati?“. Namen te prireditve je bila razprava z zainteresiranimi stranmi o prednostnih nalogah varuha človekovih pravic v obdobju 2009-2014. Po vrsti predstavitev, ki sta jih med drugim pripravila tudi podpredsednik Komisije, Maroš Šefčovič, in nekdanji predsednik Evropskega parlamenta, Pat Cox, so državljani, nevladne organizacije, poslovna združenja, interesne skupine, novinarji in regionalni uradniki sodelovali v razpravah ter podali številne koristne zamisli za pomoč varuhu človekovih pravic pri izvajanju njegove strategije.

Na mednarodni dan pravice vedeti, 28. septembra, je varuh človekovih pravic skupaj s Transparency International organiziral prireditev z naslovom „Preglednost na ravni EU in v državah članicah“. Mednarodni dan pravice vedeti so leta 2003 razglasili zagovorniki dostopa do informacij z vsega sveta. Varuh človekovih pravic je aprila 2010 v Bruslju organiziral tudi delavnico o preglednosti, da bi dobil koristne zamisli in strategije o tem, kako lahko spodbuja načelo preglednosti v upravi EU. Med udeleženci so bili upokojeni visoki uradniki najpomembnejših institucij EU in člani akademske skupnosti. Na delavnici je prišlo do živahne izmenjave mnenj o tem, kako lahko varuh človekovih pravic pripomore k uresničevanju načela preglednosti, pri čemer so bile podane številne spodbudne in inovativne zamisli za prihodnja leta. In nazadnje, varuh človekovih pravic je 10. junija organiziral seminar o finančnih pravilih EU. Predlogi Nikiforos Diamandouros v zvezi z reformo finančne uredbe EU so se nanašali na naslednja področja: zmanjšanje upravnih bremen; zamude pri plačilih; pravice podizvajalcev in osebja; odstop od izterjatve neupravičeno izplačanih zneskov; prostovoljna plačila

Varuh človekovih pravic je leta 2010 priredil vrsto tematskih prireditvev, da bi usmeril pozornost na svoje delo na nekaterih področjih. Med drugim so se te prireditve nanašale na novi mandat varuha človekovih pravic, finančno uredbo in preglednost. Te zadnje prireditve ob mednarodnem dnevu pravice vedeti se je udeležilo približno 100 ljudi. Prireditvi, ki je bila pripravljena v sodelovanju z organizacijo Transparency International, je predsedovala evropska poslanka Diana Wallis, podpredsednica Evropskega parlamenta.

v izjemnih primerih nepravilnosti in zagotavljanje informacij o pravnih sredstvih.

Varuh človekovih pravic je bil prvič povabljen na letno srečanje neodvisnih mehanizmov odgovornosti, ki je bilo junija v Tokiu. Udeležili so se ga predstavniki neodvisnih mehanizmov odgovornosti iz različnih mednarodnih finančnih institucij, med drugim Evropske investicijske banke (EIB). Med obravnavnimi temami sta bili ozaveščanje in reševanje okoljskega spora. Tudi na področju odgovornosti in finančnih institucij je generalni sekretar varuha človekovih pravic, Ian Harden, zastopal urad na srečanju v Budimpešti na Madžarskem, ki ga je organizirala nevladna organizacija CEE Bankwatch. Namen te konference je bil povezati mehanizme odgovornosti mednarodnih finančnih institucij in EU s predstavniki organizacij civilne družbe.

Gledano v celoti, je varuh človekovih pravic leta 2010 svoje delo na približno 40 dogodkih predstavil članom pravne skupnosti, poslovnih združenj, skupin strokovnjakov, nevladnih organizacij, predstavnikom regionalnih in lokalnih

uprav, lobistom in interesnim skupinam, akademikom, visokim političnim predstavnikom in državnim uradnikom. Ti konference, seminarji in srečanja so bili organizirani v Bruslju, Strasbourgu in državah članicah. Leta 2010 je bil posebno zanimiv obisk Združenega kraljestva, kjer je bila izvedena vrsta predavanj o vlogi varuha človekovih pravic po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe. Nikiforos Diamandouros je govoril na univerzah University of Manchester, University of Hull in University College London. Sodeloval je tudi na prireditvi, ki jo je organiziral informacijski urad Evropskega parlamenta v Edinburghu o evropski državljanski pobudi in prireditvi, ki jo je organiziralo predstavništvo Evropske komisije v Londonu.

Leta 2010 je imelo osebje več kot 60 predstavitev za približno 1 800 državljanom iz vse EU. Večina obiskovalcev je prišla iz Nemčije, sledili pa so jim Belgijci in Nizozemci. Čeprav je število predstavitev, ki jih je mogoče izvesti vsako leto, omejeno zaradi omejenih sredstev, si varuh človekovih pravic po najboljših močeh prizadeva, da bi sprejel povabila in prošnje zainteresiranih strani.

Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

Glavne medijske dejavnosti varuha človekovih pravic so leta 2010 vključevale njegovo tiskovno konferenco ob izdaji letnega poročila aprila v Bruslju in junijsko srečanje z novinarji, na katerem so razpravljali o njegovi strategiji v novem

obiskovalcev je bilo iz Luksemburga, Francije, Poljske, Španije in Italije. Na spletni strani varuha človekovih pravic je še zlasti zanimiv interaktivni vodnik, katerega namen je pomagati posameznikom izbrati najprimernejši

Častniški križ reda za zasluge Republike Poljske je Nikiforos Diamandouros prejel za svoje prizadevanje pri uveljavljanju človekovih pravic v EU in zunaj nje.

mandatu. Nikiforos Diamandouros je dal tudi približno 40 intervjujev novinarjem tiskanih, radijskih, televizijskih in elektronskih medijev. V letu je bilo objavljenih 24 izjav za javnost, ki so se nanašale na zadeve, kot so strategija varuha človekovih pravic za novi mandat, vprašanja preglednosti v Evropskem parlamentu, Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), Evropska agencija za zdravila, evropska državljanska pobuda, plačilni spori v zvezi s Komisijo in dejstvo, da Komisija ni iskreno sodelovala z varuhom človekovih pravic. V tiskanih in spletnih medijih je bilo objavljenih več kot 1 400 člankov o delu evropskega varuha človekovih pravic.

organ, na katerega se lahko obrnejo s svojo pritožbo. V letu 2010 je več kot 19 000 ljudi prek interaktivnega vodnika iskalo in prejelo nasvet varuha človekovih pravic.

Nikiforos Diamandouros je 12. marca na slovesnosti v Bruslju, ki jo je gostil stalni poljski predstavnik pri Evropski uniji Jan Tombinski, prejel častniški križ reda za zasluge Republike Poljske. Za to priznanje ga je predlagal pokojni poljski komisar za varstvo državljanov pravic, Janusz Kochanowski. Častniški križ reda za zasluge Republike Poljske je Nikiforos Diamandouros prejel za svoje prizadevanje pri uveljavljanju človekovih pravic v EU in zunaj nje. Križ podeljuje predsednik Republike Poljske Napoljakom ali Poljakom, ki prebivajo zunaj Poljske, za njihove izjemne prispevke k sodelovanju med Poljsko ter drugimi državami in narodi.

Nova spletna stran varuha človekovih pravic, ki je začela delovati 5. januarja 2009, je bila septembra 2010 preoblikovana tako, da se upošteva nova vizualna podoba institucije. Spletna stran se je vse leto redno posodabljala z odločbami, povzetki primerov, sporočili za javnost, podrobnostmi o prihodnjih dogodkih, avdiovizualnimi vsebinami, publikacijami in drugimi dokumenti. V spletni obrazec za vložitev pritožbe je bilo zaradi večje varnosti uvedeno šifriranje SSL, na večino strani na spletnem mestu pa so bili dodani gumbi za socialno mreženje. Spletno stran varuha človekovih pravic je od 1. januarja do 31. decembra 2010 obiskalo približno 305 000 obiskovalcev, ki so si skupaj ogledali več kot 6,5 milijona strani. Največ

Spletno stran varuha človekovih pravic je od 1. januarja do 31. decembra 2010 obiskalo približno 305 000 obiskovalcev, ki so si skupaj ogledali več kot 6,5 milijona strani.

3

Viri

V tem poglavju je podan pregled nad viri, ki so bili leta 2010 na voljo instituciji varuha človekovih pravic. Očrtana je struktura urada, opisana pa so tudi prizadevanja za zagotovitev nemotenega pretoka informacij med osebjem ter spodbujanje možnosti poklicnega razvoja. Drugi del poglavja je namenjen proračunu varuha človekovih pravic.

Viri

3.1 Osebje

Da bi institucija lahko ustrezno opravljala naloge, povezane z obravnavanjem pritožb o nepravilnostih v 23 jezikih Pogodbe in ozaveščanjem o delu varuha človekovih pravic, ima dobro usposobljeno osebje, ki govori več jezikov. Redni sestanki osebja in letno srečanje osebja pripomorejo k obveščanju vseh članov osebja o dogajanju v uradu in jih spodbujajo k razmišljanju o tem, kako njihovo delo prispeva k doseganju ciljev institucije.

Letno srečanje in sestanki osebja

Letna srečanja osebja evropskega varuha človekovih pravic so sestavni del strateškega načrtovanja varuha, zlasti zato, ker dajejo navdih in koristne napotke za oblikovanje politike. So del letnega cikla dogodkov, ki osebju in pripravnikom dajejo priložnost, da razmišljajo o svojih pogledih in si izmenjujejo poglede o izbranih temah, ki so neposredno povezane z delom in dejavnostmi institucije. Cilj je razvijati in krepiti razumevanje vrednot in poslanstva institucije ter dejavno prispevati k njihovem uresničevanju.

Letno srečanje 2010 je potekalo od 24. do 26. februarja, njegova tema pa je bila „vizija evropskega varuha človekovih pravic za naslednjih pet let“.

Letno srečanje 2010 je potekalo od 24. do 26. februarja, njegova tema pa je bila „vizija evropskega varuha človekovih pravic za naslednjih pet let“. Cilj je bil, da bi razprave na srečanju prispevale k oblikovanju strategije evropskega varuha človekovih pravic za naslednji mandat.

Organizirani so redni sestanki osebja, da se zagotovi nemoten pretok informacij med člani osebja in spodbujajo možnosti poklicnega razvoja. Osebje varuha človekovih pravic se je julija in decembra sestalo v Strasbourgu, da bi se seznanili z najnovejšim upravnim, pravnim in političnim dogajanjem, ki vpliva na institucijo. Leta 2010 je bil pred tem zadnjim sestankom osebju predstavljen akcijski načrt Komisije za pomoč v zvezi z notnim trogom.

Organizirani so tudi redni sestanki osebja, da se zagotovi nemoten pretok informacij med člani osebja in spodbujajo možnosti poklicnega razvoja.

Da bi bilo osebje vedno obveščeno o dogajanjih v drugih institucijah EU, varuh človekovih pravic vabi tudi zunanje govornike, da predstavijo pomembne teme. Jens Nymand-Christensen, direktor, v generalnem sekretariatu Komisije odgovoren za boljše predpise in institucionalna vprašanja, je 20. aprila pravni oddelek varuha človekovih pravic seznanil z najnovejšim dogajanjem v zvezi z EU Pilotom, projektom, katerega cilj je zagotavljati, da države članice učinkovito izvajajo zakonodajo EU in da se pritožbe hitro rešijo. Emer Daly, direktorica za politiko notranjega trga pri generalnem direktoratu za notranji trg in storitve, in Cristina Giménez-Estol, vodja projekta projektne skupine SMAS, sta 9. decembra osebju predstavili akcijski načrt Komisije za pomoč enotnemu trgu. In na koncu, leta 2010 so bila za še večje spodbujanje priložnosti poklicnega razvoja v Strasbourgu organizirana izobraževanja o Lizbonski pogodbi, jasnem in nedvoumnem govorjenju ter miselnih vzorcih (*mind-mapping*).

Varuh človekovih pravic in njegovo osebje

V kadrovskega načrtu varuha človekovih pravic je bilo leta 2010 63 delovnih mest. Struktura urada varuha človekovih pravic ob koncu leta 2010 je bila naslednja:

Evropski varuh človekovih pravic: P. Nikiforos Diamandouros

Kabinet varuha človekovih pravic

Vodja kabineta:

Zina Assimakopoulou

Generalni sekretariat

Generalni sekretar:

Ian Harden

Pravni oddelek

Vodja pravnega oddelka:

João Sant'Anna

Pravna enota A

Vodja enote:

Gerhard Grill

Pravna enota B

Vodja enote:

Peter Bonnor

Pravna enota C

Vodja enote:

Marta Hirsch-Ziemińska

Pravna enota D

Vodja enote:

Fergal Ó Regan

Viri

Registratura

Vodja registrature:
Peter Bonnor

Upravni in finančni oddelek

Vodja upravnega in finančnega oddelka
(začasno):
João Sant'Anna

Enota za upravne in kadrovske zadeve

Vodja enote:
Alessandro Del Bon

Enota za proračun in finance

Vodja enote:
Loïc Julien

Enota za obveščanje

Vodja enote:
Ben Hagard

Enota za medije, podjetja in civilno družbo

Vodja enote:
Rosita Agnew

Pooblaščenec evropskega varuha človekovih pravic za varstvo podatkov je Loïc Julien.

Celoten in redno posodobljen seznam osebja, vključno s podrobnimi informacijami o strukturi urada varuha človekovih pravic in nalogami posameznega oddelka, je na razpolago na spletni strani varuha (<http://www.ombudsman.europa.eu>) v 23 jezikih. Če želite prejeti natisnjeni seznam, se obrnite na urad varuha človekovih pravic.

3.2 Proračun

Proračun za leto 2010

Od 1. januarja 2000 je proračun varuha človekovih pravic lasten razdelek proračuna Evropske unije (trenutno razdelek VIII)¹. Razdeljen je na tri naslove. Naslov 1 zajema plače, dodatke in druge izdatke v zvezi z osebjem. Naslov 2 se nanaša na zgradbe, pohištvo, opremo in različne odhodke za materialne stroške. Naslov 3 zajema izdatke, ki izhajajo iz splošnih funkcij, ki jih institucija opravlja.

Dodeljena proračunska sredstva so v letu 2010 znašala 9 332 275 EUR.

Medinstitucionalno sodelovanje

Za zagotovitev najboljšega izkoristka virov in preprečevanje nepotrebne podvajanja osebja varuh človekovih pravic sodeluje z drugimi institucijami EU, če je le mogoče. Ker so tako zagotovljene storitve seveda zaračunane evropskemu varuhu človekovih pravic, to sodelovanje omogoča znatne prihranke v proračunu EU. Varuh človekovih pravic sodeluje zlasti z:

- Evropskim parlamentom v zvezi z notranjo revizijo in računovodstvom ter tehničnimi službami, vključno z zgradbami, informacijsko tehnologijo, komunikacijami, zdravstvenimi storitvami, izobraževanjem, prevajanjem in tolmačenjem;
- Uradom za publikacije Evropske unije v zvezi z različnimi vidiki publikacij;
- Prevajalskim centrom za organe EU, ki zagotavlja številne prevode, ki jih varuh človekovih pravic potrebuje pri svojem delu za državljane.

¹ Uredba Sveta (ES, ESPJ, Euratom) št. 2673/1999 z dne 13. decembra 1999 o spremembi finančne uredbe z dne 21. decembra 1977, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti, UL 1999 L 326, str. 1.

Proračunski nadzor

Za zagotovitev učinkovitega upravljanja sredstev notranji revizor varuha človekovih pravic Robert Galvin opravlja redne preglede notranjih nadzornih sistemov institucije in finančnih operacij, ki jih izvaja urad.

Tako kot v drugih institucijah EU tudi pri varuhu človekovih pravic revizijo opravlja Evropsko računsko sodišče.

Kako navezati stik z evropskim varuhom človekovih pravic

Po pošti

Evropski varuh človekovih pravic
1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F - 67001 Strasbourg Cedex

Po telefonu

+33 (0)3 88 17 23 13

Po faksu

+33 (0)3 88 17 90 62

Po elektronski pošti

eo@ombudsman.europa.eu

Spletna stran

<http://www.ombudsman.europa.eu>

Če želite to publikacijo v različici s povečano pisavo,
se obrnite na Urad evropskega varuha človekovih pravic.
Na zahtevo se bomo potrudili zagotoviti tudi zvočni zapis.

To *Letno poročilo* je objavljeno na spletni strani:
<http://www.ombudsman.europa.eu>

© Evropska unija, 2011
Vse fotografije © Evropska unija, če ni navedeno drugače.
Reprodukcija v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljena z navedbo vira.
Oblikovanje in postavitve: Rosendahls - Schultz Grafisk, Albertslund, Danska,
in EntenEller A/S, Valby, Danska.
Pripravljeno v pisavah FrutigerNext in Palatino.
Printed in Luxembourg
ISBN 978-92-9212-273-7 . ISSN 1725-9797 . doi:10.2869/35610 . QK-AA-11-001-SL-C

Urad za publikacije

Mixed Sources
Product group from well-managed
forests and other controlled sources

Cert no. EUF-COC-051203
www.fsc.org
© 1996 Forest Stewardship Council